

NE ZAPOSLOVATI, AMPAK IZOBRAŽEVATI!

Zaposlovanje je v gospodarstvu dokaj pomemben in občutljiv kazalec zlasti takrat, ko se trudimo gospodarstvo intenzivirati. Skrajšani delavnik zgreši namen kot ena izmed oblik pri intenzifikaciji proizvodnje, če hkrati povečamo število zaposlenih.

Intenzifikacija gospodarstva pomeni z enakim številom zaposlenih in z istimi proizvodnimi sredstvi narediti več, če ne upoštevamo povečanja cen. S tem ni rečeno, da ne bomo več investirali. Se bomo, toda investicije morajo biti bolj premišljene. Z njimi moramo doseči večji gospodarski uspeh. To je uresničljivo predvsem z boljšimi in sodobnejšimi tehnološkimi postopki.

Okoli tega doslej pri nas nismo naredili kaj prida. Poizkusimo uporabljati nekaj podatkov, ki so nam na voljo v novomeški občini. Iz družbenega načrta za 1965 je razvidno, da bi se moralo lani število zaposlenih po planu povečati za 4,5 odst., storilnost dela pa za 15 odst. Dejansko se je število zaposlenih povečalo za 10,2 odst. (namesto 474 je bilo na novo zaposlenih 1.088 ljudi!), storilnost pa za 19 odstotkov. V izračunu povečanja storilnosti pa je upoštevano tudi povečanje cen, kar močno zmanjšuje vrednost tega pokazatelja.

Skrajšani delovni čas je v novomeški občini uveden doslej v ISKRNIH tovarnah v Novem mestu, Žužemberku in Sentjerneju, v NOVOTEKSU in v gozdnem gospodarstvu. Če bodo v teh delovnih organizacijah zdaj zaposlili več ljudi, s tem gospodarstva ne bodo intenzivirali.

Ko govorimo o intenzifikaciji proizvodnje, ne moremo prezreti kvalifikacijskega sestava zaposlenih, saj je ta zelo pomemben. Lani je bilo v novomeški občini med 12.236 zaposlenimi 7.123 moških in 5.113 žensk. Med strokovnimi delavci je bilo 910 moških in 938 žensk, med nestrokovnimi pa 503 moški in 895 žensk. Med visoko kvalificiranimi delavci je bilo 709 moških in 38 žensk, med kvalificiranimi 2166 moških in 627 žensk, med polkvalificiranimi 1.168 moških in 1.558 žensk, med nekvalificiranimi delavci pa 1.667 moških in 1.057 žensk.

Pomanjkljiva kvalifikacija zaposlenih žensk naravnost bode v oči. Vsi ljuje se vprašanje: kje so vzroki? Brez dvoma smo zanemarili izobraževanje delavcev, zlasti pa izobraževanje žensk. Edina izjema je menda NOVOTEKS. Sistematičnega izobraževanja nimamo urejenega v nobenem kolektivu. Strokovno usposobljen proizvajalec pa je najboljša pot za intenzifikacijo proizvodnje!

M. JAKOPEC

Spričevalo velike zavesti

18. april, dan volitev v zvezno in republiško skupščino, je minil z izredno volilno udeležbo. Odstotek volivcev, ki so tokrat opravili svojo državljansko dolžnost, pravzaprav ni bil veliko večji kot na minulih volitvah v občinski skupščine, ki so bile v marcu. Do polnega izraza pa je preteklo nedeljo prišla velika zavest naših delovnih ljudi, ki so na večini volišč opravili

volilno dolžnost že v zgodnjih dopoldanskih urah. Po vsem tem pač lahko smatramo te volitve kot spričevalo velikega zaupanja naših delovnih ljudi v našo politiko in bodočnost SFRJ.

Na našem področju so bili doseženi pri volitvah poslanca za zvezni zbor zvezne skupščine po posameznih občinah naslednji rezultati:

CERKNICA: volilo je 94,5 odstotka volivcev;

CRNOMELJ: volilo je 92,8 odstotka volivcev;

GROSUPLJE: volilo je 93,4 odstotka volivcev;

KOČEVJE: volilo je 94,6 odstotka volivcev;

METLIKA: volilo je 98,69 odstotka volivcev;

NOVO MESTO: volilo je 93 odstotkov volivcev;

RIBNICA: volilo je 86,96 odstotka volivcev;

TREBNJE: volilo je 91,35 odstotka volivcev.

Skupaj z občani, ki so na odsluženju vojaškega roka v JLA, je v zvezni volilni enoti, ki obsega gornjih osem občin, volilo 94,46 odstotka vseh volivcev. Za poslanca zveznega zbora skupščine je bil izvoljen LUDVIK GOLOB, ki je dobil 93,44 odstotka vseh glasov.

Volitve poslancev republiškega zbora skupščine SRS pa so po občinah potekale takole:

BREŽICE: volilo je 95,36 odstotka volivcev, izvoljen je Miroslav Kambič;

KRSKO: volilo je 93,15 odstotka volivcev, izvoljen je Milan Ravbar;

METLIKA: volilo je 97 odstotkov volivcev, izvoljen je Niko Belopavlovič;

NOVO MESTO: volilo je 92,06 odstotka volivcev, izvoljen je Jurij Levičnik;

RIBNICA: volilo je 86,6

odstotka volivcev, izvoljen je Matija Maležič;

SEVNICA: volilo je 96,5 odstotka volivcev, izvoljen je Bogo Gorjan;

TREBNJE: volilo je 90,88 odstotka volivcev, izvoljen je Franci Kolar.

Po udeležbi lahko ugotovimo, da so se nedeljske volitve zveznih in republiških poslancev že izpremenile v običajno delovno nalogo, kar morajo volitve postati v novem volilnem sistemu. Velika udeležba je v največji meri zasluga krajevnih političnih aktivov, ki so tokrat v glavnem sami, brez običajne pomoči iz občinskih središč, razgibali teren in pripravili vse, kar je bilo potrebno. Skrbne in dolgotrajne politične priprave, ki so tekle od lanske jeseni dalje in so zajele sleherno naselje na našem področju, so obrodile lep sad.

S tem da smo izvolili republiške in zvezne poslance, pa seveda še zdaleč ni vse opravljeno. Napore vseh občanov, vseh družbeno političnih organizacij in samoupravnih organov v občinah moramo zdaj krepko strniti, da bi dosegli najneposrednejše stike med izvoljenimi poslanci in volivci ter s tem oživele načela nove ustave.

Tuji gostje, seminaristi iz Anglije, so z velikim vdušenjem pozdravili delegacijo podmladkarjev RK iz Metlike, v kateri so bili fantiči in dva deklica v belokranjskih narodnih nošah. Podmladkarji so nato, ko so gostom izrekli dobrodošlico, pripeli vsakemu v gumbnico značko podmladka RK. Več o obisku gostov z inštituta za zdravstveno vzgojo pri londonski univerzi berite na 9. strani današnje številke!

V počastitev ustanovitve OF

V ponedeljek, 26. aprila, bo ob 20. uri v Domu kulture v Novem mestu v počastitev 24-letnice ustanovitve OF in 20-letnice osvoboditve slavnostna uprizoritev Krleževe drame »V agoniji«. Pred uprizoritvijo bo občinstvu spregovoril zvezni javni tožilec dr. France Hočvar o veliki vlogi, ki jo je odigrala Osvobodilna fronta slovenskega naroda v naši narodnoosvobodilni borbi in ljudski revoluciji. Krležovo dra-

mo »V agoniji« bode uprizorili igralci ljubljanske Dramme.

Istega dne ob 15.30 bo v domu kulture popoldanska predstava, namenjena mladini srednjih šol.

Miroslav Krleža, hrvatski književnik, je v svojih delih pokopal številne lažne veličine ter odkril in prikazal pra-

ve vrednote naše preteklosti. Kot neutruden in zelo ploden pisec ter kulturni delavec je Krleža kronist našega časa. Drama »V agoniji« je izrazito psihološko delo, v katerem Krleža z izredno natančnostjo in brezobzirno do slednostjo odkriva predvsem notranji svet svojih oseb ter ga obrne narazen.

Na Vinomeru prvomajsko srečanje kolektivov

Kakor smo v Metliki zvedeli se sindikalne podružnice delovnih organizacij pripravljajo za srečanje na Vinomeru. Vse tri praznične dni bo na Vinomeru pri gostilničarju Miranu Petricu prav zabavno in veselo. Domenil se je z ljubljansko mesno industrijo EMONA, da bo poslala svoje strokovnjake, ki bodo na stroju vrtele vola, razen tega pa bo tudi metliško gostinsko podjet-

je postavilo svoj paviljon z jedajo in pijačo.

Gostom bodo na voljo odojki, piščanci, različni čevapčiči in še druge imenitne jedi, ki sodijo k dobri kaplji, od katere ba je drugi dan ne boli glava. Tudi za ples je poskrbljeno!

Organizatorji prireditve vabijo med prvomajskimi prazniki na Vinomer tudi kolektive iz drugih krajev!

Medobčinsko prvenstvo v krosu

V nedeljo, 25. aprila, bo na novomeškem stadionu Bratstva in enotnosti medobčinsko prvenstvo v krosu.

Običajno je bilo prvenstvo v krosu odprto tekmovalno, letošnje ugodno vreme pa je spravilo naše atlete že dvakrat na atletske steze. Pozna se, da nekateri čez zimo niso počivali.

Medobčinsko prvenstvo v krosu je že tradicionalno in na njem nastopa veliko atletov, predvsem mladine. Letos pričakujemo tekmovalce iz Kočevja, Stične, Trebnja, Crnomlja in Metlike in še nekaterih manjših krajev s področja Dolenjske. Prvenstvo bo posamično in ekipno.

Proge so spelane v bližini stadiona in pregledne za gledalce, tako da bodo tudi ti prišli na svoj račun, ko bodo gledali zanimive borbe najboljših atletov. Na tekmovalcu bodo tudi izbrali nove-

meško ekipo, ki bo sodelovala v štafetnem teku »Po poteh partizanske Ljubljane«, ki bo 9. maja.

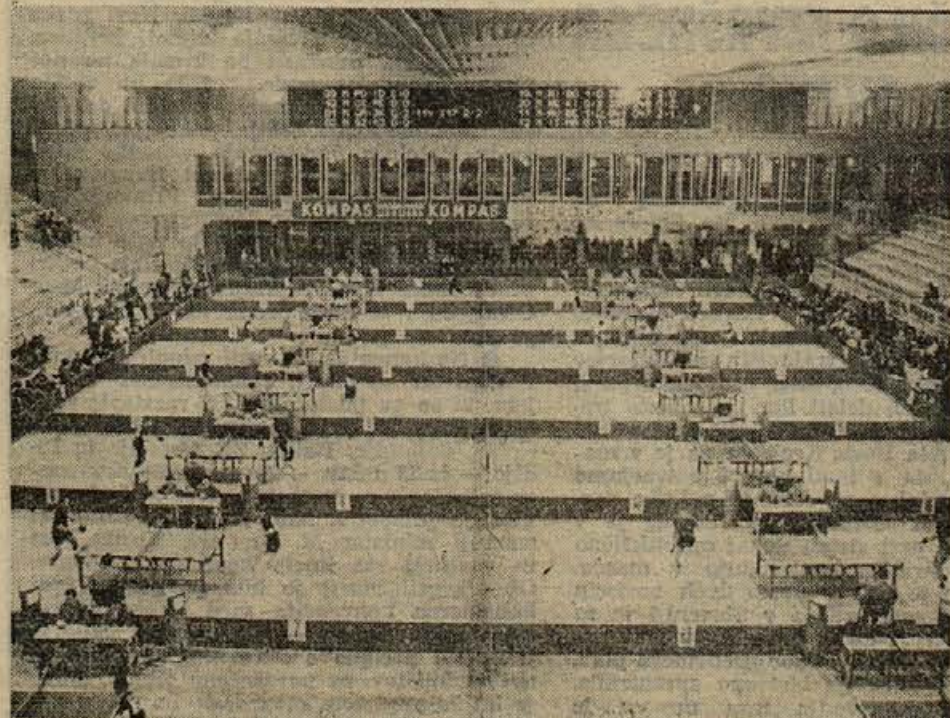
J. GLONAR

Vreme

OD 23. IV. DO 3. V.

Okrog 23. aprila in 3. maja krajevne padavine. Od 26. do 29. aprila nestalno s pogostnimi padavinami in močno ohladi-tvijo. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

Nova športna dvorana inž. Stanka Bloudka v ljubljanskem Tivoliju, kamor so te dni uprte oči vsega športnega sveta, je upravičeno ponos naših gradbincev in organizatorjev tokratnega svetovnega srečanja najboljših igralcev namiznega tenisa. — Pripravljalnemu odboru SPENT 1965 gre zares vsa čast in priznanje za vsestransko odlično organizacijo svetovnega prvenstva!

Nekaj števil iz Loškega potoka

V Loškem potoku je kmetijska zadruga v minulem letu odkupila od ljudi za 45.000 dinarjev gob in za okrog 250.000 dinarjev zdravilnih zelišč (na področju ribniške zadruge je bilo lani odkupljenih za 33.000 dinarjev gob in 812.000 din zdravilnih zelišč). V vseh vaseh Loškega potoka imajo ljudje okrog 300 krav, maloprodajna cena za liter mleka pa je 50 dinarjev. Konj imajo v Loškem potoku še okrog 190, vse goveje živine pa do 520 glav. Stalež goveje živine se je v letih 1963-64 precej zmanjšal, za skoro 25 odstotkov. Zmanjšalo se je tudi število prašičev — zdaj jih je okrog 350, perutnine pa imajo okrog 1.500, računajo povprečno po pet na gospodarstvo. Lani so na travnikih nakosili približno po 900 kilogramov sena na hektar.

Preteklo leto je šlo v Loškem potoku v zakol 51 telet (4.160 kilogramov), 18 glav mlade govede (7.400 kg), 29 glav ostale govede (13.700 ki-

logramov) ter 19 prašičev (2.600 kilogramov). Povprečno zakoljejo letno okrog 100 goved. Zadruga pa je preteklo leto od kmetov odkupila 3.461 kilogramov prašičev (1.147.000 dinarjev), 2.180 kilogramov konj (nad 600.000 dinarjev), 2.425 kilogramov telet (955.000 din) in 33.465 kilogramov goved, za kar je bilo izplačanih 11.086.000 dinarjev.

Potočanje zakoljejo ali prodajo na leto povprečno po 65 glav drobnice, ove pa imajo nad 230. Na leto povprečno nastrižejo okrog 184 kilogramov volne, kar pomeni 162.000 dinarjev (po 900 din kilogram surove volne).

Zadruga je od kmetov preteklo jesen odkupila 89.400 kilogramov krompirja, razen tega pa so ga prodali še okrog 15.000 kilogramov. Umetnih gnojil, kupljenih pri domači zadrugi po povprečno 26 dinarjev kilogram, so potoški kmetje porabili lani 47.000 kilogramov.

Pritožbo občanov na Razborju bodo še pretresali

Krajna organizacija SZDL na Razborju se je pritožila, ker je bila z odlokom občinske skupščine Sevnica osnovna šola Razbor priključena osnovni šoli Sevnici. V pritožbi zahteva krajevni odbor Socialistične zveze v imenu vseh prebivalcev, da občina poskrbi za reden avtobusni prevoz učencev v šolo in nazaj. V primeru, da tega občinska skupščina ne bi mogla zagotoviti, pa ljudje z Razborja zahtevajo, da njihova osnovna šola ostane še naprej nerazvita.

Občinska skupščina za nabavo avtobusa nima sredstev. Pritožbo Razborčanov bo ponovno obravnavala na jesen in če ne bo drugače, bo osnovna šola Razbor ponovno preimenovala iz podružnične šole v nerazvito osemletko.

V prihodnjem šolskem letu bo z Razborja in okolice precej otrok, ki bi morali

obiskovati 7. in 8. razred v Sevnici. Četudi bi občinska skupščina zanje zagotovila prevoz, bi bilo to možno samo toliko časa, dokler ne bi nastopilo deževje in sneg. Pozimi cesta z Razborja ni prevozna in prav tako tudi ne tedaj, kadar je razmočena. Reden prevoz otrok v Sevnico bo občinska skupščina lahko zagotovila šele tedaj, ko bo popravila cesto.

Mnogi trdijo, da bi pomenilo ponovno preimenovanje šole v nepopolno osnovno šolo korak nazaj, vendar najbrž ne bo šlo drugače. Od otrok ne more nihče zahtevati, da pešajo v šolo in nazaj po več ur na dan.

■ Sestreljeni letali brez pilota. Američani vse pogosteje pošiljajo nad LR Kitajsko izvidniška letala brez pilota. Ta leta silno visoko, vendar postajajo vse pogostejši plen kitajske protiletalske obrambe. Pretekli teden so sestrelili dve takli letali.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Trije dogodki so dali poseben pečat preteklemu tednu: obisk našega predsednika Tita v Alžiriji, deseta obletnica bandunške konference in bivanje delegacije DR Vietnam v Moskvi.

To, kar predsednik Tito doživlja v Alžiriji, je preseglo vsa pričakovanja, poroča posebni dopisnik »Dela«, ki spremlja tovariša Tita na potovanju po tej prijateljski deželi. Tito je prvi državnik iz Evrope, ki je obiskal Alžirijo, in lani je predsednik Alžirije Ben Bela obiskal Jugoslavijo, prvo deželo, ki jo je obiskal v Evropi. Toda to je le vnanji videz mnogo globljih vezi med Jugoslavijo in Alžirijo. To ljudstvo se je sedem let borilo z orožjem v roki za svojo svobodo, kot smo se pri nas sami osvobodili. Mi sicer prej, smo pa lahko zato alžirskemu ljudstvu pomagali v njegovem boju za svobodo. Oboji si prizadevamo, da bi si čim udobneje uredili življenje, čim bogatejše, čim kulturnejše, čim demokratičnejše. Od tod tudi enotna stališča do problemov sodobnega sveta in od tod seveda čisto razumljivo sodelovanje tako v mednarodni politiki kot na gospodarskem področju.

Tako so našega predsednika sprejemali v Alžiriji zares kot brata, v srharski puščavi na primer z datelji in mlekom. V Alžiru se je na veličastnem zborovanju zbralo okrog 200 tisoč ljudi, da bi videli in slišali Tita. Seveda pa ni namen obiska le v potovanju po deželi, v spoznavanju njenega ljudstva, uspehov in težav. Ben Bela in Tito sta se pogovarjala o tem, kako se bolj poglobiti sodelovanje, kar vsekakor ne bo težko, saj so temelji tega tako utrjeni in cilji povsem jasni. Prav zato je pomembnejši tisti del pogovorov, ki se nanaša na najbolj pereče

mednarodne probleme. Med njimi je vsekakor najvažnejši kriza v Vietnamu. Tako Tito kot Ben Bela sta v svojih pogovorih na zborovanjih in ob raznih sprejemih jasno obsodila ameriško agresijo v tem delu sveta in nedvoumno poudarila, da se ob eksplozijah bomb v Severnem Vietnamu sploh ni mogoče pogajati. Torej je treba

Slavje prijateljstva

najprej prenehati z napadi na DR Vietnam, potem lahko sedejo šele za zeleno mizo.

To je tudi brzkone razlog, da vlada v krogih svetovne organizacije v New Yorku tolikšno zanimanje za Titov obisk v Alžiriji. Vedno več je tudi tam delegacij, ki sodijo, da je treba najprej ustaviti ogenj na DR Vietnam, če se hočejo pogajati. »Kolikor prej bodo to ZDA spoznale, toliko bolje zanje.«

Drugi dogodek preteklega tedna, za katerega smo izvedeli šele ob podpisu skupnega sporočila, je bivanje delegacije DR Vietnam v Moskvi. Do objave sporočila se namreč sploh ni vedelo, da je ta delegacija v ZSSR. V skupnem sporočilu sta pomembni dve stvari. Prvič priznanje, kako pomembna je bila že doslej pomoč Sov-

jetske zveze DR Vietnamu, kar je moral zamašiti usta kitajskim propagandistom, ki so na vso moč napadali ZSSR, češ da noče pomagati Hanoi, zamaščali pa so, da je bila prav LR Kitajska tista, ki je zavirala prevoz sovjetskega orožja za DR Vietnam čez kitajsko ozemlje. In drugič je posebnega pomena opozorilo, da bo Sovjetska zveza dovolila svojim državljanom, ki hočejo prostovoljno pomagati vietnamskemu ljudstvu v boju proti ameriškim imperialistom, odhod v DR Vietnam. Tudi iz drugih socialističnih držav je slišati, da se pripravljajo prostovoljci za DR Vietnam. Torej pomoč DR Vietnamu ne bo več simbolična. Vse to pa pomeni, da se je vojna v Jugovzhodni Aziji zapletla do kritične točke, ki bi se utegnili spreminiti v svetovni spopad velesil. Tisti najbolj reakcionarni krogi v ZDA, ki si na vse kriplje prizadevajo, da bi pahnili svet vsaj v hladno vojno, če ne že v vročo, se bližajo svojemu cilju.

V takem ozračju pa proslavljajo v glavnem mestu Indonezije — Džakarti — deseto obletnico konference v Bandungu. Takrat se je začela prva konferenca azijskih in afriških držav, ki so v tistem času, ko so imperialistične sile še rabevala, da bodo kos osvobodilnim gibanjem po svetu, sprejele »deset načel Bandunga«, v katerih so se uprle blokovski razdelitvi sveta in se izrekle za politiko vsestranskega mednarodnega sodelovanja.

To so ideje, ki so dandanes še bolj žive, ki se jih oklepa vedno več držav, saj so edini izhod, če naj človeštvo napreduje in obstane.

Mesec knjige - mesec ugodnosti

Z geslom »približajmo knjigo bralcu« se je te dni začel v Sloveniji mesec knjige. Organizirala ga je Mladinska knjiga, ki so podobnimi akcijami proslavljala 20-letnico svojega obstoja.

Novomeška knjigarna je za mesec knjige, od 15. aprila do 15. maja, pripravila vse potrebno, da bi bila knjiga čim bolj dostopna bralcem. Tako bodo v tem tednu začeli prodajati knjige založbe Mladinska knjiga pod arka-

dami na Glavnem trgu, organizirati pa nameravajo tudi prodajo knjig v večjih novomeških podjetjih, kot so: IMV, Novoteks, Inis, Pionir, Krka in druga. Vse knjige Mladinske knjige bodo prodajali do 15. maja z 10-odstotnim popustom. Prodajalci je razen tega pripravila posebno polico, s katere bo prodajal knjige z 20-odstotnim popustom. Knjigarna nudi sicer vseskozi ugoden nakup in prodaja knjige tudi

na obroke. Obiskovalci, ki se zanimajo za plošče, pa si lahko nabavijo v glasbenem oddelku plošče z resno glasbo. Knjigarna ima pestro izbiro ter plošč kljub težavam pri uvozu.

Knjigarno na Glavnem trgu so te dni lično uredili in jo opremili z napismi, ki vabijo k nakupu knjig tako v sami prodajalni kot pod arkadami.

Da bi dobila knjiga še polnejšo afirmacijo, namera-

va novomeška knjigarna v mesecu knjige organizirati tudi nekaj prireditvev za svoje obiskovalce in druge ljubitelje knjig. Pripravljajo dvojne literarnih večerov, in sicer se bodo na prvem predstavili pisci del za mlajše, na drugem pa pesniki. V sodelovanju z Dolenjsko galerijo pa pripravljajo knjigarna več resne glasbe. V ta namen so že priskrbeli več plošč z resno glasbo. Na sporedu tega večera bodo tudi tista glasbena dela, ki se redko pojavljajo na radijskih, televizijskih in drugih prireditvah za občinstvo.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● Na seji republiškega in organizacijskopoličnega zbora je podal poročilo o delu izvršnega sveta v letu 1964 predsednik Viktor Avbelj. Med drugim je dejal, da je deloval izvršni svet kot eden stalno delujočih organov skupščine in da je bil stalno tesno povezan z delom tega najvišjega predstavniškega organa. Na ta način je bistveno prispeval k čim boljši informiranosti poslancev o vseh problemih našega družbenega razvoja. Deloval je kot kolektivno telo in prizadeval si je za javnost svojega dela. Največjo pozornost je posvečal izgrajevanju gospodarskega sistema: izenačevanju pogojev gospodarjenja, doslednemu uveljavljanju načela dohodka in delitve po delu ter s tem krepitvi samoupravljanja. Napori take politike so pokazali tudi sadove: nenehno krepitve materialne osnove komun in delovnih organizacij.

V nadaljevanju ekspozicija Viktorja Avbelja je bilo tudi rečeno, da je prekoračevanje investicij in s tem tudi zaposlovanje privedlo do nekaterih težav, ki negativno vplivajo na gospodarsko stabilnost. V prihodnje bo treba bolj povezovati produktivnost in rast osebnih dohodkov, vse oblike splošne potrošnje pa je nujno usklajevati z obstoječimi materialnimi možnostmi. Mobilizirati je treba vse činitele za uresničevanje ukrepov v gospodarstvu.

Govorec o nedavnih ukrepih zveznega izvršnega sveta, je Viktor Avbelj dejal med drugim naslednje:

»Zamrzovanje cen lahko razumemo kot začasen in izredno kratkotrajen ukrep, ki je potreben zaradi zelo močnega pritiska na povišanje cen, istočasno ko se pripravljajo dalekosežni ukrepi v izgradnji sistema. Seveda bo ta ukrep uspešen, če bodo sledile ustrezne posledice v višini potrošnje, če se bo potrošnja prilagodila razpoložljivim sredstvom, če se bo zmanjšala investicijska potrošnja, če se bodo vsaj umirili proračunski izdatki in če bodo osebni

dohodki in njihova rast res ustrezni s povečano produktivnostjo dela, kajti zamrzovanje cen samo po sebi še ne more dati zelenega učinka.«

● Zvezni in gospodarski zbor sta sprejela zakone o omejitvi splošne in še posebej investicijske potrošnje: začasen stabilizacijski ukrep o deponiranju garantnih vsot za investicije v osnovna sredstva, o

POROČILO IZVRŠNEGA SVETA

uporabi sredstev delovnih organizacij v letu 1965 in o najvišji meji, do katere se lahko določajo stopnje prispevkov, in o uporabi sredstev socialnega zavarovanja. V uporabi o teh ukrepih je govoril tudi predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj, ki je med drugim dejal, da v teh ukrepih ne bi smeli videti trajnejših regulatorjev naših gospodarskih gibanj, prav tako pa si tudi ne bi smeli delati iluzij, da bodo trajali le nekaj časa. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Boris Kraigher pa je v razpravi dejal, da s temi ukrepi ustvarjamo pogoje za splošno reguliranje politike cen.

● Novinar »Dela« Franc Seunig je v uvodniku na prvi strani dokaj optimistično ocenil industrijsko proizvodnjo v marcu. Medtem ko je bila v prvih dveh mesecih industrijska proizvodnja v Sloveniji le za 4 odstotke večja kot v istem času lani, namesto 9 odstotkov, kolikor predvideva plan, se je marca situacija bistveno spremenila. Industrijska proizvodnja tega meseca je bila po obsegu za 12,3 odstotka večja kot v istem času lani. Zboljšanje je kajpak raz-

veseljivo, a moramo biti vseeno previdni, ker vseh težav v gospodarstvu (na primer težav z reprodukcijskim materialom) le še ni konec.

● Prosvetnokulturni zbor republiške skupščine je pred dnevi razpravljal o štipendiranju in je ugotovil, da štipendije spet stagnirajo. Priporočil je ukrepe za zboljšanje materialnega položaja študentov. — Poslanci socialnozdravstvenega doma pa so v razpravi o problematiki zdravstva menili, da je treba dati prednost gradnji bolnišnic v Ljubljani, Mariboru, Kopru, Novi gorici in Celju, kjer je situacija najbolj kritična.

● Stafeta mladosti bo krenila na pot 25. aprila iz Titograda. Pot jo bo vodila skozi Črnogorsko primorje, vzhodni del Bosne, zahodne kraje Srbije, pokrajino Kosovo in Metohijo, Makedonijo, vzhodno Srbijo, Vojvodino in severni del Hrvatske v Slovenijo. Od tu bo krenila v Primorje, nato spet skozi Bosno in Hercegovino v Karlovec, od tam pa v Zagreb in nato naprej v Beograd. Stafeta, ki jo bo 25. maja izročil predsedniku Titu, pri ljubljenski športniški Cerar, bo v 30 dneh premerila 6800 km dolgo pot.

● Na koncu še tri vesti minulega tedna: v Zagrebu so odprli spomladanski velesejem, ki se ga udeležuje 1200 razstavljalcev — od tega 500 tujih, največ iz ZSSR, ZDA, Velike Britanije, Italije, ZR Nemčije in Indije — iz 23 držav. — Na povabilo državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića je prispel k nam na obisk britanski zunanji minister M. Stewart. Visoki gost in gostitelj sta imela koristne razgovore. Ob tej priložnosti je bila podpisana tudi konzularna konvencija med Veliko Britanijo in Jugoslavijo. — Od 6. aprila dalje je v veljavi predpis o obveznem zavarovanju avtomobilistov za povzročeno škodo. Kdor je bil že pred tem zavarovan, bo moral doplačati razliko za čas od 6. aprila do konca letošnjega leta.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ Stewart v Jugoslaviji. Te dni se je mudil v Beogradu britanski zunanji minister Michael Stewart, s čimer je vrnil obisk Koče Popovića v Londonu. Pogovarjali so se o medsebojnem sodelovanju in o mednarodnih vprašanjih, pri čemer je bilo poudarjena obojestranska želja po miru.

■ Napad na Da Nang. V ameriškem letalskem oporišču Da Nang v Južnem Vietnamu je prišlo pretekli teden do eksplozije. Ranjenih je bilo več ljudi, uničenih pa je bilo nekaj tovornih vozil ter veliko bomb in streliva. Dva dni kasneje pa so enote osvobodilne vojske to oporišče, ki ga brani več kot 8000 ameriških vojakov, obstreljevale s topovi.

■ Odpovedani obiski. Tik preden bi morala priti indijski premier Sastri in pakistanski premier Ajub Khan v Washington na pogovore z Johnsonom, je ameriška Bela hiša te obiske odpovedala, češ da je predsednik preveč zavezan z delom, da bi ju utegnili sprejeti. Zanimivo pa je, da bo imel čas sprejeti južnokorejskega premierja Parka. Komentatorji povedo, da je Južna Koreja poslala čete v Južni Vietnam in da na vso moč podpira ameriško politiko v Vietnamu, da pa sta Sastri in Ajub Khan povedala, da se še zdaleč ne strinjata s tako ameriško politiko. V glavnem mestu Indije so ostro reagirali na takšno ravnanje ZDA ter povedali, da se ZDA zdaj poslužujejo dejanj, ki že dolgo niso več običajna v mednarodnih odnosih.

■ Walker ni dobrodošel v Pekingu. Britanska vlada je poslala bivšega britanskega zunanjega ministra Walkerja na pot po deželah Jugovzhodne Azije, da bi proučil položaj in poiskal možnosti za britansko posredovanje v vietnamski krizi. V Pekingu so sporočili, da ga ne marajo sprejeti, ker je Britanija brez pridržkov podprla ameriško politiko.

»OPROSTITE, NIMAMO – CENE SO ZAMRZNILE!«

— Imate paradižnikovo konzervo?
— Nimamo!
— Imate Argo juho?
— Nimamo!

Tako teče v Beli krajini, venjetno pa tudi drugod, razgovor med potrošniki in trgovci, ki pravijo, da so blago sicer prejeli, a ga ne dajo v prodajo, ker so reklamirali ceno.

Marsikateri potrošnik pa ne more razumeti, zakaj prodajo Argo juho ali cement samo v nekaterih prodajalnah, drugje pa ne. Vsa skrivnost je v tem, da so imele nekatere trgovine blago nabavljeno že pred 22. marcem, po starih cenah, druge pa so prejelo blago po tem datumu z višjo ceno. Kljub višji ceni pa blago po novem odloku o zamrznjenju cen ne bi smeli dražje prodajati in ker se bo je izgube, blago čaka v skladiščih.

Tržni inšpektorji imajo od tedaj polne roke dela. Pri trgovinskih in proizvodnih gospodarskih organizacijah morajo ugotoviti, kako spoštujejo odlok o zamrznjenju cen. V občinah Črnomelj, Novo mesto, Metlika in Trebnje je inšpekcija ugotovila, da uslužbenci v proizvodnih delovnih organizacijah in trgovinah niso pravočasno zvedeli za novi odlok ali pa so si ga splošno tolmačili po svoje. Ko pa so čez nekaj dni zvedeli, kaj v resnici pomeni in zahteva, so ga začeli izvajati.

Tržna inšpekcija v trgovinah na splošno ni zasledila večjih razlik v cenah, razen v prodajalni s čevlji Borovo

in Planika. Tu so po 22. marcu začeli zaračunavati 6 odstotkov davka na promet tudi v maloprodaji, medtem ko je bil ta davek pred 22. marcem za 1 odstotek nižji. Ta razlika bo prodajalcem odzvala.

Tudi mesarski podjetji v Beli krajini sta po 22. marcu

začeli prodajati surove kože po višjih cenah in s tem kršiti odlok o zamrznjenju cen, kakor tudi Pekarija Črnomelj. Vendar je ta po 22. marcu prodajala dražji kruh le dva dni, nato pa ceno spet znižala, tako da je bila ob prihodu tržnega inšpektorja cena normalna.

Kontrola nad izvajanjem odloka o zamrznjenju cen pa ni le stvar tržne inšpekcije. Pri tem bi morali sodelovati vsi potrošniki in opozarjati inšpekcijo, če posumijo, da gre za neupravičeno zviševanje cen. Več o tem bi morali razpravljati tudi pristojni svet občinske skupščine in družbeno-politične organizacije, saj je občan najbolj prizadet, kadar gre za višje cene. S skupnimi močmi vseh zainteresiranih bi se dalo mnogo več narediti.

Tržne inšpekcije ugotavljajo ponekod polna skladišča — kaj bo potem, ko bo blago do stropa? Čakanje na ugodnejše cene je res nesmiselno!

JOZE SKOF

— Le kako neki bom moderniziral kmetijo, ko pa nisem še nikoli bil v inozemstvu!

11 novih tehnikov lesne stroke

13. aprila je bila v prostorih Zavoda za izobraževanje v Novem mestu mala slovesnost ob zaključku šolanja lesnoindustrijskega oddelka tehniške šole. Ob tej priložnosti je direktor zavoda inž. Peter Ivanetič vsakomur od novih tehnikov posebej čestital pri sprejetju diplome, razen tega pa jim podaril v spomin na ta dogodek lepo knjigo.

V sodelovanju z matično šolo v Ljubljani so se slušatelji tehniškega oddelka z odrasle v Novem mestu z uspehom izšolali in tudi opravili zaključne izpite. Direktor zavoda in zastopnik matične šole iz Ljubljane sta v nagovoru diplomantom podarila, naj s študijem ne prenehajo, kajti znanost tehnologije lesa napreduje in če je ne bodo sproti zasledovali, jim tudi končana šola v praksi ne bo zadostovala. Oba govornika sta se tudi zahvalila občinski skupščini in vsem delovnim organizacijam, ki so omogočile mladim

zaposlenim ljudem nadaljevalni študij.

Skromni, a prisrčni slovesnosti je prisostvoval zastopnik občinske skupščine, navzoči pa so bili tudi predavatelji in predstavniki nekaterih gospodarskih organizacij.

Dodatna premija za mleko

Za vse mleko, odkupljeno od gospodarstev in zasebnih kmetijskih proizvajalcev, je uvedena dodatna premija v višini petih dinarjev za liter, zato da bi mlekarne lahko zvišale odkupno ceno mleka. Premijo bodo izplačevali delno iz občinskih proračunov. S tem naj bi v sedanjem kritičnem položaju v priskrbi z mlekom normalizirali mlečno proizvodnjo. Tako je sklenil republiški izvršni svet na zadnji seji, ko je obravnaval tudi poročilo o družbenoekonomskem razvoju Slovenije za leto 1964 in še o nekaterih drugih zadevah.

Rekorden izvoz ISKRE

Izvoz podjetja je v letosnem letu izredno narasel. V prvem tromesečju je bil narčt dosežen s 100,55 odstotka ali v primerjavi z lanskim letom v januarju za indeks 308, v februarju za indeks 471 in marca za indeks 458. To je do sedaj največja izvozna vrednost podjetja na sploh. Izreden uspeh podjetja je toliko bolj pomemben, ker prav sedaj najbolj občutimo pomanjkanje deviz za nakup reprodukcijskega materiala v tujini.

Obisk v BELTU in KNJIGOTISKU

Dijaki III. letnika novomeškega učiteljskega smo obiskali pred dnevi Belokranjsko železnicovarno in strojno tovarno v Črnomlju. Povedali so nam, da je bilo lansko leto za tovarno do sedaj najbolj uspešno. Letos imajo med drugim sklenjeno pogodbo za izvoz 170 tisoč zavornih bobnov v vrednosti okrog 450 tisoč dolarjev, težave pa jim dela nabava sive litine, tako da livarna ne more delati s polno zmogljivostjo.

Prijazno so nas sprejeli tudi v KNJIGOTISKU v Novem mestu. Tu nam je bil delovni proces veliko bližji kot v BELTU. Vprašanja so kar deževala in kmalu smo

bili seznanjeni z delom tiskarne. Videli smo tudi, da prostori ne ustrezajo nameri: v eni sami sobi je stlačen skoraj ves strojni park. Čeprav je stavba last podjetja, ne morejo uporabljati vseh prostorov, ker so zasedeni s stanovanji. Presenetilo nas je, da kolektiv nima tople mašice, kot v drugih podjetjih.

Delo v obeh podjetjih nam je bilo zelo všeč. Zelja kolektiva KNJIGOTISKA je, da bi se še več mladih ljudi seznanilo z njihovim delom. Oba kolektiva bomo se zahvaljujemo za prijazen sprejem ob naših obiskih.

J. PEČNIK

ko dosegli in še precej presegli.

Itas v glavnem uvažuje (večji del iz vzhodnih držav) avtomobilsko gume in pločvino, česar pri nas ni, iz zahodnih dežel pa zavorna inštalacije in kompresorje za cementne silose, vendar je odstotek uvoza razmeroma majhen. Kljub temu pa imajo prav z uvoženim reprodukcijskim materialom precejšnje stitnosti: zaradi težkih pogojev niso mogli podpisati z Jugobanko dogovora za devize. Preteklo leto so izvozne obveznosti do banke izpolnili, banke pa ni izpolnila plačil tujim dobaviteljem. Na letošnji izvozni plan je banka odobrila Itasu za 40 milijonov dinarjev deviz, z njimi pa bo (banke) plačali lani neizpolnjene obveznosti! To za kolektiv kajpak ni sprejemljivo.

Tudi sicer imajo že lepe izvozne dogovore, ki jih niti ne bo težko izpeljati. Z neko avstrijsko avtomobilsko tovarno se dogovarjajo za sodelovanje; dobavitelj bi ji sestavne dele in priklopie, pa tudi Jugobanka nima nič proti. Seosoma bi samo kooperacija s to tovarno dosegla 300.000 dolarjev letno, izvoz pa bi bil veliko večji od uvoza.

Povedali so tudi, da bi večkrat lahko izvedli zelo uspešne posle, če bi ne bili postopki okrog deviz preveč birokratski in dolgotrajni. Ker je pri tem potrebna skrbnost, ne morejo sodelovati na mednarodnih licitacijah.

Zaradi pomanjkanja proizvodnega materiala — domačega ali uvoženega — so večkrat tik pred ustavitvijo dela, proizvodnja pa se draži, ker nedokončani izdelki tudi po nekaj mesecev stojijo v skladišču. Samo podatek: trenutno imajo nad 700 delovnih nalogov in veliko jih je nedokončanih, ker ni materiala. Veliko sicer govorimo o dviganju produktivnosti, vendar so za to potrebni določeni pogoji — predvsem zagotovljen proizvodni material. S pravočasno zagotovljenim materialom bi produktivnost kaj lahko povečali brez dodatnih naporov in prizadevanj.

V razgovoru je sodeloval tudi predsednik delavskega sveta Janez Hering, ki je povedal, da so letošnji proizvodni plan (okrog 3,6 milijarde dinarjev) napravili po že vnaprej prodani letni proizvodnji. Plan pa je močno napet, ker so računali, da bo nova delovna hala dograjena do novega leta, pa se še sedaj niso vselili. Ostali delovni prostori so neprimerni in veliko stvari morajo dokončati pod milim nebom, ker so izdelki preveliki za delavnice. Zunan pa delo zaradi vremenskih pogojev čestokrat ni mogoče.

Podjetje prav zdaj intenzivno prehaja iz polobratniške na industrijsko proizvodnjo, je povedal predsednik DS,

pri tem pa se nekateri še vedno oklepajo starega obrtniškega načina dela. Z uvajanjem industrijskega načina proizvodnje je vedno večja tudi potreba po strokovnih delavcih, zato porabijo precejšnja sredstva za štipendiranje na srednji tehnični šoli in fakulteti, imajo pa tudi lasten izobraževalni center.

F. GRIVEC

NA DVEH KRAJIH JE GOREL GOZD

Vsako, ki v tem času hodi po gozdovih, bi se moral zavedati, da tudi najmanjša neprevidnost lahko povzroči gozdni požar. Izredno suho, toplo in vetrovno vreme, ki je nastopilo v marcu, je v primeru požara kaj slab zavrnik gozda.

Na samotnem kraju pri Stankovem se je 21. marca ob 13.30 uri nenadoma razplamtel ogenj in uničil 3 do 4 ha gozdne površine. Vsačina so požar omežili in s tem očuvali velik gozdni predel, ki je bil ogrožen.

Gozdni požar so tiste dni imeli tudi na Girniku. Ljudje so ogenj pogasili. Domnevajo, da je nekdo odvrgl gorčo vžgalico ali pa cigaretne ogorek in tako po neprevidnosti in malomarnosti povzročil požar.

Na novomeškem sejmišču

777 prasičkov je bilo v ponedeljek, 19. aprila, naprodaj na novomeškem sejmišču. Prodanih je bilo 629, kljub temu, da je bilo slabo vreme in so se živinorejci bali, da ne bo dovolj kupcev. Manjši prasički so veljali 8.000 do 13.000 din, večji pa od 13.500 do 23.500 din.

Razširjajte domači pokrajinski tednik DOLENJSKI LIST!

Neprespan je vozil tovornjak in ga prevrnil

11. oktobra lani je ležal na stari cesti Otočec—Novo mesto prevrtnjen tovornjak LJ 209-01, na katerem je bilo po oceni za 3.300.000 dinarjev škode, razen tega je bilo na blagu, naloženem na kamionu, nadležne škode za okoli 6 milijonov dinarjev.

Novomeško okrajno sodišče je te dni ugotavljalo, kako je do nesreče prišlo in spoznalo za krivega R. B., šoferja tovornjaka, zaposlenega pri Transturistu v Škofji Loki.

Obtoženi se je 9. oktobra lani s kamionom odpravil v Beograd in ko je zjutraj naslednjega dne prišel tja in opravil posle, se je z naloženim tiskarskim strojem za tiskarno Umag takoj vrnil proti domu, ne da bi se dobro naspal. Medtem je samo dobri dve uri dremal v kabini tovornjaka.

Proti domu je spet vozil ponoči, medtem sicer malo postal v Slavonskem Brodu, v Novski in nazadnje še na Črpkah v Catežu. Šofer se spominja še, da je videl na avtomobilski cesti opozorilno tablo za odcep proti Novemu mestu, nato se je znašel s kamionom na nasprotni strani ceste, kjer se je preklopil na strmini in pristal na drugi vzporedni cesti.

Šofer pravi, da se je nesreča zgodila zaradi megle, sodišče pa je ugotovilo, da je zaradi pretrujenosti za volanom vsaj za hip nevede zadremal in s tem povzročil nesrečo.

Čebelarstvo društvo v Sevnici

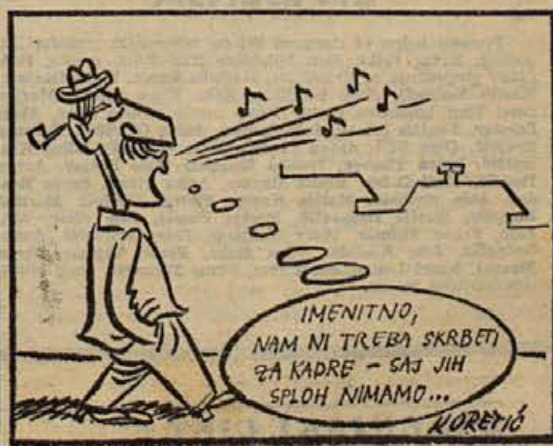
Prejšnji mesec je bil v Sevnici občni zbor čebelarstva društva in ustanovni občni zbor novega društva. Prisotni so obravnavali delo društva in izrekli nekaj pikrih pripomb na rovaš »Agromel«, ki je povzročil toliko škode čebelarstvu Slovenije. Zaskrbljeni so nad padcem cen medu, medtem ko cene vsem drugim predmetom, tudi čebelarstvu potrebnim, stalno naraščajo. Povprečna letna potrošnja medu na prebivalca je pri nas med najnižjimi v Evropi.

Soglasno so sprejeli predlog za ustanovitev lastnega društva in program dela, ki predvideva ustanovitev nekega čebelarstva društva na področju občine, pospeševanje šolskih čebelarstev, krožkov, v povezavi s sadlarskimi strokovnjaki skrb za opravevanje, čebelarstvo zdravstveno varstvo oziroma bolezensko preventivno, strokovno izobraževanje članstva in vzgojo naraščajo, propagando za potrošnjo in prodajo medu in drugo.

Zbora čebelarjev v Sevnici se je udeležilo več gostov, po zboru pa je predaval tovariš Martelanc iz Ljubljane o spomladanskih opravilih pri čebelah in kuhi voska.

B. M.

KLOPOTEC

Ob enih: 100-odstotna udeležba

Marsikdo najbrž ne ve, da je predstavnik v zvezno skupščino SFRJ volila minuli teden tudi naša ljudska armada. V novomeškem garnizonu so pripadniki JLA volili zvezne poslance 14. aprila. Pripadniki JLA so volili kandidate, ki kandidirajo v volilnih enotah njihovega stalnega prebivališča. V vsaj SFRJ je bilo za zvezne volitve 58 volilnih enot, v novomeškem garnizonu pa so zbrali vojak iz 54 volilnih enot.

Smrt med rojaki v ZDA

Pretekli mesec je umrla v La Salle, v državi Illinois, Tereza Kovačič, rojena Tičar, stara 69 let. Doma je bila z Bana pri Sentjerneju, v Ameriki pa je živel že od leta 1920.

Zapustila je moža, dva sinova, dve hčerki in sestro Ano v Ameriški državi Wisconsin.

Brez dvoma so tako v novomeškem garnizonu kot tudi v vseh ostalih enotah JLA v pripravi na zvezne volitve opravili ogromno delo. Zgolj zbrati podatke o vseh vojaki v garnizonu, pripraviti zalepke z glasovnicami, poslati te zalepke področnim volilnim komisijam in poleg tega izdelati natančen volilni imenik, ni majhno delo. Če upoštevamo še to, da je v garnizonu prišlo v marcu in v aprilu letos precej vojakov letošnjega spomladanskega vpoklica (zadnji so prispeli 9. aprila), bomo ugotovili, da v tehničnih pripravah komandnemu kadru pač ni preostajalo časa. Poleg tega pa so v garnizonu izvedli obsežne politične priprave na volitve. Bila sta dva širša sestanka političnega aktiva, bilo je več sestankov tehnične komisije, pripravili so več tečajev za vojakke, ki so tokrat prvič volili, priredili več informacij o volitvah, izdali več ilustriranih časopisov in z

vojaki predelali predloge za kandidate za zvezne poslance iz njihovih volilnih enot.

14. april je bil za novomeški garnizon praznik. Vojaki so bili tega dne oproščeni svojih običajnih dolžnosti. Ob 13. uri je garnizon končal volitve in dosegel 100-odstotno udeležbo volivcev. Morda ni to na prvi pogled videti nič posebnega, ker mislimo, da je vojska pač zbrana in da ni nič lažjega kot spraviti vojake na volišče. Toda če upoštevamo, da ima garnizon svoje objekte raztresene daleč izven Novega mesta, če upoštevamo enote, ki te objekte stražijo in če upoštevamo razne druge službe v garnizonu, bomo ugotovili, da se njegova volilna komisija ni spopadla z nič manjšimi težavami kot volilne komisije na našem področju.

Med nasmejanimi volilci vojaki, ki so na enem izmed garnizonskih volišč 14. aprila v dopoldanskih urah v vrsti čakali, da opravijo svojo državljansko dolžnost, je bil tudi vojak Stanko Nikić iz Modriča pri Gornjem Skurbiu iz Bosne. V kratkem razgovoru je povedal tole:

»19. marca sem prišel v Novo mesto. V našem kraju ni možnosti za zaposlitev, zato sem delal kot kmetijski sezonski delavec v Baranji. V Slovenijo sem prišel tokrat prvič. Moram reči, da je pri vas zelo lepo. Novo mesto je res lepo, zlasti okolica, čista Krka in okoliški gozdovi so mi všeč. Veste, jaz sem Bosanec in zato ljubim gozdove. Ker se zanimam za volitve, naj povem, da volim tokrat prvič. Čeprav sem tu v garnizonu šele dobrih 14 dni, sem imel dovolj priložnosti, da sem se spoznal z volilnim zakonom, z našo družbeno ureditvijo in z drugim, o čemer smo govorili na političnih urah. To mi je bilo toliko lažje tudi zato, ker sem marsikaj o tem vedel že od prej. Poslanec, ki ga bom danes volil, je Behida Smilović, kandidat v zvezni volilni enoti mojega kraja.«

Volilni odbori v JLA niso imeli pri volitvah poslancev zvezne skupščine lahkega dela. Vsakemu volivcu vojaku je bilo treba dati glasovnico, na kateri so bili podatki zvezne volilne enote njegovega domačega kraja ter vpisan poslanski kandidat te volilne enote. Glasovnice so bile v ovojnica, na katerih je bil napisan naslov volilne komisije, kateri je bilo treba glasovnico odposlati. Vojakovolivec je volil, zalepil glasovnico v ovojnico in jo vrgel v skrinjico. Volilna komisija pri garnizonu pa je nato odposlala glasovnice področnim volilnim komisijam po državi, od koder so vojak doma. Čeprav je bilo delo zapleteno, je potekalo gladko, novomeški garnizon pa je 14. aprila že ob 13. uri zaključil volitve s 100 odst. udeležbo.

Na nekaterih ulicah je potreben obvoz

Črnomaljskega miličnika Anteja Sunjergo sem vprašal, kakšne spremembe opazi med lanskim in letošnjim občinskim praznikom, predvsem v zadevah, ki sodijo v njegov poklic:

— Med obema občinskima praznikoma je bila zgrajena nova cesta do Črnomlja, zaradi tega se je promet moč-

Loko in Kočevjem. Cesto močno obremenjujejo rudniški tovornjaki, ki vozijo prelamog na postajo, razen tega precej ovirajo promet živalske vprege, pa tudi pešci niso preveč disciplinirani. Hodijo po sredi ceste, ker pločniki v mestu še niso urejeni.

V Črnomlju bo kmalu treba preusmeriti promet s pomočjo obvoza, da bodo ozke mestne ulice razbremenjene.

JOZE ŠKOF

Vojak Stanko Nikić, ki smo ga na volitvah preteklo sredo zapletli v pogovor

SEMIČ: pomoč članom Zveze borcev

Krajevne organizacije Zveze borcev iz Semiča se pripravljajo na pomoč, ki jo bodo nudile svojim članom pri uveljavljanju pravic do zdravstvenega zavarovanja, pri uveljavljanju davčnih olajšav in dodeljevanju priznanj. Predstavniki krajevnih organizacij ZB iz Semiča, Kota,

Strekljčevca, Črešnjčevca in Stranske vasi so se zato polnoštevilno udeležili posveta, ki ga je sklical Občinski odbor ZZB Črnomelj.

V tej veliki akciji za pomoč bivšim borcem bodo imele vse krajevne organizacije obilo dela, ker bodo skušale urejevati zadeve tako, da noben borec ne bo prikrajšan, hkrati pa paziti, da se z ugodnostmi ne bi kdo okoristil, če mu ne pripadajo.

Tisti, ki imajo vojno dobo že priznano v dvojnem štetju, bodo prišli do svojih pravic na podlagi prepisa odločbe. Kdor ima vojno knjižico, bo deležen posebnih ugodnosti na podlagi overjenega prepisa knjižice in izjav prič, ker samo vojna knjižica ne zadostuje. Tisti, ki imajo vložen zahtevek za dvojno štetje vojnih let zaradi aktivnega sodelovanja z NOV, bodo prejeli odločbo v treh izvodih že do konca letošnjega maja. V vseh vseh okoliščinah pa je še precej aktivnih sodelavcev NOV, ki zahtevkov še niso vložili pa so upravičeni do

brezplačnega zdravstvenega varstva in davčnih olajšav. Vsem tem bodo pomagale krajevne organizacije ZB.

Dogovorjeno je, da bodo določili v tednu dva ali tri dni za pisanje zahtevkov in da občanom ne bo treba hoditi v Semič, ker bodo organizirali tako pomoč v Koku, Strekljčevcu, Črešnjčevcu in v Stranski vasi. O tem bodo pravočasno obveščeni preko Dolenjskega lista in na krajevno običajen način.

FRANC DERGANČ

Matični urad Podbočje

Marca je bila doma rojena 1 deklica. — Porok ni bilo. — Umrla sta: Mihael Zvan, delavec iz Vel. Mraševega, 40 let, in Marija Zugič, učiteljica iz Dobrave, 81 let.

Matični urad Hinje

Marca je bil doma rojen 1 deček. — Porok ni bilo. — Umrla so: Julija Skufca, kmetovalka iz Zvirč, 81 let; Franc Blatnik, kmetovalec iz Pleša, 74 let, in Matilda Vidmar, učiteljica s Prevol, 73 let.

»Promet narašča iz meseca v mesec...« meni miličnik Ante Sunjergo v Črnomlju

no povečal. V Črnomlju pa imamo več ozkih prometnih gri, tako pri suhem mostu, pri bifeju in na ovinku med

Starši na Vinici se zanimajo za svoje otroke

Konec marca je bil na osnovni šoli Vinica roditeljski sestanek za starše otrok, ki letos končujejo šolsko obveznost. Predsednica šolske komisije za poklicno usmerjanje, tovaršiška Kordiševa, je povabila sodelavce Zavoda za zaposlovanje delavcev Črnomelj. Pripravili smo kratko informativno predavanje o izbiri poklica in film »Izbiri si poklica«.

Ko smo v nedeljo prispeli na Vinico, smo bili presenečeni nad tako številno udeležbo staršev. Z zanimanjem so poslušali, kam se lahko vključijo njihov otrok po končanem obveznem šolanju. Posredovali smo jim podatke prostih učnih mestih in o razpisanih štipendijah v novem šolskem letu. Precej otrok se zanima za pedagoško gimnazijo. Starši se strinjajo s tem, da gre njihov otrok v poklic, ki ga veseli in za katerega čuti sposobnost. Največja zapreka pa je vzdrževanje, ker so dijaški domovi dragi, starši pa morajo

kupovati tudi obleko in šolske potrebščine. Črnomaljska občina ne namerava podeliti štipendij za pedagoško gimnazijo, v načrtu imajo le štipendijo za pedagoško akademijo.

Če ne bo sredstev, poklicno usmerjanje ne bo rodilo uspehov. Če poklicni svetovalec ugotovi, da je učenec sposoben za določen poklic in se ta učenec zaradi slabega materialnega stanja vključil v drugačen poklic, ki ga ne zanima, potem je vse delo zaman. Uspeha ne bo, vseskozi bo pripravljen menjati zapo-

slitev, seli se bo iz podjetja v podjetje. Koristi ne bo imel nihče; naredili bomo škodo človeku in družbi. Mislim, da je nujno, da se vsi zavzamemo za mlade, sposobne ljudi, ki stopajo na novo pot. Velika škoda bo, če jo bodo zgrešili!

Očetje in matere na Vinici so si potem ogledali še film o izbiri poklica. Bili so zadovoljni s sestankom in pohvalili so tov. Kordiševu, ki je zelo prizadevna in se trudi, da bi svojim učencem kar najboljši pomagala.

DANICA TODOROVSKI

Razpis pohoda »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE« za leto 1965

Odbor za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane« za leto 1965 razpisuje v okviru proslav 20-letnice osvoboditve mesta Ljubljane manifestativno — tekmovalno prireditve:

»PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE« PROGRAM PRIREDITVE

1. manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe osnovnih šol;
2. manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe na 15 km dolgi progi;
3. tekmovalni pohod za moške ekipe na 25 kilometrov dolgi progi;
4. tekmovalni pohod za ženske ekipe na 10 kilometrov dolgi progi;
5. štafeta 3 x 5.000 m za moške mestne, občinske in krajevne reprezentance;
6. štafeta 5 x 1000 m za moške ekipe srednjih in strokovnih šol;
7. štafeta 3 x 1000 m za ženske mestne, občinske in krajevne reprezentance;
8. mali maraton na 25 km dolgi progi.

DATUM PRIREDITVE

Manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe osnovnih šol bo 27. aprila 1965, vse ostale discipline pa 9. maja 1965.

PRAVICA UDELEŽBE

Pravico udeležbe v posameznih disciplinah imajo:

1. v manifestativnem pohodu za moške, ženske in mešane ekipe osnovnih šol: osnovne šole s področja mesta Ljubljane. Sodelujočim ekipam se ne meri čas, porabljen za hojo;
2. v manifestativnem pohodu za moške, ženske in mešane ekipe na 15 km dolgi progi: osnovne organizacije družbenih, političnih in strokovnih organizacij, šole, delovne organizacije, odredi predvojaške vzgoje, enote Jugoslovanske ljudske armade in Ljudske milice ter vabljeni delegacije jugoslovanskih in inozemskih mest, ki jih povabi Mestni svet Ljubljane (v nadaljnjem besedilu: organizacije). Sodelujočim organizacijam se ne meri čas, porabljen za hojo;
3. v tekmovalnem pohodu za moške ekipe: organizacije s tekmovalci, rojenimi leta 1946 in prej;
4. v tekmovalnem pohodu za ženske ekipe: organizacije s tekmovalkami, rojenimi leta 1947 in prej;

5. v štafeti 3 x 5.000 m: moške mestne, občinske in krajevne reprezentance, ki jih prijavijo občinske zveze za telesno kulturo s tekmovalci, rojenimi leta 1945 in prej;

6. v štafeti 5 x 1.000 m: moške ekipe srednjih in strokovnih šol, ki jih prijavijo vodstva zavodov s tekmovalci iz vrst rednih dijakov, rojenimi leta 1949 in prej;

7. v štafeti 3 x 1.000 m: ženske mestne, občinske in krajevne reprezentance, ki jih prijavijo občinske zveze za telesno kulturo s tekmovalkami, rojenimi leta 1947 in prej;

8. v malem maratonskem tekmovalci, ki jih prijavijo osnovne telesnokulturne organizacije, in vabljeni tekmovalci iz inozemstva.

TEKMOVALNI POGOJI

Tekmovanje v manifestativnih in tekmovalnih pohodih je ekipno. Ekipo sestavlja 5 tekmovalcev oziroma tekmovalk, ki morajo prispeti v cilj istočasno, sicer se plasma in rezultat oziroma uspešen zaključek tekmovanja ne upošteva.

Za vse tekmovalce in tekmovalke, prijavljene za tekmovalne pohode, štafete in mali maraton je potrebno zdravniško potrdilo o pregledu, ki mora biti priloženo prijavi.

Za udeležence tekmovanja v manifestativnih pohodih ni potrebno zdravniško potrdilo. Zdravniško potrdilo za tekmovalce in tekmovalke, prijavljene za tekmovalne pohode in štafete, lahko izdajajo vse vojne, obratne in šolske ambulante ter ambulante zdravstvenih domov. Zdravniška potrdila za udeležence maratona lahko izdajajo izključno športne ambulante. Iz zdravniških potrdil mora biti razvidno, da so tekmovalci oziroma tekmovalke sposobni za tekmovanje v prijavljeni disciplini.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ervin Felkl, član kolektiva ZTP Novo mesto; Fani Celik, gospodinja iz Uršnih sel; Marinka Smale, Vinko Osolnik, Martin Košmrlj, člani kolektiva Krka Novo mesto; Marjan Zorc, član kolektiva Pionir Novo mesto; Anica Jane, Alojz Tekstor, Tončka Udovč, Jože Špelko, Anica Oklesčen, Tatjana Brajdič, Olga Stih, Anton Pavlič, Milan Gazvoda, Silvo Kramaršič, Anica Tisovec, Ivanka Nampelj, Jože Pečjak, Anton Tomšič, Justič Držar, Režka Mavsar, Anica Fijolt, Pepca Bradac, Jože Drobnič, Marija Kump, Marija Skedelj, Martina Kastelic, Marija Gasperšič, Marija Pucelj, Jože Sitar, Jože Zajc, Franc Vidmar, Peter Nahčial, Peter Marinič, Anton Gorenčič, Jože Kastelic, Ivan Šiška, Franc Vidmar, Franc Mavsar, Karel Lukan, Alojz Pirc, Stane Tekavčič, člani kolektiva Novoles Straža.

Ob enih: 100-odstotna udeležba

Marsikdo najbrž ne ve, da je predstavnik v zvezno skupščino SFRJ volila minuli teden tudi naša ljudska armada. V novomeškem garnizonu so pripadniki JLA volili zvezne poslance 14. aprila. Pripadniki JLA so volili kandidate, ki kandidirajo v volilnih enotah njihovega stalnega prebivališča. V vsej SFRJ je bilo za zvezne volitve 58 volilnih enot, v novomeškem garnizonu pa so zbrali vojniki iz 54 volilnih enot.

Smrt med rojaki v ZDA

Pretekli mesec je umrla v La Salle, v državi Illinois, Tereza Kovačič, rojena Bilar, stara 69 let. Doma je bila z Bana pri Sentjerneju, v Ameriki pa je žvela že od leta 1920.

Zapustila je moža, dva sinova, dve hčerki in sestro Ano v Ameriški državi Wisconsin.

Brez dvoma so tako v novomeškem garnizonu kot tudi v vseh ostalih enotah JLA v pripravi na zvezne volitve opravili ogromno delo. Zgolj zbrati podatke o vseh vojakih v garnizonu, pripraviti zalepke z glasovnicami, poslati te zalepke področnim volilnim komisijam in poleg tega izdelati natančen volilni imenik, ni majhno delo. Če upoštevamo še to, da je v garnizon prišlo v marcu in v aprilu letos precej vojakov letošnjega spomladanskega vpoklica (zadnji so prispeli 9. aprila), bomo ugotovili, da v tehničnem pripravi komandnega kadra pač ni preostajalo časa. Poleg tega pa so v garnizonu izvedli obsežne politične priprave na volitve. Bila sta dva širša sestanka političnega aktiva, bilo je več sestankov tehnične komisije, pripravili so več tečajev za vojnike, ki so tokrat prvič volili, priredili več informacij o volitvah, izdali več ilustriranih časopisov in z

vojniki predelali predloge za kandidate za zvezne poslance iz njihovih volilnih enot.

14. april je bil za novomeški garnizon praznik. Vojaki so bili tega dne oproščeni svojih običajnih dolžnosti. Ob 13. uri je garnizon končal volitve in dosegel 100-odstotno udeležbo volivcev. Morda ni to na prvi pogled videti nič posebnega, ker mislimo, da je vojska pač zbrana in da ni nič lažjega kot spraviti vojnike na volišče. Toda če upoštevamo, da ima garnizon svoje objekte raztresene daleč izven Novega mesta, če upoštevamo enote, ki te objekte stražijo in če upoštevamo razne druge službe v garnizonu, bomo ugotovili, da se njegova volilna komisija ni spopadla z nič manjšimi težavami kot volilne komisije na našem področju.

Med nasmejanimi volivci vojaki, ki so na enem izmed garnizonskih volišč 14. aprila v dopoldanskih urah v vrsti čakali, da opravijo svojo državljansko dolžnost, je bil tudi vojak Stanko Nikić iz Modriča pri Gornjem Skurbiču iz Bosne. V kratkem razgovoru je povedal tole:

»19. marca sem prišel v Novo mesto. V našem kraju ni možnosti za zaposlitev, zato sem delal kot kmetijski sezonski delavec v Baranji. V Slovenijo sem prišel tokrat prvič. Moram reči, da je pri vas zelo lepo. Novo mesto je res lepo, zlasti okolica, čista Krka in okoliški gozdovi so mi všeč. Veste, jaz sem Bosanec in zato ljubim gozdove. Ker se zanimam za volitve, naj povem, da volim tokrat prvič. Čeprav sem tu v garnizonu šele dobrih 14 dni, sem imel dovolj priložnosti, da sem se spoznal z volilnim zakonom, z našo družbeno ureditvijo in z drugim, o čemer smo govorili na političnih urah. To mi je bilo toliko lažje tudi zato, ker sem marsikaj o tem vedel že od prej. Poslanec, ki ga bom danes volil, je Behida Smalovič, kandidat v zvezni volilni enoti mojega kraja.«

Volilni odbori v JLA niso imeli pri volitvah poslancev zvezne skupščine lahkega dela. Vsakemu volivcu vojaku je bilo treba dati glasovnico, na kateri so bili podatki zvezne volilne enote njegovega domačega kraja ter vpisan poslanski kandidat te volilne enote. Glasovnice so bile v ovojnica, na katerih je bil napisan naslov volilne komisije, kateri je bilo treba glasovnico odposlati. Vojak-volivec je volil, zalepil glasovnico v ovojnico in jo vrgel v skrinjico. Volilna komisija pri garnizonu pa je nato odposlala glasovnice področnim volilnim komisijam po državi, od koder so vojniki doma. Čeprav je bilo delo zapleteno, je potekalo gladko, novomeški garnizon pa je 14. aprila že ob 13. uri zaključil volitve s 100 odst. udeležbo.

Na nekaterih ulicah je potreben obvoz

Črnomaljskega miličnika Anteja Sunjgerja sem vprašal, kakšne spremembe opazi med lanskim in letošnjim občinskim praznikom, predvsem v zadevah, ki sodijo v njegov poklic.

— Med obema občinskima praznikoma je bila zgrajena nova cesta do Črnomlja, zaradi tega se je promet moč-

Loko in Kočevjem. Cesto močno obremenjujejo rudniški tovornjaki, ki vozijo prelamog na postajo, razen tega precej ovirajo promet živalske vprege, pa tudi pešci niso preveč disciplinirani. Ho-dijo po sredi ceste, ker ploč-niki v mestu še niso urejeni.

V Črnomlju bo kmalu treba preusmeriti promet s pomočjo obvoza, da bodo ozke mestne ulice razbremenjene.

JOŽE ŠKOF

Vojak Stanko Nikić, ki smo ga na volitvah preteklo sredo zapletli v pogovor

SEMIČ: pomoč članom Zveze borcev

Krajevne organizacije Zveze borcev iz Semiča se pripravljajo na pomoč, ki jo bodo nudile svojim članom pri uveljavljanju pravic do zdravstvenega zavarovanja, pri uveljavljanju davčnih olajšav in dodeljevanju priznavalnin. Predstavniki krajevnih organizacij ZB iz Semiča, Kota,

Štrekljevca, Črešnjevca in Stranske vasi so se zato polnoštevilno udeležili posveta, ki ga je sklical Občinski odbor ZZB Črnomelj.

V tej veliki akciji za pomoč bivšim borcev bodo imele vse krajevne organizacije obilo dela, ker bodo skušale urejevati zadeve tako, da noben borec ne bo prikrajšan, hkrati pa paziti, da se z ugodnostmi ne bi kdo okoristil, če mu ne pripadajo.

Tisti, ki imajo vojno dobo že priznano v dvojnem številu, bodo prišli do svojih pravic na podlagi prepisa odločbe. Kdor ima vojno knjižico, bo deležen posebnih ugodnosti na podlagi overjenega prepisa knjižice in izjav prič, ker samo vojna knjižica ne zadostuje. Tisti, ki imajo vložen zahtevek za dvojno štetje vojnih let zaradi aktivnega sodelovanja v NOV, bodo prejeli odločbo v treh izvodih že do konca letošnjega maja. V vseh vseh okoliščinah pa je še precej aktivnih sodelavcev NOB, ki zahtevkov še niso vložili pa so upravičeni do

brezplačnega zdravstvenega varstva in davčnih olajšav. Vsem tem bodo pomagale krajevne organizacije ZB.

Dogovorjeno je, da bodo določili v tednu dva ali tri dni za pisanje zahtevkov in da občanom ne bo treba hoditi v Semič, ker bodo organizirali tako pomoč v Kotu, Štrekljevcu, Črešnjevcu in v Stranski vasi. O tem bodo pravočasno obveščeni preko Dolenjskega lista in na krajevno običajen način.

FRANC DERGANČ

Matični urad Podbočje

Marca je bila doma rojena 1 deklica. — Porok ni bilo. — Umrla sta: Mihael Zvan, delavec iz Vel. Mraševca, 40 let, in Marija Zuglić, učiteljica iz Dobrave, 81 let.

Matični urad Hinje

Marca je bil doma rojen 1 deček. — Porok ni bilo. — Umrla so: Julija Skufca, kmetovalka iz Zvirč, 81 let; Franc Blatnik, kmetovalec iz Pleša, 74 let, in Matilda Vidmar, učiteljica s Prevol, 73 let.

Starši na Vinici se zanimajo za svoje otroke

Konec marca je bil na osnovni šoli Vinica roditeljski sestanek za starše otrok, ki letos končujejo šolsko obveznost. Predsednica šolske komisije za poklicno usmerjanje, tovaršica Kordiševa, je povabila sodelavce Zavoda za zaposlovanje delavcev Črnomelj. Pripravili smo kratko informativno predavanje o izbiri poklica in film »Izbiri ram si poklice«.

Ko smo v nedeljo prispeli na Vinico, smo bili presenečeni nad tako številno udeležbo staršev. Z zanimanjem so poslušali, kam se lahko vključijo njihov otrok po končanem obveznem šolanju. Posredovali smo jim podatke prostih učnih mestih in o razpisanih štipendijah v novem šolskem letu. Precej otrok se zanima za pedagoško gimnazijo. Starši se strinjajo s tem, da gre njihov otrok v poklic, ki ga veselji in za katerega čuti sposobnost. Največja zapreka pa je vzdrževanje, ker so dijaški domovi dragi, starši pa morajo

kupovati tudi obleko in šolske potrebščine. Črnomaljska občina ne namerava podeliti štipendij za pedagoško gimnazijo, v načrtu imajo le štipendijo za pedagoško akademijo.

Če ne bo sredstev, poklicno usmerjanje ne bo rodilo uspehov. Če poklicni svetovalec ugotovi, da je učenec sposoben za določen poklic in se ta učenec zaradi slabega materialnega stanja vključi v drugačen poklic, ki ga ne zanima, potem je vse delo zaman. Uspeha ne bo, vseskozi bo pripravljen menjati zapo-

slitev, selil se bo iz podjetja v podjetje. Koristi ne bo imel nihče; naredili bomo škodo človeku in družbi. Mislim, da je nujno, da se vsi zavzamemo za mlade, sposobne ljudi, ki stopajo na novo pot. Velika škoda bo, če jo bodo zgrešili!

Očetje in matere na Vinici so si potem ogledali še film o izbiri poklica. Bili so zadovoljni s sestankom in pohvalili so tov. Kordiševo, ki je zelo prizadevna in se trudi, da bi svojim učencem kar najbolj pomagala.

DANICA TODOROVSKI

Razpis pohoda »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE« za leto 1965

Odbor za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane« za leto 1965 razpisuje v okviru prslav 20-letnice osvoboditve mesta Ljubljane manifestativno — tekmovalno prireditve:

»PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE« PROGRAM PRIREDITVE

1. manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe osnovnih šol;
2. manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe na 15 km dolgi progi;
3. tekmovalni pohod za moške ekipe na 25 kilometrov dolgi progi;
4. tekmovalni pohod za ženske ekipe na 10 kilometrov dolgi progi;
5. štafeta 3 x 5.000 m za moške mestne, občinske in krajevne reprezentance;
6. štafeta 5 x 1.000 m za moške ekipe srednjih in strokovnih šol;
7. štafeta 3 x 1.000 m za ženske mestne, občinske in krajevne reprezentance;
8. mali maraton na 25 km dolgi progi.

DATUM PRIREDITVE

Manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe osnovnih šol bo 27. aprila 1965, vse ostale discipline pa 9. maja 1965.

PRAVICA UDELEŽBE

Pravico udeležbe v posameznih disciplinah imajo:

1. v manifestativnem pohodu za moške, ženske in mešane ekipe osnovnih šol: osnovne šole s področja mesta Ljubljane. Sodelujočim ekipam se ne meri čas, porabljen za hojo;
2. v manifestativnem pohodu za moške, ženske in mešane ekipe na 15 km dolgi progi: osnovne organizacije družbenih, političnih in strokovnih organizacij, šole, delovne organizacije, odredi ljudskoarme in ljudske milice ter vabljene delegacije jugoslovanskih in inozemskih mest, ki jih povabi Mestni svet Ljubljane (v nadaljnjem besedilu: organizacije). Sodelujočim organizacijam se ne meri čas, porabljen za hojo;
3. v tekmovalnem pohodu za moške ekipe: organizacije s tekmovalci, rojenimi leta 1946 in prej;
4. v tekmovalnem pohodu za ženske ekipe: organizacije s tekmovalkami, rojenimi leta 1947 in prej;

5. v štafeti 3 x 5.000 m: moške mestne, občinske in krajevne reprezentance, ki jih prijavijo občinske zveze za telesno kulturo s tekmovalci, rojenimi leta 1945 in prej;

6. v štafeti 5 x 1.000 m: moške ekipe srednjih in strokovnih šol, ki jih prijavijo vodstva zavodov s tekmovalci iz vrst rednih dijakov, rojenimi leta 1949 in prej;

7. v štafeti 3 x 1.000 m: ženske mestne, občinske in krajevne reprezentance, ki jih prijavijo občinske zveze za telesno kulturo s tekmovalkami, rojenimi leta 1947 in prej;

8. v malem maratonskem tekmovalci, ki jih prijavijo osnovne telesnokulturne organizacije, in vabljene tekmovalke iz inozemstva.

TEKMOVALNI POGOJI

Tekmovanje v manifestativnih in tekmovalnih pohodih je ekipno. Ekipo sestavlja 5 tekmovalcev oziroma tekmovalk, ki morajo prispeti v cilj istočasno, sicer se plasma in rezultat oziroma uspešen zaključek tekmovanja ne upoštevata.

Za vse tekmovalce in tekmovalke, prijavljene za tekmovalne pohode, štafete in mali maratone je potrebno zdravniško potrdilo o pregledu, ki mora biti priloženo prijavi.

Za udeležence tekmovanja v manifestativnih pohodih ni potrebno zdravniško potrdilo.

Zdravniško potrdilo za tekmovalce in tekmovalke, prijavljene za tekmovalne pohode in štafete, lahko izdajajo vse vojne, obratne in šolske ambulante ter ambulante zdravstvenih domov. Zdravniška potrdila za udeležence maratona lahko izdajajo izključno športne ambulante. Iz zdravniških potrdil mora biti razvidno, da so tekmovalci oziroma tekmovalke sposobni za tekmovanje v prijavljeni disciplini.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ervin Felki, član kolektiva ŽTP Novo mesto; Fani Čelič, gospodinja iz Uršnih sel; Marinka Smale, Vinko Osolnik, Martina Košmrlj, člani kolektiva Krka Novo mesto; Marjan Zore, član kolektiva Pionir Novo mesto; Anica Janc, Alojz Tekstor, Tončka Udovč, Jože Špelko, Anica Oklesčen, Tatjana Brajdič, Olga Stih, Anton Pavlič, Milan Garvoda, Silvo Kramaršič, Anica Tisovec, Ivanka Nampelj, Jože Pečjak, Anton Tomšič, Josif Drčar, Reška Mavsar, Anica Fiolč, Pepca Bradč, Jože Drobnič, Marija Kump, Marija Skedelj, Martina Kastelic, Marija Gasperšič, Peter Nahtigal, Peter Marinič, Anton Gorenčič, Jože Kastelic, Ivan Siska, Franc Vidmar, Franc Mavsar, Karel Lukan, Alojz Pirc, Stane Tekavčič, člani kolektiva Novoles Straža.

»Promet narašča iz meseca v mesec...« meni miličnik Ante Sunjger v Črnomlju

no povečal. V Črnomlju pa imamo več ozkih prometnih gri, tako pri suhem mostu, pri bifeju in na ovinku med

Obdobje plodnega dela

Cas med prvo in drugo skupščino, za katerega damo obračun o delu naših organizacij, je bil izpolnjen z njihovim plodnim delom, pri čemer so dosegli dokajšnje uspehe in afirmacijo tako med svojim članstvom kakor v družbenem življenju sploh. To obdobje ima nekatere posebnosti, ki so značilne in so se svojstveno odražale v delu naših organizacij. Predvsem velja poudariti močno razgibanost pred sprejetjem nove ustave kakor tudi vso plodno dinamiko in vsebino, ki so jo prinesle ustavne spremembe v celotno družbeno življenje. Nadaljnji razvoj demokracije je najočitnejše zaznaven v novih dosežkih samoupravnih organov, zlasti zato, ker so dobivali in še dobivajo čedalje večjo materialno osnovo; najpomembnejša je pač razširjena reprodukcija, ki postaja stvar samoupravnega mehanizma. Ti premiki se prav tako zrcalijo v veliko bolj razgibanem družbenem življenju občin in ožjih krajevnih skupnosti, kjer že opažamo prve pozitivne učinke premikov v korist šolstva, zdravstva, kulture, socialne politike, skratka vseh družbenih služb, ki pomenijo nove dosežke in povečanje standarda državljanov.

Naše organizacije so v tem času delovale tudi v novih organizacijskih pogojih, v novi organizacijski obliki. Zvezi združenj borcev NOV. Združitev je nedvomno blagodejno vplivala na delo organizacij: postalo je bolj organizirano in sistematično ter vsestransko bolj kvalitetno. Veliko bolj se izraža istovetnost ciljev in hotenj kljub posameznostim, ki na nekaterih področjih v okviru združene organizacije še obstoje. To se je pokazalo najbolj očitno v občinah: tam so ostale tri ločene organizacije, pa je vendarle prevladoval skupni nastop v vseh najbolj bistvenih vprašanjih, kjer so se organizacije pojavljale kot zelo pomemben politični činitelj v občini. Moramo reči, da so tudi drugi politični činitelji v občinah v večini primerov pravilno razumeli pomen in vlogo naših organizacij ter so jih tudi upoštevali v vseh pomembnejših političnih akcijah, v katere

so se naše organizacije vključevale vsaka na svoj način zelo uspešno in intenzivno. Posebej pomembna je bila dejavnost v ožjih krajevnih skupnostih, bodisi da so se naši aktivisti in članstvo prizadevno udeleževali vsega političnega življenja v socialistični zvezi, na zborih volivcev ter na drugih prireditvah političnega značaja, bodisi pri delu v številnih družbenih organizacijah od Društva prijateljev mladine, Rdečega križa in drugih na konkretnem vsakdanjem delu, pomembnem tako v političnem kakor tudi v humanističnem pogledu.

Cas, o katerem govorimo, pa je značilen tudi po večjih prizadevanjih za to, da bi dosegli občutno več za izboljševanje življenjskih pogojev naših delovnih ljudi. Premiki v korist osebnega in družbenega standarda so že dali prve otipljive rezultate. Zakon o pokojninskem zavarovanju, čeprav ima vrsto pomanjkljivosti, ki jih bo vsekakor treba odpraviti, kljub temu pomeni dober korak naprej pri organiziranju skrbi za človeka, kadar zaradi bolezni ali starosti ne more več ostati v delovnem razmerju. V pripravi je tudi sprememba zakona o vojaških vojnih invalidih, ki naj uredi nekatera vprašanja, predvsem pa — kar je najvažnejše — ustvari mehanizem podobno kakor pokojninski zakon, ki bo sproti usklajeval invalidnine z naraščanjem življenjskih stroškov in standarda. Posebej moramo omeniti izredne napore republike za hitrejšo urejanje stanovanjskih vprašanj in socialnih problemov nekaterih kategorij borcev in pa reševanje problemov

borcev kmetov, zlasti tistih v odročnih krajih. To vse so tako pomembne in daljnosežne spremembe, da ne pomenijo samo tisto, kar konkretno rešujejo, ampak mnogo več: temeljito preorientacijo vse naše družbene skupnosti k reševanju vprašanj, ki neposredno zadevajo vsakodnevno življenje našega delovnega človeka.

Ce po teh osnovnih ugotovitvah ocenjujemo delo naših organizacij, potem vsekakor ne moremo zanikati rezultatov nesebičnega prizadevanja desetisocev naših poživoval-

nih aktivistov, ki poleg dela v vseh organih naše socialistične demokracije — od skupščin, delavskih svetov, političnih in družbenih organizacij — najdejo čas in se ne ustrašijo truda tudi za delo v naših organizacijah pri reševanju posebnih nalog, ki jih imajo, ker so sestavni del organiziranih naporov skupnosti za še hitrejši in uspešnejši nadaljnji razvoj.

(Iz poročila za drugo redno skupščino Zveze združenj borcev NOV Slovenije)

Borcem prijeten oddih

Občinski odbor Združenja borcev NOV v Sevnici bo tudi letos poskrbel, da bodo udeleženci narodnoosvobodilnega boja preživeli nekaj prijetnih dni na oddihu ob morju. Večina upravičencev si sama ne more privoščiti takih počitnic, zato jim bo pomagala njihova organizacija. V počitniških domovih v Strunjanu, v Rovinju in v Simonovem zalivu bo poleti letovalo 160 nekdanjih borcev iz sevniške občine. 500 dinarjev oskrbnine bo vsakemu od njih prispevala ZB NOV, razliko pa bodo plačali sami.

Oddih ob morju so v Sevnici omogočili borcem že večkrat in tudi lani jih je precej odšlo na počitnice v obmorske kraje. Takšno skrb za udeležence NOV pozdravljajo vsi borci, pa tudi ostali občani. Predvsem je treba pomagati bolnim in ostarelim, ki živijo v slabih socialnih razmerah. Zaslužili so skrb družbe v najrazličnejših oblikah. Sem sodijo priznavanje stalne in občasne, davčne olajšave, regresije za bivanje v počitniških domovih in podobno. Občinski odbor ZB NOV v Sevnici upa, da v občini ne bo zmanjkalo sredstev za te namene.

Bivši aktivni domobranec zahteva v letu 1965 priznanje dvojne delovne dobe!

Ne morem mimo tega, da ne bi o tem obvestil javnosti. Sicer je to tudi moja dolžnost, dolžnost bivšega borca in občana, ki mi ni vseeno, kdo se danes okorišča s pravicami, priborjenimi s krvjo 1.700.000 žrtev, najboljših jugoslovanskih hčera in sinov, ki so padli v boju s fašističnimi nasilniki. Na žalost nekateri občani, ki niso okusili vojnega gorja, danes tega ne upoštevajo.

Dvajset let po vojni se je standard našega občana povečal. Ustrezno se povečuje standard tudi bivšim borcem, razen tega pa so jim z zakonskimi ukrepi zajamčene razne ugodnosti. Ena od takih je, da se vedno lahko uveljavljajo dvojno delovno dobo tisti, ki so bili v brigadah ali terenskih delavci, le da so organizirano delali. So se borci in aktivisti, ki tega še do danes niso uveljavili; eni

zato, ker so dobro situirani, drugi zaradi nepoučenosti, za kar so pretežno krive osnovne organizacije ZB, katerih odbori so premalo delavni. Zelo dobro pa so o borčevskih pravicah poučeni naši bivši sovražniki, večkrat celo bolje kot borci sami. Zato ni čudno, da naši člani večkrat podpisujejo izjave osebami, ki nimajo nobene pravice, da bi uveljavljali enojno ali dvojno delovno dobo. Dogaja se celo, da se člani ZB pustijo podkupiti in podpisujejo bivšim domobrancem. O tem tudi nameravam seznaniti javnost.

Pot me večkrat zanese v Novo mesto, včasih na poziv urada za ugotavljanje delovne dobe, ali pa podpisem kot priča bivšemu soborcu iz kolektiva, kjer sem nekdanj služ-

Zvezi združenj borcev NOV Slovenije in Zvezi prijateljev mladine organizirata letos že tretjič pionirski pohod z imenom »Kurirčkova pošta«. Pohod je posvečen spominu partizanskih kurirjev, ki so tako zanesljivo prenašali pošto od ene enote do druge. Letos bo dalo še poseben po-

kim kurirčkom. Pošta bo nato obšla kraje severno od Krke, prestopila Krko za obisk pod Gorjanci, prišla v Novo mesto, od tod pa skozi Vavto vas in Dolenjske Toplice nadaljevala pot po Suhi krajini.

Večje kurirsko slavlje bodo stari partizanski kurirji pri-

Kurirčkova pošta

udarek akciji proslavljanje 20 letnice osvoboditve in to, da je posvečena padlim partizanskim kurirjem — pionirjem.

Pošta bo začela pohod v Ljubljani ob letni skupščini ZB NOV Slovenije 23. aprila, ko bo predsednik Zveze predal kurirske torbe in pozdravna pisma tovarišu Titu štirim predstavnikom pionirskih odredov z začetnih postaj.

Posamezne kurirske smeri bodo označene kot: so bile med vojno: TV za Dolenjsko, G za Gorenjsko, P za Primorsko in S za Štajersko. Te smeri gredo skozi večino naših pionirskih odredov. Gorenjski pionirji bodo nosili pošto iz Idrije skozi Cerkljo do Trente in preko Kranjske gore, Kranjski in Kamniški Ljubljano. Primorski pa začela v Piranu in šla skozi Sežano do Ajdovščine, Postojne, Cerknice, Logatca, Vrhnike in od tod v Ljubljano. Štajerska začne v Murski Soboti in nosi pisma skozi Lendavo do Ptuja, Maribora, Celja, Trbovelj in Ljubljane.

Dolenjski pionirji bodo začeli v občini Brežice, nesli pošto skozi Krško in jo pri Zameškem predali novomeš-

redili pionirjem na Občicah, kjer je bila med NOB glavna kurirska postaja za vso Slovenijo. Tu bodo pionirji predali pošto tovarišem iz Bele krajine, ki jo bodo skozi Metliko in Ormož prenesli na Kočevsko. Kočevski in Ribniški pionirji jo bodo odnesli proti Ljubljani. Te glavni dolenjske smeri se bodo pridružile še dodatne iz Sevnice in Mirenske doline ter Bele krajine in Kočevske. Vse kurirske poti bodo pod stalno akcijo sovažnikov in pionirji bodo morali biti pogumni, previdni in iznajdljivi, da dragoceno torbo ne bo postala plen sovražnika. Le na »javikah« bodo lahko bolj brez skrbi, ker bo tam »osvobojeno ozemlje«. V torbi bo tudi dnevnik, kamor se bodo zapisovali točni podatki o prevzemu in oddaji pošte. Pisma morajo priti v Ljubljano!

Pričakujemo, da bo tudi letošnja akcija zelo uspešna, saj obljublja pomoč organizacije ZB, vodstva šol, starešinskih svetov pionirskih odredov, DPM in aktivisti, ki dobro poznajo vse stare kurirske poti po Dolenjskem.

MARJAN TRATAR — UČO

Priznanja posebne delovne dobe

Lani je bilo v krški občini vloženih 153 prošenj za priznanje posebne delovne dobe borcem. 118 prošenj je bilo ugodno rešenih, tako da je bila 90 proslcem priznana dvojna delovna doba, 28 proslcem pa enojna. 27 prošenj je bilo zavrnjenih.

Zdravstveno osebje na progi, ki ga postavi organizator, ima pravico prepovedati nadaljevanje tekmovanja vsem udeležencem manifestativnega in tekmovalega pohoda, če sodi, da bi nadaljevanje tekmovanja škodilo zdravju tekmovalca oziroma tekmovalke.

Proge za manifestativni in tekmovalecni pohod potekajo po kolovozih, poljskih poteh in cestah, proge za štafete ter proge za maraton pa po cestah.

Tekmovalna komisija si v primeru izredno slabega vremena pridržuje pravico do spremembe posameznih delov prog za manifestativni in tekmovalecni pohod še tik pred samim tekmovanjem s tem, da bo vse udeležence tekmovanja vidno opozorila na nastale spremembe.

Vse tekmovalne proge bodo vidno označene.

PRIJAVE

Prijave, ki morajo vsebovati priimek, ime in letnico rojstva tekmovalcev in tekmovalek, se pošiljajo na naslov: Odbor za pohod »PO poteh partizanske Ljubljane«, Ljubljana, Komenskega ulica 7.

Prijavitelji morajo v primeru, da prijavijo več ekip oziroma reprezentance, prijaviti vsako ekipo oziroma reprezentanco s posebno prijavo razen tekmovalcev za mali maraton, ki jih prijavijo na eni prijavi.

Rok prijav za posamezne discipline je naslednji:

- za manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe osnovnih šol ni prijav, ker bo organizator v sodelovanju z vodstvi osnovnih šol izvedel tekmovanja brez predhodnih pisarnih prijav;
- za manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe na 15 km dolgi progi: 30. april 1965;
- za tekmovalecni pohod za moške, ženske ekipe, za štafete 3 x 5.000, 5 x 1.000 m in

3 x 1.000 m — ter za mali maraton: 25. april 1965.

Dokaz za pravočasno odpremo prijave za tekmovalecni disciplino pod 3) je datum poštnega pečata.

NAGRADE

Zmagovalec ekipe v obeh kategorijah tekmovalega pohoda, prvoplasirane ekipe Združenja borcev NOV v obeh kategorijah tekmovalega pohoda, zmagovalec ekipe v štafeti in zmagovalec v malem maratonu prejmejo naslov: Zmagovalec pohoda »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE« za leto 1965 ter plaketo zmagovalca in trajno lani.

Člani prvoplasiranih ekip v tekmovalecni pohod, člani prvoplasiranih štafet in zmagovalec v malem maratonu prejmejo zlato, člani drugoplasiranih ekip in štafet ter drugoplasirani tekmovalec v malem maratonu srebrne in člani tretjeplasiranih ekip in štafet ter tretjeplasirani tekmovalec v malem maratonu bronaste plakete.

Vsi udeleženci prireditve prejmejo spominsko značko pohoda »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE«. Nagrade lahko razpišejo tudi druge zainteresirane organizacije.

PRITOŽBE

Pritožbe vlagajo vodje ekip, štafete in tekmovalec za mali maraton pisмено pritožbeni komisiji. Cas in kraj zasedanja pritožbene komisije bo objavljen v navodilih udeležencev tekmovanja.

OBJAVA REZULTATOV

Slovesen zaključek prireditve bo 9. maja 1965. Ura in kraj bosta določena kasneje in

objavljena v navodilih udeležencev tekmovanja.

STROŠKI TEKMovanja

Stroške tekmovanja nosijo tekmovalci oziroma njihovi prijavitelji, stroške organizacije prireditve pa Odbor za pohod »PO poteh partizanske Ljubljane«.

Organizacije, ki potrebujejo za svoje tekmovanje oziroma tekmovalce prenočišče na predvečer prireditve, morajo svoje potrebe po prenočiščih javiti hkrati s prijavo.

INFORMACIJE

Vsa pojasnila v zvezi z razpisom in organizacijo tekmovanja daje pisarna Odbora za organizacijo pohoda »PO poteh partizanske Ljubljane«, Ljubljana, Komenskega 7 (ZB NOV okraja Ljubljana, soba 39).

PRAVILA

Za tekmovanje v manifestativnem in tekmovalecni pohodu veljajo tekmovalecna pravila pohoda »PO poteh partizanske Ljubljane«, za tekmovanje v štafeti in malem maratonu pa tekmovalecna pravila Mednarodne atletske zveze (IAAF).

TOLMACENJE RAZPISA

Razpis tolmači tekmovalecna komisija odbora za organizacijo pohoda »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE«.

ODBOR ZA POHOD »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE«

PRI ZVEZI ZDRUŽENJ BORCEV NOV OKRAJA LJUBLJANA

Partizanski književniki v Kostanjevici

Minulo soboto so obiskali Kostanjevico na Krki partizanski književniki, ki so v počastitev 20-letnice osvoboditve na povabilo Dolenjskega kulturnega festivala, priredili Večer partizanske lirike.

Do zadnjega kottička napolnjena prostorna dvorana je navdušeno pozdravila Mateja Bora, Jožeta Javorška, Filipa Kalana, Franceta Kosmača, Jožeta Šmita in Josipa Vidmarja.

Prvi je astopil Jože Šmit, ki je prebral svoj globoko občuteni ciklus »Partizanski ognji«. Znani slovenski lirik je doslej izdal že kar pet pesniških knjig, če upoštevamo tudi mladinske, v katerih se izraža umerjena pesniška osebnost, ki ljubi tradicionalno pesniško obliko. V kratkem nas bo presenetil z novo pesniško žetvijo, ki je plod zadnjih let njegovega pesniškega snovanja.

Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar je prebral poglavje »Na Kamenjak« iz svoje knjige »Srečanja z zgodovino«. Poglavje je polno intimnega vzdušja, intimnega doživljanja velikega časa, ki mu je avtor spisa s svojo zgodovinsko vlogo uravnaval smer in so tako zgodovino

slovenskega naroda za vselej zapisali. Nastop Josipa Vidmarja, prvega predsednika in soustanovitelja Osvobodilne fronte slovenskega naroda,

Pesnik Matej Bor, katerega pesem HEJ BRIGADE je vžigala srca borcev za svobodo, na odru v Kostanjevici

je gotovo najpomembnejše dejanje v nizu kostanjevskih prireditvev zadnjih let in še posebej prireditvev ob 20-letnici osvoboditve.

Josipu Vidmarju je sledil nastop Franceta Kosmača, ki je prav v partizanih začel kot pesnik in je tamkaj za Kajuhom in Borom izdal svoj prvi pesniški zbirki — tedaj še ciklostirani — in kasneje, leta 1946, povezani v knjigo »Podobe našega pohoda«. Najprej je prebral pesem »Na temnem robu vitkih smrek« iz leta 1964. Le-ta še ni bila objavljena, na kar je brat ciklus partizanskih pesmi iz svoje prve tiskane knjige — »Podobe našega pohoda«.

Sledil mu je Dolenjec Jože Javoršek, ki je bral črtico iz leta 1943 z naslovom »Kaptulacija«. Črtica je na prvi pogled hudomušno — vedro napisana in mnogi so jo tako tudi jemali, vendar je v bistvu polna osebne tragike in odkrite, skoraj brezobzirne izpovedi.

Matej Bor je prebral vrsto znanih pesmi iz obdobja NOB. Nekatere med njimi — tako je sam izjavil — so bile napisane tudi na Gorjancih in v Rogu (V mrtvi vasi, Večerni motiv). Med vsemi pesmimi je gotovo najgloblje v nas pesem »Ob prekopu«, ki je posvečena njegovi ženi 22-letni partizanki Nini, ki so jo Nemci ranili in potem belogardisti ranjeno ubili ter zakopali v samotni obrški hosti. Matej Bor je svoj nastop zaključil z vedro pesmijo »Domov bom šel«, ki jo je tik pred osvoboditvijo napisal v tedaj že osvobojenem Beogradu.

Kot zadnji je nastopil nekdanji vodja slovenskega narodnega gledališča na osvobojenem ozemlju in sedanjí rektor Akademije za gledališ

DANSKI MOZAIK

Mladinska knjiga je v zbirki Globus izdala »Danski mozaik«, ki sta ga napisala kipar Marjan Tršar in novinar Miran Ogrin. Pozornost velja zlasti prvemu delu knjige, kjer je Tršar opisal svoja srečanja z dansko zemljo, ljudmi, umetnostjo in zanimivostmi. Ta del ima tudi ilustracije iz Tršarjeve skicirke. Tršar se je z delom predstavljal kot duhovit pisec potopisa in kot dober stilist, njegovo delo pa sploh pomeni novost na našem knjižnem trgu. Miran Ogrin je v drugem delu knjige pod naslovom »Danska v prostoru in času« predstavil severnoevropsko deželo kot zgodovinar, poznavalec družbenih razmer in se razpisal o odnosih Danske z drugim svetom. Knjigo je opremil Marjan Tršar.

Ateljeji v stanovanjih

Več kot polovica slovenskih slikarjev, članov Društva slovenskih likovnih umetnikov (vseh je 208) nima primernih prostorov za umetniško ustvarjanje, ampak delajo kar v svojih stanovanjih. Tudi vprašanje, kakšno naj bo plačilo za njihovo delo, še ni rešeno. Na to je pred kratkim opozoril začasni odbor republiškega prosvetno kulturnega zbora.

Veliki Podlog: gostovanja in lepe proslave

Kulturnoprosvetno društvo v Vel. Podlogu ima lepo prosvetno dvorano, Lani so kupili novo zaveso za oder, stole, ki so bili doslej v dvorani postavljeni posamično, pa nameravajo zbiti z letvami. V pretekli sezoni je bilo več gostovanj, med drugimi so jih obiskali tudi Boris Frank s svojim ansamblom in Veseli planšarji. Za vse praznike so imeli v dvorani proslave, na katerih so sodelovali šolski otroci in mladina. V klubski sobi poleg dvorane je prebivalcem na voljo televizor. Z dneve čase ni zanj več posebnega zanimanja, ker so si televizorje omislili posamezni vašani.

V sklopu svojih akcij ob 20-letnici obstoja prireja založba Mladinska knjiga z namenom, da približa knjigo slovenskemu bralcu, od 15. aprila do 15. maja

MESEC KNJIGE.

V tem času daje na vse svoje izdaje 10-odstotni popust.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

ško umetnost — Filip Kalan. Prebral je zaključno poglavje iz knjige »Veseli veter«, ki govori o gledališču, likovni umetnosti in drugih problemih na področju kulture v času NOB.

Njegov nastop v Kostanjevici predstavlja intimen zaključek tega lepega večera, ki ga ne bomo zlepa pozabili. Tudi vsi nastopajoči so bili nekako praznično — jubilejno razpoloženi; kako bi tudi ne bili, saj so govorili o pomembni prelomnici v naši narodni zgodovini in o svoji mladosti. — Večera se je udeležilo tudi nekaj gostov PEN kluba in lektorji za angleščino, francoščino ter italijanščino, ki so se posebno pohvalno izrazili o našem občinstvu, ki je bilo kljub temu, da je bil večer razmeroma dolg in dvorana polna, do zadnjega trenutka slovesno zbrano in je vse nastopajoče nagajevalo z dolgimi in spontanimi aplavzi.

LADO SMREKAR

KOVARSTVO IN LJUBEZEN

na novomeškem odru

V počastitev 600-letnice obstoja Novega mesta je gledališče DPD Svobode DUSAN JEREB večer zvečer uprizorilo Schillerjevo tragedijo v petih dejanjih KOVARSTVO IN LJUBEZEN. Delo je zrealiziral France Kralj, v glavnih vlogah pa so nastopili inž. Miha Japelj, Milan Bratož, Ivo Pavšič, Marija Šali, France Kralj, Ante Kotar, Rezika Povše in Alenka Bole-Vrabčeva, sodelovali pa se še Majda Rodič, Miro Saje, Vinko Zabkar, Milan Gutman, Justl Moravec, Polde Cigler in Nikola Padevski.

Nocoj bodo tragedijo ob 20. uri ponovili; v vlogi Lulze bo danes nastopila Elica Keber.

PO ZVEZNEM POSVETOVANJU O KULTURI IN PROSVETI V VELENJU

Dialogi o kulturi

Težišče kulturne vzgoje bi moralo biti tudi v delovnih organizacijah in na podeželju

Po osvoboditvi smo Jugoslovani prejeli prvo Nobelovo nagrado za književnost. Likovni in glasbeni umetniki so na velikih mednarodnih prireditvah pobrali vrsto pomembnih nagrad. Izredno se je povečal obisk kinematografov, prav tako število radijskih aparatov. Vedno več je televizijskih sprejemnikov. Da bi si vsak držaljan mogel pridobiti širšo splošno izobrazbo in večjo kulturno razgledanost, smo reformirali osnovno šolo. Za dopolnilno izobraževanje so bile ustanovljene poklicne delavske in ljudske univerze, v sosednjih republikah so poklicne ustanove tudi domovi za kulturo, delavski in mladinski domovi.

Mnogo je bilo narejenega, porabljenega so bila velika sredstva, toda sleherni dialog o kulturi opozarja na razmere, ki kažejo, da uspehi v izobraževanju in kulturni vzgoji znatno zaostajajo za prizadevanji in načrti. Tako kljub opravljeni šolski reformi komaj dobra polovica otrok uspešno konča obvezno šolo. Ko se zaposlijo, jih nizka raven izobrazbe in kulture ovira pri delu. Nekateri izmed njih se vpisejo v večerne šole (nov izdelek za obvezno šolanje) in jih tudi končajo. To, česar niso zmogli v redni šoli v dveh ali treh letih, opravijo zdaj v nekaj mesecih. Ta nenavadna nasprotja poznamo in o njih govorimo, toda kljub temu ni kakih večjih sprememb. Enako kot v šolstvu je v ustvarjalni in poustvarjalni umetnosti in kulturi.

Zvezno posvetovanje v Velenju je s stvarnimi podatki ponovno osvetlilo nasprotja med našo vrhunsko kulturo in »kulturo« — ki je blizu večini državljanov. Pripombe, da Beethoven ni nič ob Esmi Redjepovi, da izdamo mnogo denarja za razne zabavne ansamble in popevkarje, da pa je v tesklitem kombinatu Raška 70 odstotkov delavk nepismenih, da ljudje z višokošolsko izobrazbo in posebno še z umetniškimi akademijami ne marajo na delo v manjše kraje in je tudi to eden izmed vzrokov za veliko število napol nepismenih ljudi v gospodarskih organizacijah in na podeželju, so zvenele rahlo ironično, vendar so imele prizvok resne zaskrbljenosti za naš jutrišnji napredek in jutrišnjega človeka. Ali se dirka za osvajanjem dobrin sodobne civilizacije ne bo morda kaj hitro sprevrgla v spoznanje, da je civilizacija brez vzporednega kulturnega razvoja človeka enako škodljiva za humane odnose v socialistični družbi in za gospodarsko uveljavljanje naše dežele v svetu?

Posvetovanje v Velenju sta razgibali zlasti dve vprašanji: odnos naše družbe do kulture in s tem povezano financiranje kulturne dejavnosti in izhodišče za delo kulturnih ustanov in kulturno vzgojo. (Konec prihodnjic)

Lorcov večer

V klubskih prostorih Doma JLA v Novem mestu bo v soboto, 24. aprila ob 20. uri, literarni večer, posvečen dramatik in pesniku španske revolucije Federicu Garcii Lorci. Prireditelj — priпадniki JLA in mladina iz NOVOTEKSA — so pripravili izbor več kot 20 najlepših pesmi tega španskega revolucionarja in pesnika. Pesmi, prevedene na slovenski in srbohrvaški jezik, bodo recitirali vojniki, mladinci in gostje. Obiskovalci si bodo lahko v prostorih, kjer bo literarni večer, ogledali manjšo razstavo vinjet in ilustracij s španskimi motivi.

Načrti za bodoče delo gledališča »JOŽE ŠEŠKO« v Kočevju

Za premiero kmečke drame Prežihovega Voranca »Pernjakovi« je izšla tudi prva številka gledališkega lista. Urejuje ga uredniški odbor, zanj pa odgovarja prof. Robert Puhar. Vsebinska lista je zaradi pomanjkanja slikovnega materiala in začetniških težav še skromna in se nanaša v večini na statistične podatke o delu DPD Svoboda Kočevje v pretekli dobi. Tehnost: daje listu Otona Zupančiča »Beseda z Vorancem in o Vorancu«. Sestavek prof. Danice Pal-

čič o »Pernjakovi«, zlasti pa zelo ilustrativna in sugestivna oprema lista akad. kiparja Staneta Jarma sta list močno povzdignila.

V sestavku »Začeli smo...« je Karol Mohar nakazal tudi načrt bodočega dela gledališča: nadaljevali bodo s študijem Trifunovičeve »Pravljice o carju in pastirju« in dramo iz partizanskega življenja »Sedmerica v kleti«. V počastitev 20. obletnice bodo naštudirali Klopčičevo dramo »Matjaž« za skupno proslavo, lutkovna sekcija pa bo začela s študijem »Rdeče kapice«. V pripravi sta tudi mladinska igra »Heydi«, za letne prireditve v Kočevju pa Jurčičev »Jurij Kozjak«, ki ga bodo uprizorili na prostem.

FRANCE CANKAR

Most na Drini v filmu?

Hollywood — Ameriški scenarist Welf predlaga, da bi po romanu Most na Drini jugoslovanskega nobelovca Iva Andrića napisal scenarij. Welf namerava v kratkem priti v Dubrovnik, kjer si bo ogledal teren za snemanje filma. Med bivanjem v Jugoslaviji se želi Welf srečati z Ivom Andrićem.

Miroslav Kugler: OLJKE (1964)

Dularjev večer v Novem mestu

8. aprila so ljubitelji lepe knjige do kraja napolnili čitalnico Studijske knjižnice, v kateri je podružnica Slavističnega društva v Novem mestu priredila literarni večer Jožeta Dularja. Pisatelja in goste je najprej pozdravil predsednik društva prof. Jože Sever, za njim pa je predstavil »Istria in epika Krke« pisatelj priatelj pesnik Severin Šali. V zgodnjem pregledu je nanizal Dularjevo ustvarjanje in njegovo delo v slovenski literaturi, pri čemer je posebno poudaril pisateljevo posebno ljubezen do poustvarjanja podobe rodne Dolenjske. Ko je opisal Dularjevo dosega-

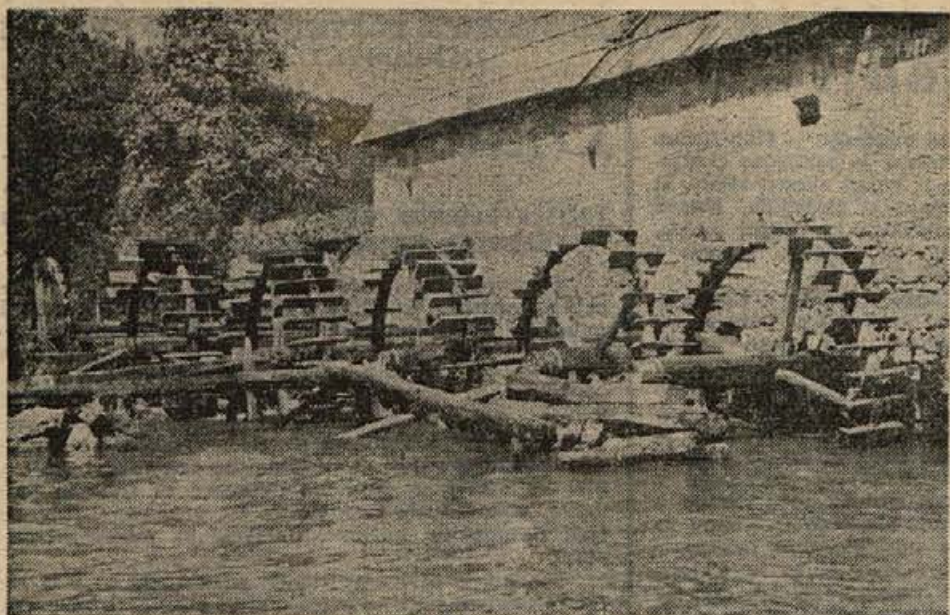
nje delo in omenil tudi njegovo plodno udejstvovanje v javnem življenju Metlike in širše Dolenjske, je Severin Šali hkrati toplo čestital Jožetu Dularju za nedavno petdesetletnico življenja in mu zaželel še mnogo plodnih, ustvarjalnih let.

Gimnazijca Jože Može in Nada Mirtič ter dijaka učiteljskega Dragica Zupančič in Jože Simčič so nato brali pesmi Jožeta Dularja, absolutna akademije za igralsko umetnost Alenka Bole-Vrabčeva pa je prebrala daljša odlomka iz pisateljevih »študentov ob Krki« in iz romana »Krka umira«. Udeleženci večera so recitatorje hval-

ležno nagradili z aplavzi, pri čem pa so pozdravili nato tudi zaključne besede pisatelja Dularja, ki se je društvu in zbranim zahvalil za izkazano pozornost.

Knjiga o jugoslovanskem slikarstvu v ZDA

V New Yorku je izšla knjiga Merina Bihalića o jugoslovanskem slikarstvu. Knjigo je izdala največja ameriška založniška hiša Hilly. To je že peta knjiga o Jugoslaviji, ki jo je objavila ta ameriška založniška hiša v zadnjem letu.

Zanimiv folklorni potopis, ki ga je na tej in na sosednji strani začel objavljati v našem časniku tovariš Jože Dular, ravnatelj Belokranjskega muzeja v Metliki, je vzbudil precej zanimanja med našimi bralci. Dobili smo že več pohvalnih izjav številnih naročnikov, ki pravijo, da jim je tako branje zelo všeč. — Bralcem se moramo samo opravičiti, ker zaradi tehničnih vzrokov vedno ne moremo z ustrezno fotografijo takoj ob samem tekstu pokazati še v podobi, o čemer govori avtor. Slike so torej resda malce pomešane, vendar so podlistku predvsem za okras. — Na sliki: malenica v Radencih (Foto: Janez Dular)

Več skrbi za štipendiste!

Delovne organizacije na področju črnoljske občine potrebujejo še precej strokovnjakov, kar ugotavljajo na vseh sestankih in tudi občinska skupščina je že o

tem razpravljala. S svojimi priporočili pa skupščina ne prodre v delovne organizacije, ker tam le tarnajo o pomanjkanju strokovnjakov, niso pa pripravljeni sprejeti

potrebnih sklepov, da bi jih v resnici dobili!

Pričakovati je bilo, da bodo delovne organizacije uređile vsaj politiko štipendiranja, toda ni tako. Število štipendistov je majhno, višina štipendij ne ustreza. Znatno korak k izboljšanju življenjskih pogojev štipendistov je naredila samo občinska skupščina. Za potrebe šolstva štipendira 45 ljudi, letos pa bo razpisala še 10 novih štipendij za študij na pedagoški akademiji. Od 1. januarja dalje daje občinska skupščina za študij na srednjih šolah od 16.000 do 18.000 din, na višjih šolah od 20.000 do 22.000 din, študentom visokih šol pa 22.000 do 24.000 din.

V drugih delovnih organizacijah bi morali o povišanju sredstev za štipendije čimprej razmišljati, ker bo le s pravilno politiko štipendiranja mogoče dobiti potrebne strokovnjake, s katerimi si bodo podjetja in zavodi zagotovili nadaljnji razvoj. J. S.

Še več aktivnosti pred krvodajalsko akcijo

Skupščina Občinskega odbora RK Črnomelj je 19. marca pregledovala delovne uspehe v pretekli dveletni mandatni dobi in podelila priznanja nekaterim zaslužnim članom organizacije.

32 delegatov iz vseh krajevnih organizacij in zastopniki Okrajnega odbora RK iz Ljubljane so najprej poslušali referat šefke Pahuljeve, v katerem je precej podrobno analizirala delo Rdečega križa v občini, ki je bilo v zadnjih dveh letih precej uspešno.

Po referatu so se oglasili skoro vsi navzoči. Razpravljali so o krvodajalstvu, o šolskih mlečnih kuhinjah, o vodovodu v Adlešičih in Gribljah, ter o pridobivanju novih članov. Obširno so obravnavali socialno problematiko na vasi in se zavzemali za to, da bi dom onemoglih v Metliki preuredili. Menili so, da bi morali v vseh domovih za stare in onemogle občane ločiti umsko zdrave od defektnih oskrbovancev.

Med najvažnejšimi nalogami so priprave na krvodajalsko akcijo v maju. V vsaki večji vasi bodo še pred akcijo organizirali predavanja o krvodajalstvu, da bi se čim-

več občanov odločilo za sodelovanje. Zaradi potreb po zdravstveni vzgoji mladine, ki prihaja z vasi v mestne kolektive in vprašan družbene prehrane so bili na skupščini mnenja, da je potrebno čimprej ustanoviti aktivne RK, vsaj v večjih delovnih organizacijah.

Po opravljeni delovni seji so bila podeljena priznanja nekaterim dolgoletnim in zaslužnim aktivistom RK. Zlati znak je dobila Marija Gavzoda iz Črnolj, srebrni znak pa sta prejela Janko Gorjanc iz Loke in Marija Malenšek iz Semiča.

V imenu okrajnega odbora RK so bile ob tej priložnosti podeljene tudi diplome za uspešno delo v lanskii akciji RK ob 20-letnici organizacije. Diplome so prejeli: podmladek RK na osnovni šoli in gimnaziji v Črnolju, Krajevna organizacija RK Črnomelj in Krajevna organizacija RK Griblje. Podmladek gribeljske šole pa je prejel nagrado — 10.000 dinarjev.

Kmetovalci potrebujejo kredite

V Luki je eden najnaprednejših kmetovalcev Janez Klobočar. Ko sem ga februarja obiskal in sva se pogovarjala o kmetijstvu v občini, je o njem povedal:

— Za kmetijstvo smo se doslej vse premalo zanimali. Veliko je bilo pisanega in govorjenega o nakupu drobne mehanizacije za zasebne kmetovance, narejenega pa ni bilo še nič. Na vaseh ni več mladine, delovna sila je vedno dražja, zato bi morali stroji nadomestiti ljudi, vsaj pri težakem poljskem delu. Kmetje bi morali dobiti kredite za nakup poljedelskih in drugih kmetijskih strojev vsaj pod takimi pogoji, kot v mestih kupujejo v železo.

Med drugim in kmetom še ni prave povezave. Premalo uporabljamo umetnih gnojil,

dobrih semen itd., zato prideleži niso taki, kot bi lahko bili. Kooperacija pa bi morala biti zastavljena tako, da

bi imel kmet od nje več koristi, zadruga pa tudi, kar ji gre. JOŽE SKOF

Pred volitvami delavskih svetov

10. aprila je Občinski sindikalni svet Črnomelj sklical posvetovanje s predsedniki sindikalnih podružnic in predsedniki delavskih svetov vseh delovnih organizacij. Razpravljali so o pripravah na volitve novih delavskih svetov, o kadrovskih vprašanjih, o strukturi samoupravnih organov kakor tudi o proslavljanju letošnjega delavskega praznika, 1. maja.

Ker sta do posveta razpisali volitve samo dve delovni organizaciji: Belt in Obrtni servis, je bil sprejet sklep, da bodo v vseh

kollektivih volitve razpisali do 15. aprila. Mnenja o tem, da bi potekale volitve v vseh delovnih organizacijah občine Črnomelj na isti dan, so bila deljena, končno pa so se odločili, da bodo volitve izvedene med 10. in 15. majem.

Po temeljnem zveznem jakonu o volitvah v samoupravne organe bi morale biti vse priprave in volitve

izvedene že do konca aprila, vendar so kolektivi čakali dodatnega republiškega predpisa, ki pa je izšel šele 30. marca, zato se je celoten potek volitev nekoliko zavlekel.

Vse sindikalne podružnice so se nemudoma in resno lotile priprav, zato ni bojazni, da bi zastavljene naloge v zvezi z volitvami ne mogle uspešno izpeljati.

Priprave na prvomajsko praznovanje

Ko so na posvetovanju vodstev sindikalnih podružnic v občini Črnomelj pred kratkim razpravljali o proslavljanju letošnjega delavskega praznika, je bilo domnjeno, da bodo vsi večji kolektivi priredili lastne proslave s kulturnim programom že dan pred prazniki.

1. ali 2. maja, kakor pač ustreza posameznim delovnim organizacijam bodo te priredile kolektivne izlete na Mirno goro, na Vinico in v druge kraje.

Zaradi varčevanja s sredstvi letos ne bo večjih množičnih zborovanj in ne prvomajskega spreveda.

Sto otrok bo letovalo na Cresu

Ko so letos člani treh svetov občinske skupščine Črnomelj na skupni seji razpravljali o zdravju otrok, so jim predstavniki zdravstva postregli s podatki, da je v občini petina vseh šoloobveznih otrok potrebna klimatskega zdravljenja ali letovanja.

V preteklih letih je lahko letovalo ob morju ali v gorskih letoviščih zelo malo otrok, ker v občinskem proračunu za te namene ni bilo mogoče zagotoviti dovolj sredstev. Prizadevna občinska zveza Društva prijateljev mladine pa se je letos dobro znašla in preko okrajne zveze DPM prišla v stik s Fon-

dom za zaščito dece na Reki. Tako so se dogovorili, da bo v letošnjih počitnicah 100 otrok iz črnoljske občine tri tedne letovalo na otoku Cresu, kjer ima ta ustanova lastno stavbo. V zameno bo isto število otrok iz Reke prišlo na počitnice v Črnomelj. Nastanjeni bodo v poletni praznični hiški.

Taka zamenjava otrok na letovanjih ne bo draga, zato so v Črnolju veseli uspelega dogovora. In kako bodo izbirali otroke za počitnice na Cresu?

Društvo prijateljev mladine bo dobilo od zdravstvene komisije seznam vseh tistih

otrok, ki so nujno potrebni letovanja. Zatem bo posebna komisija zbrala najpotrebnejše otroke in njihove starše klicala na razgovor.

Tritedenske počitnice na Cresu bodo za vsakega otroka veljale 8.000 dinarjev. Staršem, ki teh stroškov res ne bi zmogli, bo pomagala občina, še prej pa naj bi poskušali dobiti pomoč pri svoji delovni organizaciji.

Razen letovanja na Cresu bo letos organiziranih še več počitniških kolonij na Vinici, tako da bo lahko preživelo počitnice mnogo več zdravstveno ogroženih otrok kot prejšnjega leta.

»Se vam zdi čudno, kaj? Ponekod je še bolj zapleteno in imata po en kamen kar dva lastnika. Ne-koč pa tu v Klancu ni bilo tako. Pred devetdesetimi leti, ko si je ded Ivan Sečan postavil mlin, je bil sam lastnik vsega. Njegova sinova Mate in Petar Sečan sta si mlin razdelila na pol. Njunj sinovi in hčere oziroma zeti so spet dobili vsak svoj del, in evo, danes nas je pet lastnikov. Pa ne bomo dolgo. Propadlo bo vse. Mi ne bomo imeli več kaj deliti. Ni pravega veselja za mlinsko delo. Jaz pa bom na tem kamnu še mlet, dokler bom.«

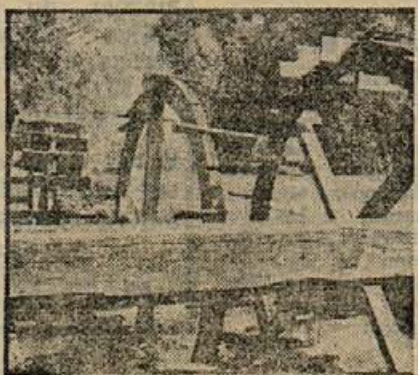
Spet vzame v roke klepec in nam dobrodušno pomežikne, kot bi hotel reči: Ste razumeli zdaj, kako je s to rečjo?

Kaj ne bi razumeli! Le nekaj streljajev niže je namreč na slovenski strani jez v Damlju, kjer sta žaga in mlin, in je lastnik žage Franc Žagar, lastnik majhne malenice z enim kamnom pa Franc Žagar. Se čudite, kaj? Ne, nič se nis- smo zmotili. Dva Franca sta in oba se pišeta Žagar in prav nič si nista v sorodu. Žaga pravzaprav stoji, kajti njen lastnik je umrl pred dve- ma letoma in od takrat vse počasi razpada. Povsod rastejo koprive, in hišica pod bregom, kjer je pokojni Žagar stanoval, ima zapahnjena vrata in zabita okna. Sicer pa je bila ta žaga, zgrajena 1924. leta, kar dobro urejena in je pokojnemu Ža-

garju eno vodno kolo gnalo žago in še mlinski kamen povrh. Lahko je hkrati žagal in mlet. Če pa je hotel samo žagati, je dvignil laloke pri mlinskem kolesu in je potlej vodno kolo gonilo samo žago.

Danes klopota le še mlinski ka- men soimenjaka Franca Žagarja. Tudi ta malenica je trhla in razma- jana. Vse bi bilo treba postaviti na novo. Za to pa ni denarja in tudi ne spleča se! Dvajset tisoč dinar-jev davka so Žagarju odmerili le- tos. Pa bo zato vse pustil. Res, pu- stil bo!

Na nebo se vedno bolj natepajo oblaki. Če se je Zvonko prej jezil zaradi kalne vode, tudi Janez ni ve- sel neba brez sonca. Filmska ka-

Mlinska kolesa v Bregu

mera, v kateri ima vloženi barvast film, sploh ne pride v poštev. Tu- di fotoaparat z barvnim filmom počiva. Brez sonca ni nič. Kvečje- mu slab posnetek. Zmazek!

☆

Zato se Janez čemerno ozira po zmerom gostejših oblakih.

»Kot kaže, smo s filmanjem za danes omlatili,« pravi in vzame Flexaret, da napravi vsaj črno beli posnetek. Bolje je nekaj kot nič.

Potem južinamo na bregu pod jezo. Hoteli smo prižgati goril- nik in si skuhati kosilo, pa smo se premislili, ker smo že pozni. Do Vinice bi namreč še radi prišli pred večerom. Zato smo se odlo- čili za konzerve. Čoln smo prisko- nili ob breg, mi pa jemo in se po- govarjamo s perico, ki pere ob studentu pod malenico.

Da, še en mlin je v Damlju, v Krivcih. Znan partizanski mlin! Tam je Jože Fortun med vojno prevažal partizane s čolnom, jim mlel, organiziral ljudi, zbiral hra- no in orožje.

Nasploh so mlinci ob Kolpi do- bro opravljali svoje delo med na- rodnoosvobodilnim bojem. Niso priznavali meje med Ljubljansko pokrajino in Nezavisno državo Hr- vatsko. Bili so vez med bratskima narodoma in so opravljali v večji ali manjši meri to, čemur se je

„Ljudje pa so najboljši!“

Pretekli teden se je od 13. do 18. aprila mudila v Metliki skupina 29 gostov z inštituta za zdravstveno vzgojo pri londonski univerzi. Skupino je vodila miss War-den in miss Fassam, gostitelj pa je bil jugoslovanski Rdeči križ. Gostje so prišli v našo deželo, da bi spoznali razne oblike zdravstvenega prosvetljevanja prebivalstva, s katerimi se pri nas ukvarja največ Rdeči križ.

V Jugoslavijo so prispeli 11. aprila v Zagreb, odkoder so odpotovali na ogled ekspe-

rimentalnega centra zagrebškega doma zdravja dr. An-drija Stamparja v vasi Rudo. Od tod so odšli v Kumrovec, kjer so si ogledali rojstno hišo maršala Tita ter tamkajš-njo šolo, nato pa so na poti v Metliko obiskali še šolo v Kostanjevici na Krki ter Gor-jupovo galerijo.

V Metliki je goste pozdravila najprej predsednica ob-činskega odbora RK Anica Molek, nato pa jim je spre-govoril predsednik jugoslo-vanskega Rdečega križa dr. Pavle Gregorič. Zatem je

o delovanju Rdečega križa zlasti na področju zdravstve-nega prosvetljevanja obširne-je spregovorila predsednica GO RKS Mira Svetina. V spremstvu gostov je bil tudi tajnik GO RKS Pavle Jeriha.

Podmladkarji RK iz Met-like so gostom zaželeli pri-jetno bivanje v naši deželi, jih obdarili s cvetjem in pri-peli vsakemu značko pod-mladka RK. V imenu udele-žencev seminarja se je za-hvalil eden izmed njih, ki je zelo pristržno in neposredno povedal: »Hrana je pri vas dobra, slivovka je še boljša, ljudje pa so najboljši!«

Na seminarju so se udele-ženci seznanili z družbenopo-litično in ekonomsko uredit-vijo SFRJ, z organizacijo in nalogami zdravstvene službe in zdravstvene vzgoje pri nas, z usklajevanjem zdravstvene vzgoje ter izobraževanja s so-cialno zdravstveno problema-tiko, z zdravstveno vzgojo v okviru JRK, hkrati pa so obiskali več naših kulturno zgodovinskih spomenikov ter zdravstvenih ustanov. 14. aprila jim je predsednik občin-ske skupščine Metlika Franc Vrviškar priredil sprejem, na katerem so gostje v nepo-srednem razgovoru povprašali o zdravstvenih in social-nih problemih v metliški ob-čini in o organizaciji šolstva. 15. aprila so obiskali tudi Novo mesto, kjer je bil naj-prej sprejem s kratkim raz-govorom na Delavski univer-zit, nato pa je ena skupina seminaristov odšla na novo-

meško gimnazijo, kjer se je v neposrednem razgovoru s predstavnikl podmladka RK gimnazije seznanila z delova-njem te organizacije, druga skupina pa je odšla na ogled novomeške bolnišnice. Spre-jema seminaristov v Novem mestu se je udeležila tudi tov. Mara Osolin-Rupenova. Goste-seminariste, med kate-rimi so zdravstveni in pro-svetni delavci, so zanimale predvsem razne oblike šolske in izvenšolske zdravstvene vzgoje pri nas.

M. J.

Sprejem gostov seminaristov z inštituta za zdravstveno vzgojo pri londonski univerzi je potekel v Metliki zelo pristržno in neposredno. Gornji posnetek kaže, da so med seminaristi prevladovali temnopolti prebivalci afriških in azijskih držav

Rekorden odziv krvodajalcev

Ko je občinski odbor RK v Metliki dobil načrt o odvzemu krvi, je bil močno v skrbeh, če bo lahko zbral toliko prostovoljcev, pripravljenih žrtvovati svojo kri. 30. in 31. marca pa je krvodajal-ska akcija v Metliki presegla vsa pričakovanja! Kri je od-dalo 399 občanov, se pravi samo eden manj, kot je bi-lo predvideno.

Posebna zdravniška ekipa iz Ljubljane je v teh dveh dneh odvzela 114 litrov krvi, kar pomeni dosednji rekord na področju metliške občine.

Tolikšen uspeh pa je pred-vsem zasloga požrtvovalnih aktivistov in organizacij RK na terenu, prav tako je mno-go pripomogla ustanovitev aktivov RK po kolektivih. V

krvodajalski akciji so se zelo lepo izkazale krajevne orga-nizacije RK Gradac, Podze-melj, Drašiči, Radovica, Su-hor in Jugorje, med kolektivi pa so po številu krvodajalcev prednjačili LEPIS na Suhorju, BETI, obrat NOVOTEK-SA, KOMET in kolektiv ob-činskih uslužbencev.

Razveseljeno je, da so to-krat prišli na oddajo krvi tu-ti novi prostovoljci in da se je tako krog občanov, ki sodelujejo v tej humani ak-ciji, občutno razširil.

Vsem krvodajalcem na po-dročju metliške občine se občinski odbor RK najtopleje zahvaljuje za sodelovanje, za-služijo pa tudi pohvalo vse naše javnosti!

Udeleženci metliškega seminarja so pretekli četrtek obiskali tudi Novo mesto. Na sliki: razgovor z novomeškimi zdravstvenoprosvetnimi delavci

Spomladanska setev v glavnem končana

Na področju metliške zadruga so kmetje že v začetku aprila zorali zemljo in zvečine tudi že posadili krompir. Za nekatera semena pa letos ni posebnega zanimanja. Čemu? Zaradi 50-60 odstotkov višjih cen!

Medtem ko je zadruga lani primanjkovalo gnojil za spomladansko setev, je bila z njimi letos dobro založena. Kmetovalci so pokupili okoli 450 ton raznih umetnih gnojil, kar je sicer nekoliko več kot lani, vendar ne zaradi večje-ga zanimanja kmetovalcev, temveč zavoljo tega, ker so letos pač napredaj, lani pa jih ni bilo. Kmetijstvo je na področju celotne občine precej opešalo, kot pravijo v za-drugi. Vedno manj je delov-ne sile. Kmetje se zaposlu-jejo v industriji, zato kmetije niso obdelane ali pa jih le slabo in površno obdelujejo.

Tudi v sadjarstvu je opa-ziti nazadovanje. Letos za-druga sploh ni organizirala strokovne ekipe za škroplje-nje sadnega drevja, kakor prejšnja leta, ker kmetovalci niso pripravljeni plačati

stroškov. Tisto malo škropi-va, kolikor ga porabijo, raje sami zmešajo in poškrope. Pritožujejo pa se ljudje za-rad tega, ker ni dobiti her-bicidov za zatiranje dolgo-trajnih plevelov, kot je n. pr. pernica. Zadruga ima dovolj raznih vrst škropiv, a te ne ustrezajo za uničevanje per-nice, ki dela škodo koruzi, vinogradom in v sadovnjakih. Težave so se v letošnji spom-ladanski setvi pokazale še pri nabavi semen. Pravočas-no so naročili vsa potrebna semena, semenarna pa jih ne dobavlja, zato posebno neka-terih vrst semen primanjku-je. Kmetom lani mokra le-tina ni dala lastnih se-men detelje in so jo priprav-

ljeno kupiti. Ko pa pridejo v zadrugo trgovino in zvedo, da stane kilogram lucerne 1950 din, si mnogi premislijo, saj je cena od lanskega leta narasla pri kilogramu za 750 dinarjev.

Semenski krompir je za-druga malo pozno dobila, ta-ko da so s medtem kmeto-valci že sami pomagali in krompir posadili. Skoro vsa pošiljka semenskega krom-pirja je ostala v zadrugnem skladišču. Ko bo deževje mi-nilo, bodo nekaj krompirja najbrž vseeno še prodali, ostanek pa bo zadruga po-sadila na lastnih površinah, tako da k sreči vendarle ne bo šel v nič.

Zdaj je, kar je, in setev je v glavnem zaključena, ni pa tudi letos minila brez težav, kakršne so se že v prejšnjih letih pojavljale.

Rokomet naj živi od upanja?

Rokometna sekcija je edina med onimi pri TVD Partizan v Metliki, ki ne pretrgoma dela. Nje-ni člani lahko trenirajo edino-le na rokometnem igrišču v Metliki. Sodelujejo v medobčinski ligi, čez zimo so sami izdelali gole in spleti mreže zanje.

Pred dnevi pa so opazili na igrišču, ki leži ob tovarni KO-MET, kupe peska in zemlje, de-lavci, ki so začeli kopati jarek, pa so poškodovali asfalt. KOMET namerava tik ob igrišču zidati skladišče, ki bo, kot je slišati, v nekaj letih nato postalo Partiza-nova skladišnica. Igrišče je bilo že tako premajhno, zdaj pa bo

treba zaradi stavbe stransko linijo pomakniti za 1 meter vanj, da igralci med igrjo ne bi poškodo-vali stavbe. Rokometni in vod-stvo Partizana, ki takšne gradnje niso odobrili, so razočarani. Pesek in zemljo bi pač lahko zvozili tudi kam drugam in ne na igri-šče, pa tudi stavbo bi lahko po-stavili kje drugje. Obiljube o no-vem igrišču, ki se bo naredilo v nekaj letih, igralcev ne morejo potolažiti.

Opisani primer zgovorno kaže odnos nekaterih iz Metlike do te-le-sne vzgoje. Takšen postopek je vzel veselje do dela še tistim, ki so ga imeli, saj je upanje, da bo novo igrišče nadomestilo starega, dokaj jalovo...

V slovo Mihelovi mami

Za vedno se je končala tr-njeva življenska pot Katarine Muc iz Drašič. Kljub trdemu delu in trpljenju kmečke že-ne in matere je v vseh raz-dobjih svojega življenja ohrani-la zaupanje v človeka. Ko je spomladi 1941. leta in za-četka zime istega leta v naj-hujšem terorju okupatorja žvela s svojo hčerko v gor-janskih gozdovih med parti-zani, je s svojim zdravim humorjem pomagala prebro-diti marsikatero grenko uri-co.

Bila je ponosna na svojega edinega sina partizana. Ne-majno je zaupala v dokončno zmago naše pravične stvari. V njenem dobrem in zvestem srcu tudi ni bilo prostora za kaj drugega. Po vojni je bila vedno v vrstah borcev za utr-ditev miru in socializma.

V lepem spomladanskem popoldnevu smo jo spremili do njenega zadnjega počiva-lišča. Božajoči sončni žarki so razlivali svojo blagodejno toploto po zoranem dehtečem polju in nežno zelenčih bre-zovih steljnikih. Vsa narava se je odela v lepo pomladno zelenje kot za pozdrav in v slovo Mihelovi mami. V sr-cih vseh, ki smo jo poznali in cenili, bo ostala v nepo-zabnem spominu. V zgodovi-ni slovenskega ljudstva pa bo kot svetla tika matere in žene, ki je žrtvovala vse za naše lepše in boljše življenje.

R. FIR

Jože Fortun v zadnji vojni predal za prašiče — in se tako ne šteje z vsem srcem.

Ko se poslovimo od perice in se zapeljemo mimo osredka, opa-zimo v skalni steni visoko nad reko votlino. Ozka previsna stena drži do nje. Pred vhodom je zlo-žen zid iz kamna. Kot vidimo tu z vodne strani, mora imeti človek nekoliko gamsove spretnosti, če hoče priplezati do votline.

Le kdo je uporabljal to votli-no, kdo zgradil tisti zid? So ga postavili v zadnji vojni ali morda že prej?

Janez urno seže po aparatu, da bi fotografiral, toda voda nas pre-hitro odnaša. Nič ne bo s posnet-kom. Smo že mimo. Votlina se skriva, skriva se zidec, skalna ste-na...

Le kaj naj bi bilo tisto, ugib-ljemo. Vprašali bomo v KRIVCIH. Jožeta Fortuna ali koga drugega.

Toda starega Fortuna nismo našli v mlinu. Samo njegov sin je v malenici ležal na klopi in rahlo dremal. Kolesa, kamni, koritca in klepetci so ropotali, voda je šume-la, in ko smo pretikali okoli gro-tov, nas je zagledal.

Eh, da, tista votlina tam gori vas zanima? Tisto pa je Lapičgrad! Še za Turkov so se ljudje skrivali vanj. Verjetno so tudi v zadnji voj-ni imeli v njem kaj spravljenege.

Nas pa seveda zanima tudi mlin in žaga. Žaga je Fortunova, vendar žagajo les od marca do ju-lija in še to samo za bivšo vrhov-sko občino. V mlinu so trije kam-ni Fortunovi, tri pa ima Franc Lakner. Pravzaprav samo dva, ker je en kamen črn — nanj meljejo

ko Flajnik. Oba imata po tri mlin-ske kamne.

Toda tu se ne zadržimo dolgo, kajti veter se je počasi umiril, zato pa so iz nizkega sivega neba uda-rile prve debele kaplje.

Pod jezom krepkeje primemo za vesla. Vsaj do Vukovcev mora-mo priti!

Kaplje postanejo drobnejše, za-to pa so bolj goste. Srajce so kar hitro premočene in hladno blago se neprijetno prilepi na kožo. Ma-lo nam je žal, da nismo prevedrili na Otoku. Toda kar je, je! Stopili se ne bomo in zmrznili tudi ne.

Zdaj že pada dež v kar lepih štrneh. Teče nam po laseh, zaliva oči, leze za pas...

He, mlin je pred nami!

VUKOVCI!

Veslamo še hitreje. In ko čez čas pritisnemo čoln ob muljasti breg pri mlinu in se poženemo skozi odprta mlinska vrata, smo mokri kot polita mačka.

Nikogar ni v mlinu. Kolesa sto-je, dež pa tolče po vodni gladini, da kaplje kar odskakujejo. S stre-he tečejo celj curki.

Zvonko odvezuje polivinilasto vrečo in jemlje iz nje suho obleko. Puloverje, dolge hlače... Kmalu nato vre voda na kuhiniku. Top-el, vroč čaj se bo vsem močno prilegel.

No, zdaj smo dobri! Kar naj dežuje po mili volji! Samo toliko ne, da bi nam spet ne narasla voda!

Janez vsuje v čaj sladkorja, na-to nalije še žganja. In ko se ravno pripravi, da čaj natoči v skodeli-ce, se Zvonko zadene ob majavo klop in vse zgrmji po tleh. Ne, ni nam danes sojen topli obrok!

Na OTOKU — majhnem zasel-ku pod Damljem — si malenico delita stric in nečak. Ivan in Slav-

Zapuščen mlin v Lescih

Izvoz še zaostaja

Čista fakturirana realizacija industrije v kočevski občini je bila v prvih treh mesecih leta za 53 odstotkov večja kot v enakem obdobju lani, letni plan pa je bil v četrtletju dosežen s 26,5 odstotka ali za 1,5 odst. presežen. V 1. četrtletju je zabeležil najvišjo prodajo Melamin — kar za 184,3 odstotka več kot v enakem času lani. Tekstilna je presegla lanskotromesečno fakt. proizvodnjo za 79,6 odst. Itas za 48,2 odst. itd.

Samo marca pa je bila fakturirana prodaja za 37 odstotkov večja kot marca lani. V Tekstilni so letošnjega marca prodali za 127,9 odst. več kot marca lani, v Melaminu za 108,3 odst. več, v Inkopu za 59,7 odst. več itd. Tromesečnega plana fakturirane prodaje niso dosegli Inles, Elektro in Rudnik. V četrtletju tudi ni bil dosežen plan vnovčene prodaje, komaj 20,2 odstotka, kljub temu pa je bila vnovčena prodaja v treh mesecih za 29,9 odstotka večja kot v istem obdobju lani, samo marca pa je bila večja od lanskega marca za 46,2 odstotka.

Precej bolj zaskrbljujoča je slika v izvozu, saj so izvozna industrijska podjetja v tem času izpolnila le 16,3 odstotka letnega izvoznega plana, vsi izvozniki skupaj pa 16,2 odstotka ali 10 odstotkov manj kot v prvih treh mesecih lani. Lani v četrtletju so industrijska podjetja izvozila za 241.525 dolarjev, letos v istem času pa za 219.196 dolarjev ali 9,2 odstotka manj. V marcu je bil izvoz manjši za 5,8 odstotka od lanskega marca.

Izvozniki so v treh mesecih izpolnili letni izvozni plan takole: INKOP 30,5 odstotka, Melamin 22 odst., ITAS 2 odstotka, INLES (obrata Kočevje in Podpreska 17,2 odstotka, KGP 10,9 odst., Avto 18 odst. in Hotel Pugled 10,7 odstotka.

TE DNI V KOČEVJU

■ Če greš po mestu, naletiš na nekaterih pločnikih in zelenicah na razmetan papir vseh mogočih barvnih odtenkov. Malo natančnejši ogled teh odpadkov pojasni, od kod ta nesnaga, ki daje mestnemu videzu kaj slabo sprčičevalo. Po večini so to ovitki čokolad, napitkov, žvečilnih gumijev in podobno. Vse te stvari letijo največ po pločnikih pred trgovinami in slaščičarno, na najbolj vidnem in prometnem kraju. Tudi če bi bili otroci kaj bolj vzgojeni in navajeni na red, bi ne imeli teh odpadkov kam vreči, ker v bližini omenjenih lokalov ni smetnjakov. Tudi sicer je v mestu premalo posod za odpadke, kar pa jih je, so nepravilne in bolj za videz, kot za potrebo.

■ V noči od minule sobote na nedeljo so zlikovci popolnili pločvinaste posode za odpadke ter jih obesili po drevmih sprehajališča proti mestnemu Gaju. Tudi okrasna betonska žaba v parku ob cesti jim je bila na poti. Sneli so ji glavo in jo obrnili narobe. Račovedni smo, če so potem ugotovili, da je votla in plitva, približ

Za majhen kolektiv je vsak nov delovni dosežek velik praznik, velika pridobitev, nova spodbuda za nadaljnje, še bolj uspešno in požrtvovalno delo. Posebno s to velja za kolektive, ki so si vse, kar imajo, priborili sami, z odpovedovanjem in žilavo vztrajnostjo. Med take sodi tudi kolektiv Kočevskega tiska iz Kočevja.

Stari, že davno odsluženi stroji — to je bilo skoro vse, s čimer so pred desetimi leti pričeli. Dolga leta so ob tem životarili, dokler ni padla odločna beseda: — Tako ne gre več naprej! Najprej so kupili nov manjši stroj. Tako iz leta v leto, proizvodnja pa je strmo naraščala, večjih tudi za skoro 100 odstotkov. Letošnji proizvodni plan predvideva že 190 milijonov (pred štirimi leti niti 40 milijonov), v marcu pa so zabeležili rekordno mesečno proizvodnjo — nekaj nad 18 milijonov. Zaradi slabše proizvodnje v prvih dveh mesecih četrtletnega plana sicer niso dosegli, vendar so prepričani, da bo ob polletju podoba precej drugačna.

Razen zastarelih strojev je kolektiv vedno trio občutno pomanjkanje strokovnih delavcev — grafičarjev. Ko so pred leti pričeli izobraževati lastne kadre, se je stanje pričelo popravljati in prvi uspehi so že vidni. V Kočevju je zelo težko dobiti dobre grafične delavce, posebno še, ker kolektiv nima lastnih stanovanj. Edina rešitev je bila torej v izobraževanju in vzgoji lastnih delavcev, ki imajo stanovanje doma.

Zdaj / Kočevskem tisku tiskajo različne brošure, tiskovine, revije, glasilo inženirjev in tehnikov Nova proizvodnja, Popotnika, Gozdnega gospodarja in druge.

Prejšnji petek je kolektiv svečano proslavil novo pridobitev — preurejeno strojno stavnico, v kateri stoji poleg starih dveh novih stavni stroj, ki so ga dobili iz Sovjetske zveze za skoro 13 milijonov dolarjev. Te milijone so si pritrkali — lahko rečemo — od ust, saj so se lansko leto

no istih dimenzij kot njihova! Razmetali so tudi betonske podstavke za prisanjanje dvokoles. Se dobro, da se ne pripeti nesreča, ko je iz pločnikov vse to zmetano na cesto.

■ Na eni zadnjih sej obeh zborov občinske skupščine je bilo veliko govora o naraščajočem mladinskem kriminalu. Sprejeli so tudi nekaj sklepov, vendar jih v praksi še prav nič ne čutimo. Otroci obiskujejo večerne kino predstave še naprej, ne glede na vsebino filma. Pozno v noč se otroci še vedno podijo po cestah in mestnih zelenicah. Na klopih proti Gaju kvartajo, na vseh zakonitih dvoriščih, zlasti okoli drvarnice pri Pogledu in okoli kline pa stalne skupine šolarjev in mladine dan za dnem mečejo kovance v zrak. Tarifa je od 20 do 50 din, le najmlajši lahko igrajo za manjšo ceno. Pripovedoval je oče, da je dal sinčku devetih let denar za frizerja. Domov pa je prišel neostrižen in na vprašanje, kje je denar, je v joku pojasnil: »Samo malo sem poizkusil srečo, pa so me veliki pobje ofitali do suhega!»

Matični urad Kočevje

V času od 13. marca do 17. aprila so rodile: Terezija Sarkenzi iz Zeljne — Florjana, Ivanka Sladič iz Kočevja — Alojza, Dara Stanič iz Kočevja — Dušan, Angela Hajdinjak iz Rajndola — Danica, Marija Gor iz Stare cerkve — Heleno. V Ljubljani so rodile: Marija Seubek iz Kočevja — Miroslava, Nada Vidmar iz Kočevja — Romana, Alojzija Hrovat iz Kočevja — Milojko, Marija Lesar iz Salke vasi — Janjo, Jožica Kovač iz Dol. Brige — Janeza, Marija Eržen iz Kočevja — Ireno, Jožefa Pintar iz Salke vasi — Radovana, Jožeta Dvoršak iz Koprivnika — Suzano, Marija Gornik iz Kočevja — Bernardka. V Novi Gorici je rodila: Olga Serlet iz Kočevja — Vesno.

Poročili so se: Mihael Bogdan, delavec, in Mara Mrda, gospodinja, oba iz Kočevja; Aleksander

Šterk, uslužbenec, in Ana Curi, trgovska pomočnica, oba iz Kočevske reke; Rudolf Šmak, trgovski pomočnik, in Sonja Petrovič, frizerska pomočnica, oba iz Kočevja. — V Ljubljani sta se poročila: Nace Potokar iz Ljubljane, in Rozalija Hočevar iz Kolence vasi.

Umrli so: Marija Kralj, gospodinja iz Kočevja, 74 let; Marija Brenčič, gospodinja iz Zeljne, 78 let; Jože Noso, kmetovalec iz Potiskavca, 59 let; Jurij Poje, upokojenec iz Salke vasi, 78 let; Lucija Rugelj, gospodinja iz Mahovnika, 65 let; Janes Nose, kmetovalec iz Tisovca, 75 let; Morko Naglič, traktorist iz Novih Las, 25 let; Ivana Jakš, upokojenka iz Kočevja, 62 let, in Marija Pogorelec, kmetovalka iz Podtabora, 78 let. — V Ljubljani je umrl: Alojz Jerkič, upokojenec iz Kočevja, 70 let.

Praznik v KOČEVSKEM TISKU

odpovedali stanovanjem. Zdaj je stroj tu, medtem pa so tudi izučili mladega strojnega stavca. Z ureditvijo strojne stavnice so pričeli široko zastavljeno rekonstrukcijo celotne tiskarne; z leti — kolikor bodo dopuščala sredstva — bodo preuredili in razširili še ostale oddelke: knjižovenico, strojnico in ročno stavnico. Načrt je zelo pogumen, če pomislimo, da jih bo veljal najmanj 120 milijonov dinarjev, vendar je celotni kolektiv trdno pripravljen v uspeh.

Prejšnji petek so ob novem, svetlem stroju praznovali. Vsi ostali stroji so se v počastitev novega stroja za nekaj minut ustavili, medtem pa sta spregovorila direktor in predsednik delavskega sveta Janez Andlovic, ki je novi stroj tudi uradno izročil namenu. In nato je strojni stavec Gusti Novak postavil prvo svinčeno vrsto. Se isti dan so se ji pridružile nove, dolge kolone različno dolgih svinčenih vrstic za časopise, revije, prospekte in brošure. — vec

Prijetno snidenje s prijatelji na Kočevskem

Rahljo ozelenele bukve okraj Smuke so že dajale navdih pomladi, ko smo se spuščali po znanih vijugah iz Novega mesta proti Kočevju. V Starem logu, kjer stoji spomenik žrtvam, smo se spominjali na prvo leto vojne, ko smo preko zasedenih Hinj in Starega loga hoteli v Kočevje. Tujec se je tedaj že košatil in vaščani so nas čudno gledali... Zdaj je vas nova; opazil sem igrisce, gostišče, lične hišice in znamenje, da pot vodi na Pugled.

V Stari cerkvi, ki na zunanjo kaže tip kočevske vasi, smo se pozdravili z znanci in sodelavci iz nekdanjih kočevskih vasi Zgornji in Spodnji Vecenbah, Moravo in izpod Krempe in Borča. Mnogih danes ni več, zato je bil pogovor večših žalosten. Lofzka, Anica, Ješelnikova, Serčer in drugi so se spominjali avgustovega dne 1942, ko je na Preči padlo 14 mož in fantov, pa v Moravi ob stopnice privezan Jože Pustavrh, delavec na žagi...

Automobil je odpeljal naprej po novi asfaltni kočevski cesti proti Kočevju, ki v srčih mnogih partizanov skriva žalostne in tudi vesele spomine. Gradu ni več; tam stoji mogočen spomenik naši borbi in žmagi, skromen spomenik na heroja Bračiča, novo mesto s stolpniciami, tovarnami, parki... Prav je, da so izginile mračne stavbe, ozke ulice in tuji nasipi!

Prišli smo v Dolgo vas, Na bližnjem pokopališču ležita aktivistka Mica Klaričeva in soborec izpred NOB in med

njo, France Lavrič. Kje so časi, ko smo peli na slovenskih prireditvah, v pevskem zboru v Kočevski reki, na radiu in na mitingih med vojno! Kje bi našel vse tiste, ki sedaj uživajo lepše dni tostran Friderichsteina in jim misli hito v kraje pod Krempe, kjer stoji spomenik v Kočevski reki v spomin vsem žrtvam, kočevskim borcem za svobodo: Poje, Mara, Ančka, Veselovi...

Naj bodo te vrstice posvečene ob letošnji 20-letnici vsem tem žrtvam, vsem našim borcem in živim sodelavcem!

Poslanec Ludvik Golob v Kočevju

Prejšnji ponedeljek zvečer se je v Kočevju razgovarjal z okrog 80 predstavniki gospodarstva poslanec v zveznem zboru zvezne skupščine Ludvik Golob. Po uvodnih besedah o nekaterih aktualnih gospodarskih problemih je najprej odgovarjal na nekaj pismenih vprašanj organizatorja razgovora — občinskega odbora SZDL, nato pa na številna vprašanja ostalih udeležencev. Odgovarjal je predvsem na naslednja vprašanja: Kaj je privedlo ZIS do ukrepov o zamrzavanju cen, kakšen bo vpliv novih ekonomskih ukrepov za zaposlovanje, kako je s prihodnjimi investicijami v gospodarstvu, kakšne so možnosti za spre-

membo razmerja vrednosti dinar—dolar in kako bo to na gospodarstvo vplivalo, kakaj banka za sredstva gospodarskih organizacij, ki jih ima na žiro računu, ne plačuje obresti, kam z odvisno delovno silo zaradi zniževanja obsega investicij in vedno višje produktivnosti itd.

Tov. Golob je dejal, da banka iz obresti, ki se nabirajo od vloženih sredstev gospodarskih organizacij, daje letem posojila, ki jih sicer ne bi mogla, če bi plačevala obresti. Pričakovati je tudi, da se bo razmerje vrednosti dolar—dinar spremenilo, vendar verjetno še ne tako hitro. Ob tem je treba gotovo pričakovati, kako bi postopno ukinili razne ugodnosti za izvoz. Pogoji za vse to je se-

vedr. stabiliziran dinar, čemur so tudi namenjeni zadnji ukrepi zveznega izvršnega sveta. Osebnih dohodkov morajo nujno rasti skladno s produktivnostjo, spremeniti pa se mora razmerje tehnično delo: ročno delo v korist tehničnega dela. S tem se zvišuje produktivnost, z njo pa se zmanjšujejo investicije, število zaposlenih pa narašča počasneje. Odvisno delovno silo je treba usmeriti v kmetijstvo oziroma zaježiti nadaljnjo emigracijo ljudi iz kmetijstva. To pa bomo dosegli v prvi vrsti z večjo pozornostjo do zasebnega kmetijstva; davčne olajšave še niso dovolj, zasebnemu kmetu je treba nuditi čim boljše delovne pogoje in možnosti za obstanek na zemlji — različno kmetijsko mehanizacijo...

Proračun v treh mesecih

Proračun občine Kočevje za letošnje leto znaša 917 milijonov 200.000 din. Do konca marca so bili dohodki proračuna doseženi v višini 151.326.000 din ali 16,5 odstotka, izdatki pa v višini 207.592.000 din ali 22,6 odstotka. Presežek izdatkov je bil krit z začasnimi posojili pri Komunalni banki.

Jožetu Lesarju v slovo

18. aprila je po težji bolezni preminul znani bорец iz NOB na Kočevskem tov. Jože Lesar. Omahnil je prav na dan, ko so naši delovni ljudje na politvah spet potratili

svojo pripadnost graditvi socialistične družbe in razvoju pridobitev iz NOB in ljudske revolucije

Pokojni Jože je imel za seboj trdo življenje. Kruh si je služil kot kovač in s hrupavo dlanko je vihtel kladivo, z njim oblikoval razbeljeno železo ter z mehom razplamteval ogenj v vagnju. Za v prvih začetkih narodnoosvobodilnega boja se je pokojni Jože odkril in brez pomisleka postavil na stran OF in že takrat sodeloval v raznih akcijah. Ob prihodu nemških okupatorjev ni maral razobesiti njihove zastave, takoj nato, ko so Kočevarji odšli, pa je začel z organiziranjem OF na vasi in postal sekretar terenskega odbora. Nevarnim dolžnostim se ni v tistih dneh nikdar izmikal in na strani revolucije je vztrajal vse do konca vojne, ko je vesel in sproščen dočkal osvoboditev.

V času obnove je pomagal z vsemi močmi in v svoji kovačiji neugnano vihtel kladivo in razplamteval ogenj ter koval. Težka bolezen ga je sicer prikovala na posteljo, toda strla ga ni. Vse do zadnjih dni je bil vreden, zaveden in odločen. Dragi Jože, odšel si, toda tvoji znanci in sodelavci te ne bomo nikdar pozabili!

UCO

Stanovanja za prosvetne delavce

Splošno gradbeno podjetje Ziklar iz Kočevja že vrsto let gradi tudi na Reki. Podjetje je med investitorji dobro znano po solidni gradnji in točnih rokih, saj se še ni dogodilo, da bi prekoračili vnaprej določen rok gradnje. — Fotografija prikazuje enega izmed številnih stanovanjskih objektov, ki so jih zgradili na Reki. V stavbi je 51 stanovanj za prosvetne delavce, spodaj pa so različni lokali. Gradnja je financirala zadruga prosvetnih delavcev, ki so del sredstev sami prispevali, druge pa sta dala občina in stanovanjski sklad. Stavba je bila pripravljena za vselitev precej pred določenim rokom — v 14 mesecih. Morda se to omenjena gradnja je zelo lep način reševanja stanovanjskega problema prosvetnih delavcev

Ze večkrat smo poročali, da v kočevskem šahovskem klubu nekaj ni v redu. V Kočevju je dosti talentiranih šahistov, kar so dokazali na zadnji simultanki s Planincem in na pionirskem prvenstvu. Zanimanja je torej dovolj, manjka pa organizacije. Šahovski klub je le na papirju in se nič ne zanima za delo in razvoj kluba. Res so

nekateri objektivni vzroki za nedelavnost, tisti glavni — prostor — pa je z novim domom odpadel Klub ima namreč zdaj svojo pisarno in malo igralno dvorano. Torej idealne pogoje! Treba bo pripraviti dobro organiziran občni zbor. Morda bi tudi mladinska organizacija pomagala, da bi se stvari obrnile na bolje?

KOČEVSKÉ NOVICE

Zagotoviti hitrejši razvoj lesne industrije!

Predzadnji popoldan je bil v Ribnici v domu JLA razgovor predstavnika občine s kandidatom za poslanca v zveznem zboru Ludvikom Golobom. Razgovor se je udeležil tudi poslanec ribniške in cerkniške občine v republiškem gospodarskem zboru Jože Lesar, direktor Bresta iz Cerknice.

Uvodoma je Ludvik Golob razpredel nekaj misli o splošnem gospodarskem stanju, predvsem o zadnjih ukrepih za stabilizacijo gospodarstva in ukrepih zveznega izvršnega sveta na področju cen, o vplivih pretirane investicijske politike na razvoj standarda ter nadaljnjem investicijskem zaostrovanju ter o številnih že sprejetih ali pa predvidenih ukrepih na različnih drugih področjih, ki so glede na sedanje stanje in glede na usklajitev z nastalim položajem nujni. Osebnih dohodkov, je poudaril, naj se ne bi več povečali z dosedanjim tempom, pač pa naj bodo le realen odraz storilnosti dela.

V razpravi je bilo med drugim govora tudi o zamrzovanju cen in pa o nesorazmer-

jih med nabavnimi in prodajnimi cenami nekaterih proizvodov. Znano je namreč, da je zamrzovanje cen privedlo v nekaterih primerih do pravih čudnih situacij, ko so nekateri proizvajalci tik pred 22. marcem uspeli znižati cene, medtem ko mora trgovina iste proizvode prodajati še po starih cenah, se pravi s čisto izgubo. Ob tem je treba opozoriti še na prometni davek, ki ga bodo morala trgovska podjetja kriti iz skladov. Pravilna so prizadevanja za prenos medfaznega prometnega davka iz proizvodnje v potrošništvo oz. v trgovino, večji problem pa je ob predpisovanju maloprodajnega prometnega davka v tistih krajih, kjer je bila v razvoju gospodarstva trgovina zapostavljena. Na trgovanje o nesorazmernih med standardom industrijskega delavca in kmetijskega proizvajalca je tov. Golob menil, da je bil namen nekaterih ukrepov (davčna politika itd.), sprejetih v zadnjem letu,

predvsem zajezi odhajanje ljudi iz kmetijskih predelov v industrijo. Vendar pa ti ukrepi še vedno niso popolni; stanje se bo občutneje popravilo, ko bomo kmetu, tudi v hribovitih predelih, omogočili sodobnejšo kmetijsko proizvodnjo, ko mu bomo nudili dovolj kmetijskih strojev, s katerimi bo nadomestil pomanjkanje delovne sile. Kmetijski stroji pa so večinoma vezani na uvoz in jih je torej zelo težko dobiti.

V razpravi je sodeloval tudi republiški gospodarski poslanec Jože Lesar, ki je v glavnem govoril o lesni industriji. Sploh je bilo na pomenljivem posvetu največ govora o lesni industriji, ki predstavlja v ribniški občini osnovo gospodarstva. Tov. Lesar je menil, da lesna industrija krepko čuti posledice že vrsto let blokiranosti cen lesu, nizke cene lesa pa občutijo tudi lastniki gozdov, ki jim je to morda edini vir dohodkov. Lesna industrija bo

morala napraviti podrobne razvojne programe, temelječe na gravitacijskih področjih in ne glede na upravno teritorialno razdelitev, se pravi, da je treba lesni industriji na določenem zaokroženem območju zagotoviti s tega območja dovolj surovin, ne pa da les odteka v druge sosednje kraje.

Na koncu morda še to: za posvetovanje je dobilo osebnih vabil nad 90 ljudi, v glavnem iz gospodarstva, pa tudi iz drugih dejavnosti, razgovora pa se je udeležilo komaj kakih trideset predstavnikov (predvsem) gospodarstva!

Lep napredek od zadnjih volitev v ribniški občini

V nedeljo so volivci v ribniški občini volili poleg poslanca v zveznem zboru zvezne skupščine (Ludvik Golob) tudi poslanca v republiškem zboru republiške skupščine — Matijo Maležiča.

Od 8.074 vpisanih volivcev je za oba poslance glasovalo 86,7 odstotka, kar pomeni lep napredek v primerjavi z občinskimi volitvami konec marca in volitvami leta 1963. Zdaj je glasovalo za 2,5 odstotka več volivcev kot pri volitvah 28. marca, pri tem pa je treba upoštevati več kot 10 odstotkov opravičeno odsotnih (delo v tujini, v

bolnici, vojski), tako da je dejanska absistenca res malenkostna. Na 18 od 46 volišč je bila udeležba nad 90 odstotkov, samo na dveh voliščih pa je bila pod 70 odstotkov (Goriča vas in Gora). Najboljša udeležba je bila v Ortneku, Grčaricah, Rakitnici, Sajevcu, na Bregu, kjer so končali z volitvami že kmalu po devet uri. Zelo dobra udeležba je bila tudi v Nemški vasi, Ribnici, Sodražici, Poljanah, predvsem pa v Dolenji vasi, kjer od 413 volivcev ni volilo le 38, neupravičeno pa ni volilo le nekaj ljudi.

INLES: tri proste sobote

V Naši vezi, glasilo lesnega kombinata INLES v Ribnici, smo prebrali, da se kolektiv intenzivno pripravlja na prehod na skrajšan delovni teden. Kako daleč so s pripravi in do kakšnih ugotovitev so prišli pri analizi, ki so jo v ta namen napravili, pripoveduje šef analitičnega statističnega oddelka Janez Bojc.

— Kako daleč ste že prišli s pripravi za skrajšan delovni čas?

— Smo sredi intenzivnih priprav. Po podrobnem študiju je za začetek najbolj primeren obrat Hrast v Dolenji vasi, kjer bodo prešli na poskusno uvedbo 42-urne tednika že 1. maja. Kmalu zatem bo prešla na krajši teden vsa primarna predelava — žage, ki imajo najboljše pogoje: zadostne kapacitete, zaradi pomanjkanja surovin pa tudi že zdaj večkrat stojijo. Do konca leta pa bodo prešli na 42-urni teden tudi vsi ostali obrati. Pri uvedbi krajšega delovnega časa mora seveda ostati proizvodnja ista ali še povečana, prav tako celotni bruto produkt in narodni dohodek, osebni dohodki se ne smejo zmanjšati, nespremenjena pa mora ostati tudi stopnja akumulacije ali se naj celo poveča.

— Za kakšno obliko skrajšanega delovnega časa ste se odločili in zakaj?

— Odločili smo se za tri proste sobote v mesecu. Lju-

dem tako ostane več časa za domača opravila, predvsem pa za rekreacijo.

— Kaj so pokazale analize sedanjega stanja?

— Pri analiziranju našega delovnega procesa smo ugotovili velike notranje rezerve — izkoriščanje delovnega časa, kapacitet, materialni stroški itd. V obratu Hrast Dolenja vas je bil npr. v času, ko smo pripravljali analizo, delovni čas izkoriščen le 76 odstotno. Precejšen del neizkoriščenega časa bomo z različnimi organizacijskimi ukrepi odpravili, tako da bo delovni čas kar najbolj racionalno izkoriščen. V ta namen bomo organizacijo proizvodnje temeljito prilagodili novim okoliščinam.

— Kako ste odkrivali notranje rezerve?

— Pri tem so sodelovali vsi samoupravni organi, organizacije, časopis Naša vez in vse strokovne službe. Vsako delovno mesto smo podrobno proučevali, snemali in ugotovili, pri katerih delih in celotnih gibih bi lahko prišledili čas. V preteklem letu je bilo evidentiranih izvršenih učinkovitih delovnih ur 2.589.977

ali 86,33 odstotka, za letne dopuste je bilo porabljenih 175.327 ur, za državne praznike 60.486 ur, pri prekinitvah in zastojih smo izgubili 11.295 ur, za izredne dopuste smo porabili 5.319 ur, boleznih do 30 dni 135.284 ur, opravljene neplačane izostanke 9.747 ur, neopravičene neplačane izostanke 4.483 in druge izostanke 3.210 ur, skupaj 2.989.828 delovnih ur. Iz tega so razvidne že pri izkoriščanju proizvodnih ur precejšnje rezerve, posebno še, ker v tem prikazu niso zajete izgubljene ure zaradi raznih sestankov, sej, organizacijskih pomanjkljivosti, nedisciplin delavcev, zamujanja na delo itd. (in tega je precej).

— Koliko se bo predvidoma dvignila produktivnost in kako bo z osebnimi dohodki?

— Produktivnost se mora povečati za 12,5 odstotka, da bomo nadomestili manj delovnih ur, vendar pa menimo, da se bo produktivnost povečala za najmanj 14 odstotkov. Če bomo izpolnjevali vse predvidene mere, se bodo produktivnosti primerne povečali tudi osebni dohodki.

Poživiti krajevne skupnosti!

Svet krajevne skupnosti Ribnica ima danes svojo sejo, na kateri bodo člani seznanjeni s potekom likvidacije stanovanjske skupnosti. Govorili bodo tudi o programu dela in izvajanju programa KS.

Naj povemo, da krajevna skupnost v ribniški občini še niso zaživele tako, kot je bilo mišljeno ob ustanovitvi. Predvsem jim manjkajo programi. Eden od vzrokov, da skupnosti še ne delajo tako kot bi lahko, je tudi materialnega značaja. Občinski proračun predvideva zanje le štiri milijone dinarjev. Računati bo treba na samoprispevke občanov, vendar bodo sredstva, s katerimi bodo skupnosti razpolagale, majhna.

Cepprav težav ni malo, bi morale skupnosti čimprej za-

četi z delom, saj iz izkušenj vemo, da se precej stvari da izpeljati z malo denarja. Naloga krajevnih odborov SZDL pa je, da nudijo svetom KS vso pomoč pri njihovem delu.

Za boljšo javno razsvetljavo v Ortneku

Ortnek je ponosni večkrat brez javne razsvetljave, ker žarnice v javnih svetilkah vse prehitro pregorevajo. Vsi menijo, da je napaka v električni napeljavi. Rajonski monter je v Sodražici, do kamor je daleč in zato je Ortnek, kadar žarnice pregori, po več noči brez javne razsvetljave. Občani zategadelj predlagajo, naj bi dosedanje navadne žarnice zamenjali z živosrebrnimi, ki so trajnejše.

ŠOLSKE KUHINJE

Na področju ribniške občine delujejo mlečne kuhinje v Ribnici, Sušju, Dolenji vasi, Sodražici, Gregorju in Loškem potoku. Od 1700 otrok jih dobi malico nekaj nad 70 odstotkov. Za financiranje šolskih mlečnih kuhinj je predvideno 3 milijone din; cene malicam so razmeroma nizke in dostopne skoraj vsem otrokom.

Kurirčkova pošta bo šla skozi Ortnek

Velikopoljanski pionirji se bodo tudi letos priključili pohodu kurirčkove pošte ter po njej poslali svoje čestitke in lepe želje maršalu Titu za njegov rojstni dan. Mladina se zelo veseli te prireditve in vsi pionirji tekmujejo, kdo bo sestavil lepše voščilce maršalu Titu.

V. P.

Nabirajte polže!

Po poljih je na našem tržišču veliko povpraševanje. Kar lep zaslužek se nudi onim, ki znajo poiskati prave polže in z njimi pravilno ravnanje. Za kilogram polžev dobite lep znesek in dokaj hitro jih nabereš 1 kg. Po logih in bregovih okoli Ortneka je polžev dovolj, posebno sedaj, po dežju. Izkoristite priložnost!

V. P.

KRATKE IZ RIBNICE

Kmetijska zadruga v Ribnici bo dala letos svojim kooperantom 65 italijanskih motornih kosilnic, tako da bo zdaj na območju zadruge že nad 130 motornih kosilnic. Kosilnice so namenjene tudi za pospeševanje živinoreje, ki ima v občini precej ugodne pogoje. Za v občini precej ugodne pogoje. Za kosilnice je med zadrugami precej zanimanje, tako da bi jih zadruga lahko nabavila še enkrat toliko.

Na območju zadruge se je zadnje čase odkup mleka močno povečal, predvsem na račun nekoliko boljših odkupnih cen. Če bi dobili za liter mleka vsaj 70 dinarjev, bi ga lahko odkupili še več. Minulo leto je zadruga od kmetov odkupila preko 700.000 litrov mleka, letos pa ga bodo za okrog 100.000 litrov več, pri tem pa v odkup nista zajeta niti Gora niti Siemena. Tudi tu se ljudje zanimajo za odkup mleka, vendar je težava zaradi oddaljenosti in prevoza. Največ mleka odkupijo na dolenjskem območju, skoro polovico celotnega odkupa. Povprečna odkupna cena za liter mleka (tolščoba 3,6) je 65 dinarjev.

Kaže, da bo Ribnica ostala brez mleka. Kmetijska zadruga

Prizorček iz nove ribniške restavracije

Ribniški lovci so zborovali

Člani ribniške lovske družine so imeli v nedeljo letni občni zbor. Družini, ki je do zdaj štela 46 članov, so se pridružili trije novi. Lovci so govorili o svojih problemih: razen za divjad v svojem revirju morajo skrbeti še za tri lovske koč v Vel. gori in eno v Mali gori. Vzdrževanje koč seveda precej stane in

bodo morali letos na kočah popraviti strehe.

Beseda je tekla tudi o lovskem turizmu. Predvidevajo porast inozemskih lovcev in s tem povečanje deviz, saj so inozemci tudi pretekla leta hodili v ribniški lovski revir. Ribniški lovci skrbijo, da gredo sredstva, pridobljena za uplenjeno divjad, za izboljšanje podmladka divjadi. Plan dela govori med drugim o skrbi za divjad. Sklenili so tudi, da bo vsak član LD prispeval po nekaj prostovoljnih ur za urejanje lovišč in krmišč.

Na zboru so kritizirali novi lovski zakon, ker njegovega osnutka niso dali v razpravo članom lovske družine. Družini tudi niso bile seznanjene z vsem kar vsebuje novi zakon, zato je bilo med člani zelene bratovščine upravičeno razburjenje.

Zaslužni lovec Jože Kuželj iz Ribnice je dobil na zboru republiško lovsko odlikovanje; enako odlikovanje je že prejel tudi Anton Krajec iz iste družine. — Na koncu so izvolili nov odbor.

Drobtinice iz Grčaric

Mladinski aktiv v Grčaricah obstaja že več let, vendar ni pokazal posebnih uspehov. Šele letos je 22 mladincev začelo s bolj razgibanim delom. Sklenili so, da si bodo uredili primeren prostor za igranje odbojke. S prostovoljnimi delom bodo uredili igrišče. Terec je precej neprimeren in ga bodo morali najprej izravnati. Skoda je, da nekateri mladinci ne kažejo posebne volje do dela. Problem so tudi finančna sredstva. Nekaj denarja so doslej dobili le od izkupčka pri zabavni pustni prireditvi.

7. marca je imel upravni odbor SZDL skupaj s člani ostalih odborov in svetom krajevne skupnosti posvet o volitvah in razpravo o bodočem delu, ki jo je vodil predsednik občinskega odbora SZDL Ribnica tov. Lavrič. Poseb-

no živahna je bila razprava, ko so govorili o raznih delih in pomanjkljivosti. Ljudje so se težko sprijaznili z dejstvom, da bo odpadla šola v Grčaricah, ki je sedaj imela 1. in 2. razred. Otroci se bodo z avtobusom vozili v šolo v Dolenjo vas ali Ribnico. Čeprav je avtobus zastoj, pa bo pozimi hudo, saj nimajo postajališča. Govorili so tudi o stavbi, v kateri ima Trgovsko podjetje JELKA iz Ribnice lokal. O njej je bilo že veliko napisanega. Stoji sredi vasi, ki je precej snažna, saj so vse hiše v okolici prepletkane. Le ta, ki je last JELKE, ima tako podoben kot jo je imela po bitki s plavo gardo, sedaj pa še streha popolnoma pušča vodo. Soglasno so zahtevali, da JELKA obnovi stavbo, ki je iz leta v leto slabša.

NORBERT CERNE

22. julija bo velika slavnost na Žukovem

22. julija letos bo na Žukovem in na Grmadi spominška svečanost, združena z odkritjem partizanskega obeležja. Takrat bomo obudili spomine na težke čase, ko so pri nas divjali nemški fašisti in se nad našimi ljudmi znašali domači izdajalci. Okoliški prebivalci vedo še veliko o hrabrosti naših borcev, zlasti pa se še spominjajo par-

tizanke Tjaše, ki je neustrašno kljubovala Nemcem, vse dokler ni junaško padla. Se vedno žive spomini na boje okoli Grmade in na podivjana nemške fašiste, ki so v svoji nemoči sežigali partizanske borce pod Grmado. Zločini zadnje svetovne vojne ne bodo nikdar pozabljeni in zato ne morejo nikoli zastarati!

20 milijonov za zobotrebce

Marsikdo se verjetno ne-ugodno počuti, če nima po izdatnem kosilu pri rokah zobotrebca. Uporaba zobotrebca je postala naša vsakdanja navada in le redkokdaj se menda vpraša, od kod zobotrebci, kdo in kako jih izdeluje.

Dobrepoljska dolina, Doli, na med Grosupljem in Suho krajino, ravna kot smičas, na gosto posejana z vasmi. Po njenem robu že sedem desetletij sopiha počasni kočevski vlak; zjutraj odnaša proti Ljubljani Dobrepoljce, zvečer ali popoldan pa jih spet vozi z dela domov. Doma za vse ni kruha, treba ga je polskati drugod. Zgodaj zjutraj vstajajo in se stekajo proti postaji, ki so jo pred približno dvema letoma na novo postavili, z ljubljanskega kolodvora pa se vsujejo na vse strani. Pred leti se jih je menda vozilo na delo proti Ljubljani okrog dvesto, ko pa je bil odprt obrat Iskre (zdaj delajo v njem televizijske stabilizatorje), se jih je v njem precej zaposlilo. Druge industrije razen Iskre, Stolarne in Apnenice Dobrepolje nima, zemlja pa številnih ust ne more preživeti...

In ljudje so se znašli. Prišli so izdelovati zobotrebce. Dobrepoljska občina je postala center zobotrebčarstva, najprej so jih delali, tako vodo nekateri povedali, v vasi Zagorica. Seveda delajo zobotrebce tudi drugod, ne le v Dobrepolju.

Zobotrebce delajo skoro pri vsaki hiši, če povedala tovarišica Štehoa v zadrugi v Vidnu, ki odkupuje pretežen del zobotrebcev. — Samo v zadnjih štirih mesecih je zadruga odkupila za okrog 20 milijonov zobotrebcev; to je skoro tri milijone butaric, v vsaki butarici pa 20 zobotrebcev, torej okrog 60 milijonov zobotrebcev.

Kmetijska zadruga pa je edini odjemalec zobotrebcev. Je še povedala tov. Štehoa. Konkurenco nam delata ljubljanski DOM, Agrokom, binat iz Grosuplja, pa tudi nekateri zasebni prekupčevalci. Prav zaradi konkurenice je na veliko zadovoljstvo izdelovalcev porasla odkupna cena zobotrebcev od 5,20 na

9 dinarjev, zdaj pa že nekaj govori o 10 dinarjih. Kdor ne dela zobotrebcev, jih pakira. To delo jim posreduje zadruga. Po 5 ali 10 butaric zavijajo v celofanski papir s posebno etiketo in tako zaslužijo nekaj tisočakov. Koliko zobotrebcev lahko napravi človek na dan? Vprašanje, na katerega ni nihče znal točno odgovoriti. Nekateri pravijo, da po 300 butaric, vendar je menda najbolj realna številka od 150 do 200 butaric na dan, ne računajoč precejšnje priprave (priprava lesa, cepljenje, vezanje v butarice). Slišali smo, da je nekdo stavil, da bo v enem dnevu napravil za 500 butaric zobotrebcev. In jih je res,

dobil stavo za pet tisočakov, za 500 butaric zobotrebcev pa nad 4.000 din.

Lep pomladanski dan je bil in toplo sonce je že močno pregrelo dobro dobrepoljsko zemljo, v katero so ljudje zarezali prve brazde. Pričenjala so se kmečka dela in za zobotrebce bo čez leto bolj malo časa; njim je namenjena mrzla zima, ko ostala dela počivajo, dela vajene roke pa ne morejo in ne morejo mirovati. Zaradi lepega pomladnega dne tudi nismo preveč iskali ljudi ob zobotrebcih, pač pa smo se na slepo srečo ogledali pri Tomšičevih v Bruhanji vasi ne daleč od Vidma. Oče Anton je v kuhinji pridno klal les za zobotrebce in pazil, da najmlajša nečakinja ni prišla za nož, izpod umiranih Ančinih prstov pa so ošiljeni zobotrebci kar leteli.

— Ja, ja, se zamislil oče Anton v preteklost, še v času Avstrije. — Tedaj smo tudi delali zobotrebce, vendar je bilo to delo le za reveže, kaj

Medvedek — »interniranec« v Ortneku

V gozdovih okoli Ortneka so lovci zasledili več medvedov in mladit. Zlasti v gregorskem predelu je bilo medvedov več. Tuji lovci, ki je bil pripravljen plačati odstrel z devizami, je zasledoval enega izmed medvedov, pa ga je samo obstrelil in kosmatinec se je ranjen umaknil v gozdove. Naši lovci so ga nato iskali s psi in ga v Zrnovcu končno našli ter pokončili. Ta gonja je morda povzročila preplah med medvedovi in tako je najbrž ena izmed medvedev z mladitjo prebežala vse do proge v Luknji.

Eden njenih mladitčev je tam, kot je videti, najbrž ostal in ni več našel poti do matere. Bliznjaki vaščani so ga opazili in ga najbrž ljubkovali. Na kosmatinčku je ostal

Novo nagradno križanko bomo objavili prihodnji četrti v razširjeni PRVOMAJSKI številki Dolenjskega lista — ne zamudite lepih nagrad!

(Iz »Zapisov« Ivana Navra, leta 1949)

V vsaki hiši: DOLENJSKI LISTI

Bruhanja vas v Dobrepolju, kjer delajo kakor v ostalih dobrepoljskih vaseh zobotrebce v skoro vsaki hiši

zarje za ljudi brez zemlje in prebivanja. Da bi se lotil gradnje zobotrebcev? Kje pa, tako strahotno Danes? Med »internirani« v shogamnie ni razlike, vse družijo zobotrebci. In se oče še spomni, da so imeli, nekoč butarice po 70 zobotrebcev in da so dobili za 100 butaric po eno krono. In se pove, da je za zobotrebce najboljša leska, da pa v občini Dobrepolja skoro nobene leske ni več, so že vse porabili. Les tudi ne sme biti suh, če pa je, ga morajo zmleti, vendar zobotrebci iz črnega lesa počrnijo.

Dobrepoljci pa razležjo in »spijajo« zobotrebce. Prati so jim postali urni in z dobro organiziranim delom in večjim številom urnih rok v družini je tudi zaslužek lep. Zaslužek, ki veliko pomeni za dolino brez večje industrije. Delajo vsi, »kar lažje in grje«, od jutra do večera. Vmes pa si pripravujejo razne dogodivščine, pokleptajo, se nasmejejo in spet delajo. Zobotrebce. Tisoče, stotisoče, milijone zobotrebcev, s katerim si čistimo zobe po izdatnem kosilu...

F. GRIVEC

Saša Dobrila:

ARGONAVTI

VSA DIVJAČINA PA SE NI FUSTILA ZLAHKA UJETI IN JE VČASIH BILO TREBA PREČEZ POČUMA DA JE ZVER OBLEŽALA

PRISLE JE MESEC PIANOPSION. MLADI PARI SO SE DRUG ZA DRUGIM SELILI NA OBALO V NOVO EBLANOVO NASELINO.

JAZON, PA VSEGA TEGA NI VIDEL. OZIRAL SE JE V NEBO IN PROSIL: BOGOVE, DA POŠLJEJO ZIMO.

KAJ ROTIS BOGOVE? RAZE PRIPRAVIMO LADJO!

PRAV IMAŠ HERAKLES! BOGOVI NAM JO GOTOVO NE BODO!

ŽE NASLEDNJI DAN SO ZAČELI PRIPRAVLJATI LADJO ZA VELIKO POT PO SUHEM.

LADJA JE BILA HITRO PRIPRAVLJENA IN ŽE JE PRISLO JUTRO SLOVEŠA OD PRIJAZNIH KOLISČARJEV.

334

IZ METLJSKIH ARHIVOV IN ZAPISOV

1847. To leto 4ga Kozoperskega (October) smo dobili tri nove zvone za faro cerkev sv. Miklavža. Velikga in dva mala. V velikosti drugi je bil poprej veliki in ta je ostal star. Pripeljal jih je ravno na sv. Franciška dan iz Ljubljane od slovečica zvonarja po imenu Samassa, Franc Ivančič. Lepo ovenčan zvonom so šli godci in velika truma ljudi notri do Božice naproti.

Nad svetim Martinom so čakali gospod tehanit Vincenc Vovk z drugimi gospodi. Ko zvonovi so sv. Martina dospejo, je mešan gospod Juri Smuk v imenu oče fara za njegov trud pri oskerbovanju teh zvonov pod milim nebom zdravico napil. Po kateri je zbrana množica z veseljem glasom visoko častiljivemu tehanitu v čast gromče »Zi-vio« prinesla. Ko so zvonovi še na Hrasti bili in se Metliki bližali, so začeli po vseh cerkvah zvoniti in so zvonili, dokler se novi tri zvonovi pred cerkvjo pridrgajo. Pre-skerbela jih je cela fara skup. Voljali so 5000 goldinarjev srebra.

1848 petnajsti dan sušca je dodelil presviti cesar Ferdi-

mand I. svojim ljudstvom novo vladarstvo in se imenoje vstava. Vstava v tem obstoji da se državni zbor, obstoječ iz poslanecv vsake dežele celiga našega cesarstva, vsako leto na Dunaji ali kakim drugim mestu snide, se posvetiva, kakšne postavbe bi bile za cesarstvo boljše, in koliko davkov je vsako leto potreba, da cesarstvo svoje potrebe poplača. Nazadnje se dajo dokončati državni zbori potrditi. Tude je vstava vsem narodom našega cesarstva enakopravnost narodnosti

in jezika zagotovila, kar je posebno nas Slovence in vse naše Slovence brate, ker se je naš jezik pod starokopitnim vladarstvom nepravilno in neusmiljeno terl, neizrečeno razveljavilo. Glas od potdeljene vstave je došel v Metliko 18. sušca 1848. V zmanje veselja so si ljudje beo rudeče trake na suknjo pripenjali in jih več dni nosili. Zvečer je bilo mesto razsvetljeno. Na vsakim oknu so se sveče svetile, turška muzika je po mestu svirala in truma prebivalcev na ves glas premilnilu cesarju stoterno Zivio Ferdinand I. kričali, da je od bregov odmevalo.

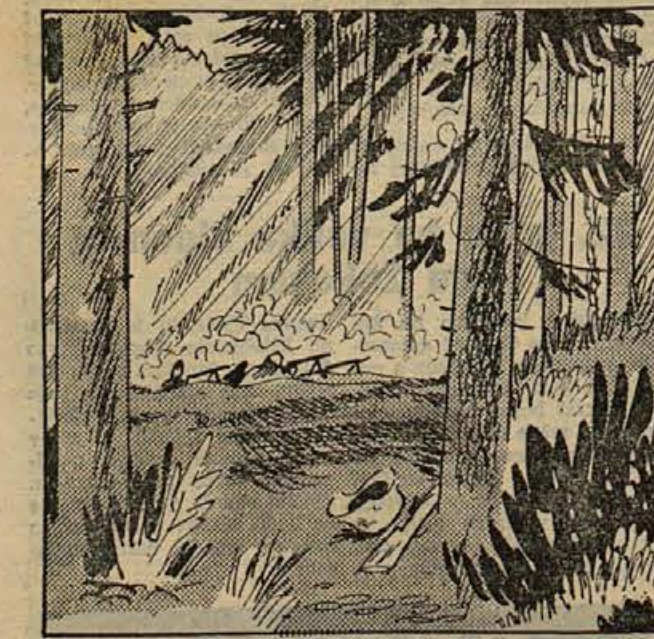
Ker je sviti cesar z ustavo tudi narodno stražo (Nationalgarde) dovolj, se osnuje čez nekoliko dni tudi v Metliki taka straža. Sto trideset

mešanov je bilo v njo zapisanih. Marljivo so se vsako nedeljo po keršanskim navki vadili po vojaško stopati in se obračati, da bi bili izurjeni, ko bi bilo treba se zoper nekočnjike na noge postaviti. Ker se pa je zavolj potrebnih domačih opravkov zdaj ta zdaj uni te vojaški naredbi in službi odtegnili, in se je prava pokorščina poveljem predstojnikov zlo pogrešala, so se naši narodni stražniki že čes kakke dva mesca razšli. Tako je bil konec naši narodni straži, ki še ni nobene emolične oblike (Uniform) imela.

(Iz »Zapisov« Ivana Navra, leta 1949)

Novi zabavni mesečnik HOROSKOP DRUŽABNI MOST lahko kupite pri vseh prodajalci časopisov

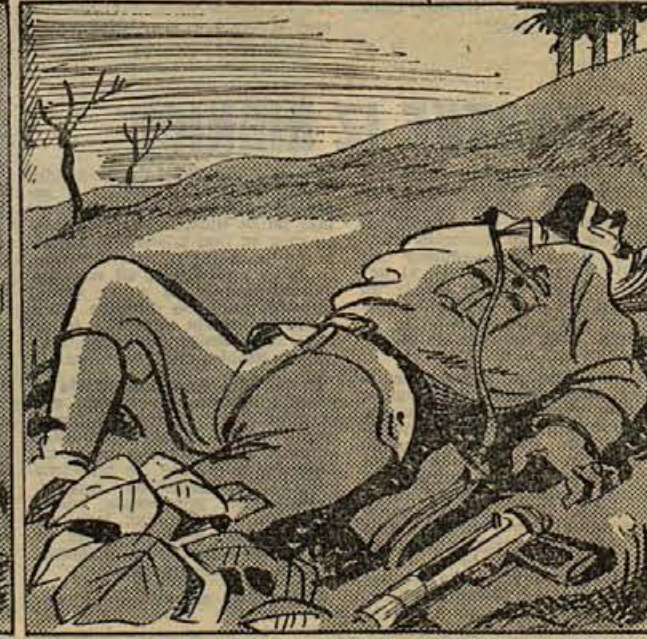
VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

61. — Ponoči je borba ponehala, le rakete so kdaj pa kdaj osvetljevale gozdove okrog Cernica, po katerih se je tulec sprehajal nočni veter. Naslednji dan je bila nedelja. Nemci so ponoči pripeljali sveže čete. Navse-zgodaj, ko se je komaj zdanilo, so napadli. Toda partizani so bili pripravljeni. Pustili so naskakujoče Nemce čisto blizu, potem pa so jih v ognju zapodili nazaj.

62. — Boji so trajali ves dan in partizani se niso umaknili niti za korak. Nemci niso mogli razviti svoje premoči, ker so bili partizanski položaji tako razvrščeni, da jih niso mogli obkoliti. Rudija so poklicali v štab brigade in skupaj z drugimi kurirji je neprestano raznašal ukaze bataljonskim komandantom in komandirjem čet po vsej raztegnjeni partizanski bojni črti.

63. — Rudi je bil pravkar oddal sporočilo štaba brigade komandirju čete, ki je ležala na skrajnem robu partizanskih položajev, ko se je začel nov nemški napad. Večrilo se je že v Nemci so napadli z vsemi silami, hoteli izsiliti odločitev, a so kljub temu bili kravro odbiti. Med padlimi je ležal kakih petdeset metrov od partizanskih položajev višji nemški oficir, major gorskih lovcov.

64. — Gotovo ima padli major pri sebi važne dokumente, je zamrmral komandir, »ko bi mogel priti do njih...« Ali grem lahko ponje? je vprašal Rudi. — Ti komandir ga je pogledal. Njegova predznačena pot po nemški mitraljez in municijo se je bila razvila med partizani in tudi komandir je vedel zanjo. »Dobro! je dejal. »Določil bom mitraljez in nekaj strel, ki te bodo krili.«

SMEH STOLETIJ

Znamenitega pisatelja Andréja Gida so povabili, da je poslušal dolg ep, ki ga je spesnil urednik velikega časnika. Pisatelj je med čitanjem večkrat zadremal in so ga morali venomer buditi. Ko so ga četrč zbudili, je jezno vzdiknil: »Dragi avtor, nekaj morete opustiti: ali me nehaite uspavati ali pa me nehaite buditi!«

Slikar Henri Matisse v mlajših letih ni mogel prodati svojih del. Znanec, ki ga je obiskal, je pred neko sliko presenečen vzdiknil: »Mojster, krasno sliko ste naslikali! Ne morem se je do sitga nagledati!« Matisse je suho odvrnil: »Jaz tudi ne! Zato pa bi jo rad prodal!«

Starejši profesor je dejal politiku Léonu Blumu naslednje: »V našem parlamentu vsi vedno glasujejo za kredite za zapore; ko gre za kredite za šole, se pa vedno izkaže, da ni denarja.« »Kaj hočemo?« odgovori Blum smehljaje, »mi smo prepričani, da se v šolo ne bomo vrnili nikoli več, glede zapora pa ni človek nikoli varen.«

Slavnega modernističnega slikarja Picassa so vprašali, če je narava v resnici takšna, kakršno on slika, slikar pa je odgovoril: »To bi bilo strašno.« Uglednemu pariškemu psihiatru so kolegi predložili več risb duševno bolnih ljudi, ker je rekel, da bo iz vsake spoznal, ali je njen avtor res duševno bolan in celo, kako daleč se je njegova bolezen z razvila. Med risbe so skrivaj položili tudi neko Picassovo delo. Komaj jo je zagledal, je dal avtorju naslednjo oceno: »Simulant.«

— Morda pa se vam bo zdela tale dovolj sveža!

— Tega vzamem, zavijte mi ga, prosim!

Znane in neznane Mokrice

Grad Mokrice ima čudovito lego in njegovo kulturno, zgodovinsko ter turistično vrednost še povečuje edinstveni park, ki ga obdaja. Razprostira se na 32 ha. Park je sicer zaščiten, vendar je v resnici zanemarljiv in ga že dve desetletji nihče ne neguje. Uprava gostišča Mokrice je te dni organizirala čiščenje ožje grajske okolice. Za te namene je letos določila iz svojih sredstev 2 milijona dinarjev. Čiščenje parka je bilo nujno potrebno in pogled na okolje gradu je že zdaj mnogo prijetnejši, ko je izsek gozdnih plevel, ko so urejena pota in steze skozi park. Za Mokrice je pravzaprav res najpomembnejše to, da se turisti lahko odpočije med stoletnim drevjem in zelenjem dragocenih vrst. V mokriških parkih raste kar 35 vrst iglav.

Park v Mokricah, edinstveni naravni spomenik v Sloveniji – Letos so ga le začeli urejevati, preuredili pa bodo tudi grad

cev in mnogo eksotičnih listnatih dreves.

Park v Mokricah je zasnovan po angleških vzorih in v njem se izredno skladno prepleta iglasto drevje z listavci, domača drevesa z drevesi s tujih tal. V njem so še odlično ohranjene razne eksotične vrste, med njimi platane, prinešene iz Amerike, tulipanovec, orientalska smreka, kanadska čuga, pacipresa, mamutovec, virginski brin, ameriška duglazija in druga drevesa. Edinstven je tudi lipov gozd na strmem bregu pod gradom. Zaradi vseh teh prirodnih zakladov sodi park v Mokricah med najpomemb-

nejše kulturne spomenike v Sloveniji. Povsem je usklajen s pokrajino, v kateri se je razrastlel.

Uprava gostišča je zaupala izdelavo generalnega načrta za ureditev parka inž. Mihi Ogorevcu, direktorju arboretuma v Volčjem potoku. Ureditveni program predvideva postopno urejanje posameznih področij in dopolnitev sedanjih kompozicij z novimi elementi. Najprej naj bi prišlo na vrsto ožje področje gradu. To ne bo zahtevalo večjih izdatkov. Gradu bo treba dati več zraka, ker ga je drevje že preveč prerastlo. Urediti bi bilo treba tudi grajsko dvorišče, poti in počivališča. Ta dela so predvidena za jesen.

Potem se bo treba dogovoriti, kaj bo v prihodnje s poslopji, ki jih zdaj uporablja kmetijska zadruga. Farma piščancev je vsekakor preblizu gostišča in to na obiskovalca ne napravi najboljšega vtisa. Nasadi sadnih dreves ne morejo, pač pa bi bilo treba bolj skrbeti za pota, ki se kvarijo zaradi težkih traktorskih vozil. Nujno potrebno je, da se na vsej površini parka izseka gozdnih plevel, ki se je močno razbohotil na škodo dragocenih drevesnih vrst. Za celotno ureditev parka in obnovo dvorišča, poti in počivališč predvideva ureditveni načrt 15 milijonov din. To je precejšnja vsota in zaradi tega je nujno postopno urejanje.

Tudi gostišče je potrebno obnove. V gradu je trenutno 18 komfortnih sob s tekočo mrzlo in toplo vodo. Neurejenih je še 35 ležišč. Letos bodo uredili še štiri sobe.

Poleti nameravajo razširiti kuhinjo, ki je zelo utesnjena. Tudi restavracijo za zimsko obratovanje bodo povečali.

Za nedeljski turizem bodo uredili dolino ob jezeru, kjer je že zdaj polno gostov. Napeljali bodo elektriko in vodo ter očistili jezero. Prihodnje leto bo tam zrasel gostinski objekt. Prej ali slej bodo morali asfaltirati tudi odcep od avtomobilske ceste do gradu. To bo morala napraviti občina.

Predvidena ureditev bi v Mokricah gotovo zelo vplivala na povečanje turističnega prometa. Vložene investicije bi se bogato obrestovale. Zaradi izredno posrečene lege v lepi in razgibani pokrajini se odpirajo Mokricam velike možnosti za turistični razvoj, ki jih do sedaj brežiška občina ni znala izkoristiti.

J. T.

Pozdrav iz mokriškega gradu, v katerem se je doslej vsak gost zelo prijetno počutil

Večina je glasovala že v jutranjih urah

Na voliščih brežiške občine je bilo v nedeljo razpoloženje zelo dobro. Občani mesta Brežice z okolice ter volivci iz krajev na desnem bregu Save so glasovali za republiškega poslanca Miroslava Kambiča.

Vsa volišča na območju Velike doline in Jesenic so zaključila volitve že ob 9.45 uri dopoldne. Polovica vseh

volišč je končala z volitvami ob 12. uri.

Glasovalo je 95,36 odst. volilnih upravičencev. Za kandidata je oddalo svoje glase 88,16 odst. volivcev. Volilna udeležba je bila zelo dobra in večina tistih, ki niso volili, je bila odsotna. Nekaj jih služi v JLA, nekaj jih je na delu v tujini, nekaj pa jih je ostalo doma zaradi bolezni.

V počastitev praznika dela

Komisija za rekreacijo pri ObSS Brežice organizira v počastitev 1. maja športna srečanja v šahu, namiznem tenisu in kegljanju. Šahisti se bodo pomerili 25. aprila ob 9. uri v Prosvetnem domu v Brežicah. Brežiški igralci namiznega tenisa bodo igrali z zagrebškim Marathonom. 27. aprila ob 17. uri bodo na železniški postaji v Brežicah igrali najboljši kegljači v ob-

čini z ekipo sindikalne organizacije Bregana. Brežiško ekipo bodo sestavljali najboljši igralci posameznih delovnih kolektivov.

V delovnih kolektivih se odvija živahna športna in druga aktivnost v počastitev praznika dela.

Vse, ki se zanimajo za športna srečanja, vabimo, da se jih udeleže. I. Z.

Na Stojanskem vrhu delajo ceste

Vaščani Stojanskega vrha so vložili veliko truda v izgradnjo ceste, ki povezuje Slovenijo s sosednjo republiko Hrvaško. Razširili so jo, navozili nanjo kamenja in zdaj jo je treba samo še nati s gramozom. Porabili ga bodo približno 100 kubičnih metrov. Z vprežno živino ga ne morejo navoziti, ker je tam precej strm, zato so zaprosili krajevno skupnost Cerklje za finančno pomoč. Denar potrebujejo, da bodo z njim poravnali račune za prevoz gramozov s tovornjaki.

Krajevna skupnost jim bo pomoč odobrila. Letos razpolaga z vsoto 1.100.000 din. Skoraj ves denar je namenjen za popravilo potov. Ljudje na Stojanskem vrhu so pokazali izredno voljo za ureditev omenjene ceste in radi bi jo čimprej dokončali. Pravijo, da bodo z veseljem opravili vse prostovoljno delo, ki bo še potrebno. Dali so dober zgled občanom v svoji krajevni skupnosti, kajti vloženi denar bo pri njih za nekajkrat povečal svojo vrednost.

NOVO V BREŽICAH

V torek, 20. aprila, se je v Brežicah sestal pododbor za proslavo 20-letnice osvoboditve pri občinski skupščini. Razpravljali so o praznovanju 8. maja in 4. julija. Na vseh proslavah bodo letos dali poseben poudarek spominu osvojitve brežiške občine.

V počastitev 29. aprila in praznika dela ob 27. aprila zvečer v Prosvetnem domu celjsko gledališče uprizorilo Cankarjevega Kralja na Betajnovi. Pred predstavo bo slavnostni nagovor v spomin na oba pomembna praznika. Občinski sindikalni svet priporoča vsem kolektivom, da se predstave udeležijo. Vstopnine ne bo.

V knjigarni je od 15. aprila do 1. maja velika razprodaja knjig po izredno znižanih cenah. Pri nekaterih knjižnih delih je to znižanje celo 70-odstotno. Naprodaj so dobre knjige in jih je vredno ku-

piti. Prodajni lokal je vsak dan poln obiskovalcev. Od 1.980 knjig, kolikor so jih predali s prvo pošiljko, so jih v prvih štirih dneh prodali 1.210. Povpraševanje je zelo veliko in knjigarna je zaradi tega že naročila novo pošiljko. Tako bodo poceni prišli do knjig vsi, ki jih do sedaj niso utegnili kupiti.

Na živilskem trgu je bilo v soboto zelo živahno. Stojnice so že nekaj časa ponovno dobro zalozene in najbolj pridne domače vrtnarice prodajajo predvsem berivko, radič in špinado. Na trg so prinesle kmetice tudi precej kokoši in jih prodajale po 900, 1.000 in 1.200 din. Jajca so se podražila za nekaj dinarjev. Tokrat so veljala spet 30 din kos. Ostale cene: orehi 400 din kg, fižol 220 din kg, čebula 220 din kg, sir in smetana 30 din merica, zelena solata, radič in špinada 50 din merica.

„KRALJ NA BETAJNOVI“ v Brežicah

Celjsko gledališče bo še ta mesec obiskalo Brežice. Gostoval bo z uprizoritvijo Cankarjevega dela »Kralj na Betajnovi«. Predstava bo 29. aprila, na predvečer praznika dela. Ogled bo brezplačen, ker je ta uprizoritev namenjena počastitvi 1. maja in 20-letnice osvoboditve. Brežičani z zadovoljstvom pričakujejo obisk celjskih gledaliških umetnikov, saj so bili v zimski sezoni deležni le redkih gledaliških predstav. Uprava Prosvetnega doma se nada, da bo tokrat dvorana polna.

njem vrhu jo bodo predali pionirjem iz krške občine.

Pošta bo potekala od javke do šole in od šole do naslednje javke naprej do cilja. V torbici bodo pionirji – kurirčki nosili pozdrave in pisma tovarišu Titu skozi zasede po partizanskih in kurirskih stezah. Udeleženci pionirskega pohoda »Kurirčkova posta« se bodo na ta način oddolžili vsem padlim partizanom – kurirjem iz narodnoosvobodilne-

Medsebojni obiski, razgovori in izleti kolektivov za 1. maj

Prvomajske proslave, ki letos sovpadajo z 20-letnico osvoboditve, bodo priredili delovni kolektivi v vsej brežiški občini. Prav zaradi tega dvojnega praznovanja bodo proslave vsebinsko bolj bogate in bolj vesele kot kdajkoli v zadnjih letih. Veselo in praznično razpoloženje bodo v delovnih organizacijah še poudarili z zastavami, zelenjem in cvetjem.

Dosežene uspehe in razvojno pot posameznih podjetij bodo skušali prikazati z razstavo fotografiranih in drugega gradiva. Dneve pred praznikom bodo delovni kolektivi izkoristili za medsebojne obiske in razgovore. Izmenjali bodo misli o delovnih uspehih in težavah, ki jih premagujejo pri izpolnjevanju planskih nalog. Občinski sindikalni svet priporoča, naj bi se ob tej priložnosti v podjetjih s priznanji oddolžili najboljšim in najbolj požrtvovalnim delavcem svoje delovne organizacije.

Nekateri kolektivi se bodo srečali tudi v prazničnih dneh. Če bo vreme količjak ugodno, se bodo člani s svojimi družinami

ga boja. Kurirske torbe z Došenjske, Stajerske in Primorske bodo kurirčki slovenskih pionirskih odredov nato oddali v Ljubljani.

V tem mesecu bodo pionirji na vseh šolah pisali naloge, ki jih je razpisal Najdljohca z nekaterimi drugimi mladinskimi glasili. Najboljši sestavki bodo nagrajeni. Pionirji upajo, da bodo med »grajenci« tudi zastopniki odredov iz brežiške občine.

odpravili na izlete v naravo ter slavili praznik dela prav tako kot pred desetletji najbolj zavedni proletarci.

V nekatere delovne organizacije bodo te dni povabili na obisk šolsko mladino. Ogled podjetij bodo združili z razgovorom o pomenu 1. maja in tradicionalnem praznovanju tega dneva pri nas in v svetu.

V nedeljo jurjevanje na Ravnah

PGD Kapele priredi v nedeljo, 25. aprila, v gozdu na Ravnah tradicionalno jurjevanje. Ob tej priložnosti bo Igrica kapelska godba, ki praznuje letos 115. leto obstoja.

Na brežiškem sejmu premalo kupcev

Na sobotnem pravičnem sejmu v Brežicah je bilo tako malo kupcev, da so pokupili le 340 repov, medtem ko jih je bilo naprodaj 1090. Manjši so šli v promet po največ 700 din za kilogram žive teže, večji pa so veljali okoli 360 din kilogram.

odpadnega materiala, skladownice drv, kupe gradbenega materiala in podobno. Tudi s tem kršimo vseh 9 stavkov 3. člena Odloka, celo tako daleč gre vsa stvar, da kršijo ta odlok podjetja! Brez veljavnega dovoljenja obsekujejo drevje v mestu.

Odlok zavezuje lastnike zemljišč in stavb, da zagotovijo čim boljši videz svojih objektov. Mnoge stavbe pa so žal zanemarjene, kvarijo izgled mesta in celo ogrožajo promet. Lastniki s tem škodujejo sebi, pa tudi ugledu vseh Brežic. Kako le bomo letos sprejeli turiste, za kar so se člani turističnih društev v akciji za ureditev in izdajanje zasebnih sob tako trudili?

Vrtno ograje bi morale biti primerno vzdrževane, toda mnoge so tako povešene in zvegane, kot da v stavbi ne bi nihče stanoval.

Tudi v Čatežu, kjer se številni prebivalci že ukvarjajo z izdajanjem turističnih sob, ni vse tako, kot bi moralo biti. Mnogi prebivalci so res zgledno uredili svoje stavbe in njihovo okolje, zasadili vrtove s cvetjem in tudi na oknih in balkonih je marsikje cvetje in zelenje. Malomarni posamezniki pa imajo še vedno odkrita gnojšča in smetišča in s tem trud ostalih uničujejo.

Odlok o komunalni ureditvi in zunanjem videzu Brežic in ostalih naselij v občini določa tudi kazni za kršitelje. Naš namen ni groziti s temi kaznimi, radi pa bi spodbudili vse občane k razmišljanju, da z malomarnim vzdrževanjem stavb in okolja svojih domov škodujejo sebi in razvoju turizma. Zategadelj vabimo vse prebivalce, naj sodelujejo v akciji, s katero želimo Brežice in okoliška naselja narediti lepe in vabljive ter v njih urediti čimveč zelenih površin!

Prizor s kmečkega dvorišča v Zupelevcu: trije navdušeni mopedisti se spoprijemajo s tehniko. Vozič jih še ne uboga in kljub utrudljivim poizkusom trojice uporno stoji na mestu

IMPOLJCA - PRIJAZNEJŠI DOM

Koristne pridobitve v domu počitka na Impoljci

Dom počitka v Impoljci sem obiskala ravno na dan zlate poroke Alojza in Marije Turkove. Odzvala sem se njunemu prisrčnemu povabilu, da bi si ogledala kotiček, ki sta si ga izbrala za mirno večer življenja. Tudi njuni priči, upravnik doma in tamkajšnji bolničar, sta želela, da obiščem njihov zavod.

Odkar sem bila zadnjič tam, se je v graščini marsikaj spremenilo. Na zunanji strani spremenili ni videti, zato pa je znotraj debelih zidov marsikaj novega za oko. Veliko se manjka, da bi bil dom počitka res udobno bivališče za tamkajšnje stanovnike. Toda za začetek je sedanjí napredek dobro spricevalo. Uprava doma si prizadeva, da bi uredila vse prostore kolikor se da prijetno, da bi bilo v mračni notranjosti manj sivine in več toplote kot dolej.

Minulo zimo je oskrbovan-

ce doma na Impoljci prvič grela centralna kurjava. Tega so bili veseli vsi po vrsti. Zdaj vgrajujejo v stavbo toplo vodo in preurejajo sanitarije. To zadnje domu res ni delalo časti. Montirali bodo tudi dvigalo za prenos hrane iz kuhinje v prvo nadstropje. Dvigalo je napravil obrat Metalne v Krmelju. V zadnjih mesecih so v sobah zamenjali star pod z novim in vsem oskrbovancem so dali tudi nove oziroma predelane žimnice. Za dve sobi so nabavili opremo.

V minulem obdobju so premestili pralnico iz glavne zgradbe v stransko poslopje in napeljali vanjo toplo vodo. Kuhinja do sedaj ni bila deležna še nobene modernizacije. Delo počeka po starem in niti stroja za lupljenje krompirja nimajo, čeprav je treba vsak dan pripraviti hrano za 115 oskrbovancev. Pri delu v kuhinji, pri vzdr-

ževanju stavbe in drugod pomagajo oskrbovanci. Tisto soboto so vlagali jajca, ki jih je uprava kupila pri Kmetijski zadruzi Brežice. Vložili so jih kar 5000 za obdobje, ko jih bo primanjkovalo in se bodo podražila. Mesečno jih porabijo približno 2000. V domu počitka imajo lepo ekonomijo z 2,5 ha zamljišča. Obdelujejo ga uslužbenci doma in oskrbovanci. Ti se dela vedno veselijo in to jim pomaga, da so v domu bolj zadovoljni. Na ekonomiji redijo tudi 20 do 25 prašičev in po 4 goveda. Vse to jim precej donaja in hkrati nadomešča manjkajoča sredstva.

Trenutno je v domu na Impoljci 114 oskrbovancev, večina iz posavskih občin. So bo precej velike in v njih prebiva po 7 do 8 ljudi. Z eno posteljo imajo eno samo sobo, z dvema posteljama pa tri. Cena oskrbnega dne je 850 dinarjev za samoplačnike in tiste, ki so sposobni za delo, 950 dinarjev za laže duševno prizadete, 1200 dinarjev za bolehné in duševno prizadete, 1400 dinarjev za ležeče oskrbovance. Trenutno je v domu 27 bolnikov, ki so priključeni na posteljo. Ostali si poiščejo čez dan različne oblike razvedrila, od dela do čitanja knjig in časopisov, poslušanja radia in televizije in podobno. V prvem nadstropju so pred kratkim uredili tudi čajno kuhinjo. Tam si oskrbovanci lahko sami skuhaajo kako malenkost, če pa tega ne zmorejo, opravi to zanje strežnje osebe. Med oskrbovanci jih je precejšnje število, ki se radi kratkoročno ob televiziji. Zelo radi posedaajo zvečer v dnevnem pro-

storu in ga zapuščajo šele po končanem programu.

Za investicije je dobil Dom počitka na Impoljci 8 milijonov dotacij in 3 milijone posojil. Nekaj je prispevala republika, nekaj pa spodnje-posavske občine ter druge občine, ki imajo v domu svoje oskrbovance. Za uresničitev vseh načrtov pri urejanju doma bodo na Impoljci še potrebovali denarja, pa tudi razumevanja vseh tistih, katerih dolžnost bi bila, da pomagajo njegovim prebivalcem. Uprava dobiva še vedno veliko prošelj za sprejem, ki jim zaradi prenatrpanosti ne more ugoditi. Največja želja osebja in oskrbovancev je, da bi dom postal prijetno, toplo in varno zavetje ostarelih in onemoglih.

—EY

Taborniki na Lisci

V nedeljo, 11. aprila, so sevnški taborniki organizirali izlet na Liso. To pomladansko srečanje so izkoristili za razgovor o letošnjih delovnih načrtih svoje organizacije. Zelja vseh članov je, da bi jim 1965. leto prineslo veliko uspešnih akcij. Navezali bodo sodelovanje s sosednjimi društvi.

Za razvoj turizma v Sevnici

Pred kratkim mi je predsednik turističnega društva Sevnica tov. Nagode pripovedoval o turizmu v tem kraju.

Naravni pogoji za razvoj turizma so dobri, saj je Sevnica izhodišče za Lisco, Topolovec, Malkovec, na lovsko postojanko nad Boštanjem, Brezovo, kamor povsod vodijo dobre ceste. Tudi ožja sevnška okolica ima dosti naravnih lepote: Zajčja gora, Dobrova, Log in Impolca. TD ureja skupaj z OBS in republiškim zavodom za spomeniško varstvo grad, v katerem bo letos obnovljena zgodovinska Lutrova klet in napeljan vodovod. Narejen je idejni projekt za ureditev gradu. V gradu bo gostinski objekt in muzej kmečkih uporov. Če se bodo uresničile želje o asfaltiranju zasavske ceste, bo sevnški grad postal res privlačna točka.

V delovnem programu TD je razen ureditve gradu tudi ureditev Glavnega trga v Sevnici in ceste, ureditev prostora pred Partizanom in bencinsko črpalko, pred gostilno

KAKO SMO VOLILI V ŠENTJANŽU

18. aprila smo v Šentjanžu v vseh štirih volilnih enotah volili poslance za republiški zbor za območje Sevnice, tovariša Božidarja Gorjana. Pri prvem poročilu ob deveti uri zjutraj sta imeli najvišjo udeležbo volilci v Šentjanžu in Krmelju, volišča v Murnicah, v Breškem, v Podborštu in na Zdeznem, pa so že do dvanajste ure zaključila z volitvami. Volišča so bila povsod lepo okrašena, tudi v kmečkih hišah, saj so si volilni odbori in vaščani precej prizadevali. Pri volitvah občinskih odbornikov so bile razpisane nagrade za najlepše okrašena volišča in med drugimi je bilo nagrajeno tudi volišče v Šentjanžu.

A. P.

Počastili so spomin padlih železničarjev

15. aprila je bila v Zidanem mostu pred spomenikom padlih železničarjev komemoracija, na kateri je nekaj žalostink zaigrala železničarska godba. Dan železničarjev so proslavili tudi z različnimi športnimi prireditvami.

Matični urad Studenec

Marca ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Umrla sta: Franc Zuglić, oskrbovavec iz Impolje, 79 let, in Marija Rodman, poljedelka iz Roviš, 69 let.

Stara kapela v Loki pri Zidanem mostu je bila prvotno cerkev. Na pročelju ima vzdan loški grb. Prenovljena je bila 1733 in je pod zaščito Zavoda za varstvo spomenikov.

V Sevnici bodo povečali vodovod

V sevnški občini računajo letos na večjo pomoč delovnih organizacij in občanov pri urejanju najbolj perečih komunalnih problemov. Ker je bila lani komunalna dejavnost zaradi pomanjkanja finančnih sredstev precej pičila, so letošnji načrti zato obsežnejši.

Nič več ne smejo odlagati z rekonstrukcijo vodovoda v Sevnici in Smarju. Dotok vode je v obeh krajih zelo majhen, komaj 6 litrov na sekundo. Po novi urbani-

stični zasnovi naj bi znašal celo 20 do 25 litrov v sekundi. Občinska skupščina je za obnovo vodovoda že naročila projekt. Skupna investicija za vodovod bo veljala okrog 250 milijonov dinarjev. Letos nameravajo vložiti v te namene 30 milijonov dinarjev. Urejanje bodo začeli tudi kanalizacijo. V tem obdobju predvidevajo še asfaltiranje ceste skozi mesto Sevnica in poskrbeti, da bo dokončan urbanistični načrt za Sevnico in Krmelj.

Srednje šole kličejo na pomoč

Ali obstoji medobčinsko sodelovanje res samo v besedah? — Skrbniki drugostopenjskega šolstva so vsi in nobeden!

Enajst občin bivšega celjskega okraja je lani po medsebojnem dogovoru vdrževalo drugostopenjsko šolstvo iz skupnega sklada, ki so ga za te namene ustanovili pri okrajni skupščini. S sredstvi tega skupnega sklada je bila pokrita osnovna dejavnost srednjih šol na tem območju.

Za letos so se predsedniki istih občin dogovorili z okrajno skupščino, da bi zbirali sredstva tudi za investicijsko dejavnost. Občine bi morale v tem primeru dodati iz svojih proračunov 35 odstotkov več sredstev, kot so jih prispevale v sklad leta 1964. Razen tega naj bi pri delovnih organizacijah zbrale še en odstotek od bruto osebnih dohodkov.

Dogovor je do sedaj spoštovalo le 5 občin, 6 pa jih o tem noče nič slišati. Nekateri so baje prispevali v sklad celo manj kot lani. V Brežicah je sklepanje pogodb z delovnimi organizacijami za 1-odstotni znesek od bruto osebnih dohodkov uspešno zaključeno. Akcija za zbiranje teh sredstev je potekla brez večjih težav in zapletljajev, ker je občinska skupščina s podjetji vred z razumevanjem sprejela nase določeni del obveznosti.

V Sevnici zbiranje sredstev ne poteka tako dobro. Do konca minulega tedna so bile sklenjene le tri pogodbe, delovnih organizacij pa imajo 18. Še

slabše so se odrezali v občini Krško. S podjetji bi morali podpisati 36 pogodb, a nekaj dni nazaj ni bila sklenjena še prav nobena. Občinski svet za šolstvo je namreč sklenil, da bo v medobčinskem skladu za drugostopenjsko šolstvo sodeloval le s prispevkom za osnovno dejavnost. Prispevku za investicije se odreka, češ da jih bodo na svojem območju reševali raje sami zase.

Medobčinsko sodelovanje je torej tukaj odpovedalo. Zakaj? Najbrž zaradi tega, ker so računali in videli samo svoje lokalne koristi. Občina Krško bi morala odvesti v sklad za investicije 41 milijonov, nazaj pa bi dobila le 30 milijonov. Za primerjavo še podatke o prispevku za osnovno dejavnost. Za te namene prispeva občina Krško 50 milijonov, nazaj pa jih priteče kar 75. Naložba je donosna, ni kaj reči. Toda kam vodi takšno sodelovanje? Po vsej verjetnosti v slepo ulico.

Vse občine, ki ne spoštujejo dogovora, naj bi vsaj za trenutek pomislile na to, kam pošljemo v šolo svoje otroke. Tako na primer obiskuje kar 141 dijakov iz krške občine gimnazijo v Brežicah. Ta gimnazija razen tega še niti ni verificirana, ker dela v izredno težkih pogojih. Trenutno so investicije za njo nujno potrebne, pozneje pa bodo prišli na vrsto drugod. V sedanjem

položaju je takšen skupen način zbiranja sredstev najprimernejša oblika, vendar se poraja vprašanje, če ne bi kazalo za financiranje šolstva druge stopnje poiskati drugačne možnosti.

Šolstvo druge stopnje se je prav zaradi naštetih težav znašlo v izredno težkem položaju. April se nagiba v drugo polovico, a finančni načrt za srednje šole v bivšem celjskem okraju še ni sprejet. Sprejet pa ni zaradi tega, ker se nihče ne ve, iz kakšnih virov se bodo stekala sredstva in koliko jih bo. Do sedaj se ni nabralo niti toliko sredstev, kolikor jih je dobil sklad v istem obdobju lanskega leta.

Ob ukinitvi okrajne so srednje šole ostale na cesti. Na koga naj se opro? Njihovi skrbniki so vsi in nobeden! Občine so tukaj odpovedale in treba bo resno razmisliti o financiranju teh šol v prihodnjih letih. Srednje šole niso nič manj pomembne od osnovnih šol in prej ali slej bo moral njihov obstoj urediti zakonski predpis. Saj ni mogoče, da bi prepustili zdaj srednje šole razumevanju ali nerazumevanju posameznih občin, ki morda celo ne bodo zmogle vseh bremen.

JOZICA TEPPEY

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakih!

Na križišču in ureditev parka pri gostilni. Uredili bodo tudi okolico postaje.

Z dobro voljo bi Sevnčani precej polepšali svoje mesto. Gost prav gotovo nima najboljšega občutka, ko z lepe postaje takoj opazi dosti pomanjkljivosti. Z majhnimi sredstvi in organiziranim delom bi lahko mesto polepšali.

Ne smemo tudi mimo poletnega turizma. Urediti bo treba kopališče na Mirni. Prostor je res idealen. Kabine, škock in bife bi prav gotovo pripomogli k večjemu obisku. Razen načrta pa bi bilo treba za kopališče tudi malo sredstev. Avtobusno podjetje bi prav gotovo skrbelo za prevoz.

Prav gotovo se Sevnčani strinjajo z načrti TD, saj bo tako mesto še bolj privlačno za turizem. Toda društvu je treba tudi pomagati, saj sicer samo ne bo kos vsem nalogam!

S. SKOCIĆ

Dobri volilni rezultati

V republiški zbor so v sevnški občini izvolili kandidata Bogomirja Gorjana. Na voliščih je bilo v jutranjih urah najbolj živahno. Do devetih je glasovalo že 50 odst. volivcev. Volitev se je udeležilo 96,5 odst. volilnih upravičencev.

Koristno izobraževanje

Te dni je bil pri občinski delavski univerzi v Sevnici zaključen seminar za družbeno ekonomsko izobraževanje članov DS in kolektivov iz osmih podjetij tega področja. Največ slušateljev je bilo iz Kopitarne, Mizarske zadruge, Jutrjanke in Lisce. Seminar je obsegal 60 ur programa, predavanja pa so bila dvakrat na teden po tri ure. Predavatelji so bili iz Sevnice, nekaj pa jih je bilo iz Krškega.

Ob zaključku seminarja so si slušatelji ogledali tovarno papirja v Krškem, maja pa bo delavska univerza organizirala s pomočjo kolektivov za vse redene obiskovalce seminarja dvodnevni izlet v Bohinj. — Organizator izkorišča priložnost in se zahvaljuje slušateljem, predavateljem in kolektivom za pomoč pri izvedbi seminarja.

DU.

METALNA potrebuje več obratnih sredstev

Letos bo obrat v Krmelju napravil za izvoz 100 žerjavov

Kolektiv obrata Metalne v Krmelju bo letos napravil okrog 160 žerjavov, katerih vrednost bo znašala 450 do 500 milijonov dinarjev. Trenutno jih imajo 50 pripravljeno za izvoz v Zahodno Nemčijo. Vanje je vloženo približno 140 milijonov din, zato so v veliki zadregi za finančna sredstva. Niti toliko niso imeli te dni, da bi plačali elektrode, brez katerih žerjavov ne morejo prodati v tujino.

Obrat je lani dosegel za 760 milijonov bruto proizvoda in ustvaril 62 milijonov obratnih sredstev. Zaradi obveznih višjih rezerv v bankah

sme od te vsote uporabljati le 22 milijonov, to pa pri take vrste proizvodnji nič ne pomeni. Obračanje denarja je počasno, saj traja izpolnitev naročila po več mesecev in denar se zaradi tega počasi obrača. Podjetje je zaprosilo za kredit, da bo lahko poravnalo zaostale račune.

Če ne bi bilo težav z obratnimi sredstvi, bi bilo poslovanje povsem normalno. Z materialom je obrat dobro založen in proizvodnja teče brez zastojev. Letos nameravajo izvoziti še 50 žerjavov, za katere imajo že sklenjene pogodbe.

Sodelovanje: boljša in lažja pot

Mar ne bi kazalo razviti sodelovanja pri izobraževanju, ki ga v spodnjeposavskih občinah opravljajo občinske delavske univerze? — Zakaj niso uresničljive zdrave pobude, o katerih je že bilo slišati?

Sredstev nam bo, kot vse kaže, v prihodnosti še nekaj časa primanjkovalo. Občinski proračuni že zdavnaj dokaj skopo odmerjajo sredstva, namenjena izobraževanju, ki ga opravljajo občinske delavske univerze. Direktor delavske univerze v Krškem, tov. Slavko Smerdelj sicer ni rad spregovoril o tem, kako naj bi z medobčinskim sodelovanjem pri splošnem izobraževanju varčevali s sredstvi. V Krškem namreč ne želijo ustvariti videza, da oni pretendirajo na izobraževanje v Spodnjem Posavju. Kljub temu pa je v razgovoru le posredoval misli in ugotovitve, ki jih ne kaže zavreči.

Že predlani so se v občinah Brežice, Sevnica in Krško začele razprave o tem, kako razviti medobčinsko sodelovanje področnih delavskih univerz pri splošnem izobraževanju. Vse, kar je bilo povedano v začetnih razpravah, je žal ostalo le pri besedah, ker so kmalu nato sledile kadrovske spremembe v delavski univerzi v Sevnici in v Brežicah.

Ko že govorimo o sodelovanju delavskih univerz, je treba reči, da se je v sedanjih organizacijah univerz težko pogovarjati na prostovoljni osnovi o tem sodelovanju in da je tudi sodelovanje samo težko uresničljivo. Vsaka izmed občin delavskih univerz izdeluje svoje programe izobraževanja, ki so pač prirejeni potrebam na njenem področju, vsaka izobražuje na svoj način, zato pa je težko najti skupen jezik.

Lani na primer je delavska univerza v Krškem z nemalimi naporinami in s precejšnjimi izdatki pripravila razstavo HTV, ki bi lahko obiskala vse Spodnje Posavje, stroški pa bi bili seveda s tem manjši. Razstavljeni eksponati so zajeli vse panoge dejavnosti, ogled razstave pa bi bil koristen in spodbuden za vse proizvajalce in za strokovnjake, ki se s HTV zaščito ukvarjajo. Zal pa je treba ugotoviti, da do dogovora o tem, ali naj bi razstava obiskala tudi drugi dve občini, ni prišlo.

Sodelovanje med občinskimi delavskimi univerzami bi bilo najlažje uresničljivo, če bi potekalo tako kot delo v medobčinski prosvetno pedagoški službi, ki je organizirana v skupnem zavodu za vse tri občine. Medobčinski zavod za prosvetno pedagoško službo ima svoje uslužbenke v vseh treh občinah, toda deluje po enotnem programu. Uslužbenici po občinah uresničujejo skupno politiko in skupne naloge za-

Učiteljski pevski zbor »STANE ŽAGAR« gostuje v krški občini

V okviru proslavljanja 20-letnice osvoboditve bo znani učiteljski pevski zbor »Stane Žagar« iz Kranja, ki ga vodi slovenski skladatelj Peter Lipar, obiskal krško občino, kjer bo priredil več gostovanj. Zlahtnega petja 40-članskega pevskega zbora prebivalci v krajih, kjer bo zbor gostoval, ne bodo mogli dolgo pozabiti. Zbor gostuje v soboto, 24. aprila ob 18. uri v Domu svobode na Vidmu, v nedeljo, 25. aprila ob 8.30 v Prosvetnem domu v Podbočju in istega dne ob 14. uri v Zadržnem domu v Leskovcu. Prebivalce omenjenih krajev vabimo, naj ne zamude izredne kulturne prireditve!

menjena izobraževanju, bi bila združena, s čimer bi privarčevali precej denarja, pa tudi uspeh bi bil prav gotovo večji.

Prav tako kot predstavniki zavoda za prosvetno pedagoško službo bi se tudi predstavniki skupne delavske univerze lahko tedensko sestajali in sproti sestavljali akcijske programe, ki bi bili prilagojeni potrebam na področju, ter odhajali tudi na ekipo delo. Ob sedanjih organizacijah občinskih univerz pa se je težko pogovarjati o sodelovanju, saj je vsaka delavska univerza samostojna enota. Takoj, ko eden izmed uslužbencev na eni

delavske univerze iz druge občine.

V bodočnosti bo brez dvoma treba načeti razgovore o tem, kako uresničiti medobčinsko sodelovanje pri splošnem izobraževanju v Spodnjem Posavju. V Krškem želijo, naj takšnih pobud v ostalih dveh občinah ne bi smatrali kot željo po »nadvladavi«, saj takšne želje v resnici ni! Če delavca na DU v Krškem se namreč šolata na višji kadrovski šoli v Kranju in komajda zadoščata potrebam po izobraževanju v svoji občini. Poleg tega pa je tudi stvar dogovora vseh treh občin, kje naj bi bodoča medobčinska ustanova za splošno izobraževanje imela svoj sedež.

M. JAKOPEC

V sodobno urejeni prodajalni Trgovskega podjetja PRESKRBA v Koprivnici je največji živžav vsak dan ob pol enih popoldne, ko se zapro šolska vrata. Šolarji takrat stečejo v trgovino in kupujejo to, kar so jim doma naročili

voda. Približno nekaj takšnega bi moralo biti tudi pri delavski univerzi: za vse tri občine bi morala imeti skupen program, sredstva, na-

izmed delavskih univerz zbolji, je sodelovanje onemogočeno, ker se v samostojno delo vsake izmed njih ne more vtikati noben predstav-

Volitve v delavski svet na Rudniku

Delavski svet rudnika Senovo je na zadnji seji razpisal volitve novega delavskega sveta. Na zbor volivcev ne bodo več prišli s pripravljeno kandidatsko listo, ampak naj

volivci sami predlagajo kandidature, v katere imajo največ zaupanja in pričakujejo od njih dobrega gospodarjenja. Upamo, da bodo predlagani kandidati sprejeli kandidaturu in po izvolitvi redno prihajali na seje delavskega sveta. Na dan volitev naj bi vsi sodelavci na rudniku že v prvih jutranjih urah opravili svojo dolžnost in s tem pokazali široko državljansko zavest. Torej: 19. maja vsi zgodaj zjutraj na volitve!

R. K.

Rudarji se pripravljajo na letovanja

Sindikalna podružnica na rudniku v Senovem želi, da bi se za letovanje prijavilo čimveč rudarjev, ki so po napornem delu počitka zares potrebni. V lastnem počitniškem domu v Vrsarju bodo lahko letovali vsi sodelavci z družinami po deset dni. Dnevni penzion je 600 dinarjev, otroci pod deset let pa bodo imeli 50 odstotkov popusta.

Vsem sodelavcem, katerim zdravje ne dopušča letovati ob morju, bo sindikalna podružnica omogočila letovanje na Bohorju s popu-

stom 500 dinarjev (250 dinarjev za otroke). Po sklepu upravnega odbora sindikata pa bo moral tisti, ki ne sme letovati ob morju, primesti zdravniško potrdilo, da zanj tako letovanje ni priporočljivo. Ta sklep so sprejeli zato, ker imajo lasten počitniški dom, ki pa ni dovolj zaseden.

Senovčani toplo pozdravljamo humano akcijo sindikalne podružnice, ki bo nudila 15 sodelavcem invalidom brezplačno letovanje v Vrsarju.

R. K.

Delavki v belem, ki ju vidite na gornji sliki, smo presenetili pri sladkem opraviilu v Tovarni čokolade IMPERIAL v Krškem. V stanoli papir sta zavijali napolitanke, ki gredo zlasti otrokom močno v slast

Krajevni samoprispevek za vodovod na Raki

Na Raki so začeli lani urejati stari vodovod, ker je voda tekla samo po tri ure na dan. Odpravili so dve okvari na cevovodu, skozi kateri je odtokalo toliko vode, da jo je primanjkovalo in dosedanje omrežje povečali za novih 360 m. Zdaj bi bilo treba kupiti še rezervno črpalko in elektromotor, ker je oboje, ki je v uporabi zdaj, staro in obrabljeno ter se večkrat ustavlja, nato pa ni vode. Novi elektromotor bi s črpalko vred stal približno 500 do 600 tisoč dinarjev. Vse kaže, da se bodo morali uporabniki vodovoda na Raki dogovoriti za samoprispevek, s katerim bi zbrali v letu dni polovico potrebnih sredstev, drugo polovico pa bi nato prispevala občinska skupščina. V krajevni organizaciji SZDL že razmišljajo o takšnem samoprispevku in upajo, da uporabniki vodovoda pobudi ne bodo nasprotovali.

1,770.000 din za popravilo vaških poti na senovskem koncu

Lani je bilo za popravilo vaških poti za 14 naselij na območju Krajevnega urada Senovo odobrenih 1,770.000 din. Ta sredstva so bila delno izkoriščena v preteklem

jesenskem in zimskem obdobju, preostanek pa bodo prebivalci porabili do konca maja letos. Zelo prizadevni so bili občani v naselju Kladje, kjer so si speljali vodovod. Pri popravilu poti so se zelo izkazali občani, ki so popravljali pot do Vel. Kamna na Vel. Dol. V Mračnih selih bi zelo radi preuredili staro in zgradili del nove poti v zaselek Slivje. Vaščani so pripravljeno sami kar najbolj sodelovali s prostovoljnimi delom in vožnjami, občinska skupščina Krško pa naj bi zagotovila trasiranje in strokovno pomoč ter del sredstev.

Obdarili so stare ženice

Podmladkarji Rdečega križa na šoli v Vel. Podlogu so letos za dan žena priredili posebno proslavo za svoje mamice, poleg tega pa so v vseh okoliških vaseh obiskali stare ženice ter jih obdarili s cvetjem in skromnimi darili. Poleg tega so vsaki ženici priredili majhen program. Sredstva za obdaritev so zbrali sami, nekaj pa so vzeli iz blagajne podmladka. Podobne obiske bodo skušali prirediti tudi za 1. maj.

Ali bomo oživili strelce?

Senovska krajevna organizacija rezervnih oficirjev in podoficirjev je bila doslej najboljša v občini, pa tudi najboljše na območju obeh bivših okrajev, kot so povedali vojaški strokovnjaki, ki tu poučujejo rezervne starešine.

V nedeljo, 11. aprila, je bil zbor rezervnih oficirjev in podoficirjev s področja Senovega in Brestanice na Malem kamnu, kjer so analizirali terensko taktično nalogo.

Odbor krajevnega organizacije si zelo prizadeva oživiti strelsko družino na Senovem, saj je strelstvo pri nas zelo priljubljen šport. Rezervni starešine bi v družini lahko imeli tudi redne strelske vaje po sprejetem programu.

R. K.

Veliki Podlog: tri družine v treh sobah

Stanovanja za učitelje, ki poučujejo na šoli v Vel. Podlogu, so velik problem. Na šoli poučujejo štiri učiteljice, ki imajo majhne otroke. Ena stanuje pri starših v Vel. Podlogu, ostale tri pa stanujejo s svojimi družinami vsaka v eni sobi v šoli. Stanovanjsko stisko na šoli bi radi rešili tako, da bi šolski upravitelj dogradil svojo stanovanjsko hišo. S tem bi bilo izpraznjeno

no upraviteljevo stanovanje, stanovanjska stiska vseh treh učiteljic, ki se stiskajo vsaka v eni sobi, pa bi bila rešena. Upravitelj ima hišo že skoraj dograjeno. Stvar se zatika za tegadaj, ker je slišati, da stanovanjski sklad občine Krško letos ne bo nudil kreditov zasebnikom. V Vel. Podlogu upajo, da bo morda le moč najti kakšno rešitev.

Kaj pa prevoz otrok na senovskem področju?

Prizadeti občani negodujejo, ker prevoz šolskih otrok iz območja Dobrove in Gor. Rešanja še zdaj ni urejen, kljub mnogim predlogom na občinski skupščini. Šolarji hodijo tudi po dve uri daleč peš v šolo na Senovo. Starši so toliko bolj nevoljni zaradi neizpolnjene obljube občinske skupščine, ker vedo, da so prevozi otrok urejeni na ostalih področjih tudi tam, kjer se otroci lahko po dobrih poteh vozijo s kolesi v šolo. Rešanje področja pa je hribovito, pota so zelo slaba, tako da terja pot v šolo in domov od otrok precejšen

napor. Vrh vsega pa je Reštanj na bohorskem partizanem področju in bi bil letos, ko praznuje 20-letnico osvoboditve, vsekakor čas rešiti tudi problem prevoza otrok.

Odpis davkov po posebni presoji

Med borci, ki živijo na kmetijah, so tudi takšni, ki ne zmorejo plačati davkov. V dogovoru z občinsko upravo za dohodek je bilo lani 18 kmetom borcem na podeželju odpisano za 812.000 din davčin. Letos je organizacija Zveze borcev predlagala upravi za dohodek delno ali popolno oprostitev plačila davkov ali davčnega zadržanja za 65 članov, ki dolgujejo ali bi morali plačati skupaj 6.562.000 din obveznosti. Predlagali so 20 do 100 odst. znižanje. Ker so med predlaganimi člani tudi nekateri taki, ki davkov ne plačujejo iz zanižnosti, so na letni konferenci ZB menili, da bi bilo napak sprejemati pavalne odloke o oprostitvi davčin za borce. Predlagali so, naj se primeri posameznikov, ki davkov ne morejo plačevati, konkretno obravnavajo in posamično rešujejo.

Učna obveznost in stanovanja

Med 151 šolniki, ki poučujejo na šolah v krški občini, je le 34 takih, ki opravijo vsak teden 22 ur pouka, kar je normalno, kar 63 pa jih je, ki poučujejo do 28 ur na teden, 31, ki poučujejo do 32 ur na teden, in 23, ki poučujejo nad 32 ur na teden. Tolikšna obremenitev šolnikov ima seveda slabe posledice v učnem uspehu učencev. Nič boljše pa ni s stanovanji učiteljev, saj ima primerna stanovanja v bližini šole le 124 prosvetarjev, 9 jih ima primerna stanovanja, ki so od šole preveč oddaljena, 25 pa je takšnih, ki stanujejo v neprimernih stanovanjih.

Kri bodo odvzemali v Trebnjem, Mokronogu in na Mirni

Od 27. do 29. aprila bo v trebanjski občini prva letošnja večja krvodajalska akcija. To so pred dnevi sklenili na seji občinskega odbora RK, krajevnim organizacijam pa naročili, da se na akcijo še zlasti dobro pripravijo.

Kri bodo odvzemali v Trebnjem, Mokronogu in na Mirni. O tem so obveščene vse krajevne organizacije, ki bodo naredile vse potrebno, da bo akcija uspešna kot vse dosedanje prejšnja leta. Podobno kot lani in prej, bo poskrbljeno tudi za same krvodajalce. Tako bodo organizirali prevoz ljudi v kraje, kjer bodo jemali kri.

Aktivisti RK v Trebnjem menijo, da akcija ne bo manj uspešna kot dosedanje, ko se je na prostovoljni odvzem krvi v vsakem kraju prijavilo po več sto odraslih, predvsem zaposlenih iz delovnih organizacij.

Tudi tokrat bo krvodajalsko akcijo v trebanjski občini izvedla ljubljanska transfuzijska postaja.

»ODLAŠAMO – TO JE SLABOST!«

Šola, kolikokrat preklela šola! Kaj bi dali, samo da se ne bi bilo treba učiti nesmiselnih števil, tega suhoparnega naštevavanja letnic, česa pridelajo največ na Kanarskih otokih in pd.

Potem nenadoma pride spoznanje: premalo znam; zahtevajo papirje; kjer jih dobijo? Dobro je, da pride spoznanje kmalu, v mladosti.

Zdenka Smuk, občinska uslužbenka v Trebnjem, ki obiskuje II. letnik večerne ekonomske srednje šole, tako le modroje o tem:

»Zakaj študiram? Zaradi boljših pogojev v službi, da bi mi v poklicu lažje šlo.«

»Samo tale avto še registriram,« je rekla ko sem jo obiskal v eni izmed občinskih pisarn. Potem sva našla primeren kotiček za polurno kramljanje o študiju, delu in o tem muhastem aprilu, ki kazi pomlad.

»Čuk imamo trikrat na teden. V razredu smo vsi pri-

jetelji; eden drugemu pomagamo, si svetujemo, kako in kdaj je najbolje študirati. Predavatelje imamo dobre, prizadevajo si, da bi nam kar največ pomagali.«

Ugotovila sva, da je prizadevnost nasploh dobra lastnost predavateljev, zlasti teh na večernih šolah, ki zaradi dopoldanske zaposlitve morda niti nimajo časa pripraviti predavanja, kakršnega želijo. Toda pouk teče, pri vsakem predmetu se več naučijo in Zdenka je rekla, da je morda to celo preveč, ker tudi »učence« obremenjuje redna zaposlitev.

»Saj bi šlo, nič ne bi rekla, ko bi imeli malo več časa za izpite. Veliko snovi je in tudi težka je, časa pa malo. Študijskih dopustov, vsaj pri nas na občini, ne dobimo.«

Ce ne bi bilo lukenj, dopustj morda niti ne bi bili potrebni, saj pravi Zdenka: »Odlasmo z učenjem. Čakamo na naslednji večer. Vsak dan tako. Potem je nenadoma le še nekaj dni za učenje. In dirka s časom. Vem, to ni dobro, odlasjanje je slabost.«

V takem tempu je Zdenka opravila prvih sedem izpitov za prvi letnik. Zdaj je že v drugem. Ta se zdí precej lažji. Kako bo naprej še ne ve, ve pa, da »študij« ne večja postavlja na kocko sreče. Učiti se in nenehno učiti, čimprej doštudirati. Več znaš, več veš, se pravi boljše živeti. V življenju pa si vsi do zadnjega prizadevamo, da bi bolje živeli. Važen ključ v to pa je — znanje.

»Vas mika nadaljnji študij?«

»Seveda, če le ne bo zadržkov, bom študirala na fakulteti.«

Študij na večerni šoli (kakršni že) je študij s pomočjo skript. Tudi Zdenka in njeni sošolci in sošolke si tako pomagajo. Za prvi letnik so imeli vse pripomočke. V drugem letniku pa nenadoma nekaterih skript ni. Na delavski univerzi v Trebnjem so to takole pojasnili: »Tako je

Odlikovanja: ne samo za vodilne

Komisija za odlikovanja pri občinski skupščini v Trebnjem je dobila 39 predlogov za odlikovanja. Odlikovanja bodo podelili najzaslužnejšim občanom za posebno prizadevanje v 20 letih po osvoboditvi. Kot je prejšnji teden izjavil predsednik komisije Janez Mihevc, bodo odlikovanja svečano podelili ob občinskem prazniku.

Napori in prizadevanje delovnih ljudi v povojnem času so tudi v trebanjski občini izredni, zato uspehi niso izostali. Napačna bi bila trditev, da so zaslužni samo ljudje na položajih, vodilni uslužbeni in strokovnjaki sploh, zato tudi odlikovanja niso namenjena samo njim. V delovnih organizacijah, v podjetjih, zavodih in ustanovah delajo številni posamezniki, ki prav tako zaslužijo priznanje. Delo in zasluge predlaganega pa je treba oceniti po njegovi celotni aktivnosti, ne glede na to, koliko časa je v tej ali oni delovni organizaciji zaposlen. Nepravilno bi bilo tudi, če bi za vodilne kadre rezervirali od-

likovanja visokih, za delavce pa samo odlikovanja nižjih stopenj, ali pa zanje ne bi rezervirali nikakršnih odlikovanj oziroma priznanj. Ob podeljevanju najrazličnejših priznanj se je, žal, že večkrat dogodilo tako, da je mali človek ostal prazen rok.

V trebanjski občini bo v jubilejnem letu odlikovanih več poštovanih ljudi, ki jih do zdaj ni še nihče predlagal za kakršnokoli priznanje. Ustmena ali pisarna pohvala je bilo čisto vse, s čimer so temu ali onemu občanu priznali poštovno delo. Komisija za odlikovanja se je začela v zadnjem letu pogostejše sestajati in obravnavati vprašanja, ki spadajo v njeno pristojnost. Kljub temu da se je steklo že 39 predlogov za podelitev odlikovanj v jubilejnem letu, bistvene prelomnice tudi to razgibano razpravljanje o predlaganih ni prineslo. Nemo goče je namreč zdaj zaobseči vse tiste vrste delovnih lju-

di, kjer bi poštovni priznanje, tokratni predlogi pa so se omejili le na ožji izbor najbolj zaslužnih. Pa še ti ne bodo vsi odlikovani, ker bodo vse predloge še posebej pretresli.

O predlogih za odlikovanja so v trebanjski občini razpravljale in se odločale gospodarske in družbeno politične organizacije, ustanove, zavodi, društva in drugi. V tako obsežnem krogu tistih, ki so predlagali, je bilo bržčas možno ustreči merilu, po katerem naj bi navadni člani delovnih kolektivov ne izpadli iz spiska predlaganih.

Koga voliti v samoupravne organe

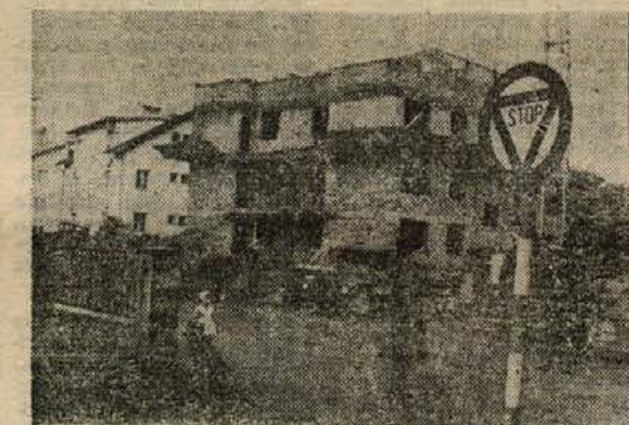
Delovne organizacije v trebanjski občini se pripravljajo na volitve v samoupravne organe. Menijo, da bi morali v delavske svete izvoliti predvsem tiste člane kolektivov, ki bodo najbolj sposobni utrjevati samoupravljanje in ne bodo delali samo v interesu posameznikov. Tudi tokrat pozivajo kolektive, da izvolijo v samoupravne organe več žensk in mladincev.

TREBNJE: danes večkrat o medobčinskem sodelovanju

Na današnji seji občinske skupščine v Trebnjem, ki bo

ob 13.30 uri, bodo predvidoma obravnavali poročilo komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka v delovnih organizacijah, sprejemali delovni načrt skupščine in njenih svetov, potrjevali zazidalni načrt za Trebnje in finančna načrta sklada za preživninsko varstvo kmetov ter gasilskega sklada. Na seji se bodo pogovorili tudi o oblikah medobčinskega sodelovanja ter se v ta namen odločili o ustanovitvi občinskega javnega tožilstva v Novem mestu, obravnavali poročilo medobčinskega javnega pravobranilstva za leto 1964 in se pomenili o dodatni pogodbi za financiranje medobčinskih inšpekcijskih služb. Spregovorili nameravajo še o območjih krajvnih skupnosti in drugih vprašanjih, ki so na dnevnem redu seje.

Berite in razširjajte Dolenjski list!

STOP — APRILSKO DEŽEVJE marsikomu zagode, predvsem pa gradbenikom, ki hitijo polagati zidake na novo rastoči stanovanjsko poslovni blok v Trebnjem. Stavba je, kot je videti, res sezidana do strehe, vendar lahko nekajednevno deževje popolnoma zavre delo. To pa ne bi bilo dobrodošlo niti gradbencem (PIONIRJU) niti občini, ki s takimi zgradbami izgrajuje svoje politično, družbeno, gospodarsko in kulturno središče

TREBANJSKA SKICA

Z velikim dežnikom in s kanglico za mleko je slonel na kiosku v Trebnjem Marko Bukovec in kramljal s prodajalcem časopisov. Kar tako, mimogrede smo ga vprašali:

»Hodiš v šolo?«
»Da, v sedmi razred.«
»Česa se najraje učiš?«
»Kemije.«
»Zakaj?«
»Skomizg z rameni. Si se še odločil za poklic?«
»Ja, pa to... Študiral bi na srednjetehtnični.«
»Se ne veš, kaj?«
»Nekaj takega, da bo kemija zraven.«
»April, ki toliko obeta, april, ki vse pokazi. Saj se bo kar izkapljal, tako dežuje.« (i. z.)

Kupci še veliko dolgujejo

O poslovanju delovnih organizacij čisto odločajo kupci, ki iz različnih razlogov ne plačujejo takoj nabavljenih izdelkov. Mirenski tovarni šivalnih strojev so ob koncu leta 1964 kupci dolgovali 123 milijonov dinarjev. Tovarna, ki je sicer malo zastajala za planom, ni mogla uresničiti celotnega plana dohodkov. Dolžniki pa še zdaj niso izpolnili vseh obveznosti.

Dopoldne delovodja, popoldne pevovodja

JOŽE TRŠAR, delovodja v trebanjskem Litostrojevem obratu, se je prostovoljno odpovedal prostemu času in popoldanskemu počitku, da bi »gor postavila moški pevski zbor in bil reden predavatelj na oddelku glasbene šole.

Nemirna pevska strast in želja, da bi zbral okrog sebe fanle ter jih naučil domače in druge višje harmonično urediti, sta ga spremljala že iz mladosti. Ko je prišel v Trebnje (pred nekaj meseci), pa se je prav razveselil priložnosti, da stopi med pojoče moške in osnuje oziroma poživlja zbor. Postal je predsednik glasbene komisije pri občinski zvezi kulturno-prosvetnih organizacij in povabil vse, ki so kdajkoli peli v zboru na ustanovitve moškega zbora. Vesel, da se mu je že vse posrečilo, je naredil program dela in urnik vaj ter že poklical zbor na prvo vajo. Udeležba je bila lepa, vajo je imel drugo vajo, pa je bil malce razočaran. Zdelo se je, da pevc niso vajeni discipline. Z vajo pevovodja

ni bil zadovoljen, ker so manjkali glasovi za zborovsko petje. Odnahal pa ni in ne bo. Zakaj bo vztrajal? »Zato, ker sem prišel iz Ljubljane tudi zavoljo tega, da pomagam dramati kulturno življenje.«

V Trebnjem pevski zbor, ki je svojčas uspešno nastopal, dolgo ni bil delaven. Celotno razpuščen je bil. Zato so nekateri pevc tudi izgubili občutek za disciplino. Rad pa bi, da disciplina ne bi bila glavna ovira in da se to popravi, saj so pevc tudi dobri,« je pripovedoval Tršar pred dnevi, ko se je pripravljal na vajo z zborom.

Začel so z lahkimi stvaritvami, zaradi nepopolne zasedbe v zboru, ker vsakokrat kdo manjka, pa pouk le počasi napreduje. Če bodo premagane prve ovire, torej da bo zbor vadi v popolni zasedbi glasov, bo lahko njegov prvi nastop že na dan občinskega praznika. To so predvsem želje. Tršar pa je prepričan, da bodo uresničene, ker sam ne mara vreči puške v koruzo.

Kot kaže, je dokončno propadla zamisel, da bi v občini organizirali revijo mladinskih pevskih zborov. Računali so predvsem na šole, vendar ni nobena od šol odgovorila, ali je pripravljena nastopiti s svojim zborom. Pevskih zborov na šolah pravzaprav ni,

ker primanjkuje vadbene kadra. Trebanjska osemletka trenutno niti glasbenega pouka nima. Tako pa ni pravil Petje vendar plemeniti človeka, človeka pa je težko kaj naučiti, kadar je star. Čut do pesmi si je treba vzgojiti v rani mladosti. Nemara tudi za petje velja, da »kar se Janezek nauči, to Janez zna.«

»Kakšni pa so vaši vtisi z glasbene šole, kjer poučujete?«

»Zadovoljen sem,« je rekel Tršar. »Poučujem trobila. Z učenci pa je tako: marljivi so marljivi, slabi pa slabi. Srednjih ni. Poučujem skoraj vsako popoldne.«

»Če bo disciplina, bomo želi tudi uspehe, saj ne manjka talentov!« pravi Jože Tršar

»Pri študiju ne kaže igrati na srečo,« meni Zdenka Smuk

Smeh ob »USPAVANKI«

Precej smeja in odobravanja so poželi igralci iz Gabrovke, ki so 11. aprila zaigrali na trebanjskem odru komedijo »Uspavanka«. V Trebnjem so že nekajkrat gostovale zunanje igralske družine, prijatelji odra pa želijo videti na gledaliških deskah tudi domačine. Pred leti je bila trebanjska dramska skupina ena najboljših in najbolj delovnih na Dolenjskem. Čemu tako trdovratno molči in kaj je sploh z njo?

POL MILIJARDE NAD PLANOM

Gospodarske organizacije trebanjske občine (samo tiste, ki imajo sedež v občini) so lani planirale okoli 4 milijarde dinarjev dohodkov, ustvarile pa blizu 4,5 milijarde dinarjev ali 14 odstotkov dohodkov več.

Šentruperčani prispevajo precej sami

Občani šentruperškega krajevnega odbora bodo pomagali obnoviti most čez Bistrico, z obratom »Elektro« v Krškem pa se dogovarjajo za ureditev javne razsvetljave v Šentrupertu. Namestili bodo pet fluorescenčnih luči in so v ta namen že prispevali okoli 200.000 dinarjev. Ne vedo pa si pomagati s ceno Slovenske vas—Šentrupert—Prelesje, ki jo je spomladansko kipenje povsem onespodobilo za promet.

Udri paša Budalović

ali: Kaj vse novomeška kronika sodobnemu novinarju ne pripoveduje

Marsikaj je bilo in verjetno še bo napisano ob šestoletnici Novega mesta. Hvalevredno in potrebno je vsako tako pisanje, ki bralcu prikaže kak kraj, njegovo preteklost in podoba ter ga tako napravi zanimivega tudi sodobnemu popotniku. Novomeščani smo hvaležni vsakomur, ki tak posel v korist našega mesta z dobro voljo in pametno opravi. Pikanje pa, kot ga je D. Kralj zagrešil v Ljubljanskem dnevniku z dne 2. aprila 1965, stran 5, pod naslovom »NOVOMEŠKA KRONIKA PRIPOVEDUJE«, v podnaslovu pa še zapisal »600 let križpotja ob Krki, odločno odklanjamo. Ko bi nesreča novinarska svoja čudoviča odkrila iz novomeške zgodovine objavila vsaj 1. aprila, bi jih morda še nekako prenesli, tako pa je bilo vse krvavo resno mišljeno.

Cujte in strmite, Novomeščani, kaj vse je tam o našem mestu pisano! Saj se morda spodobijo, da se ob svečanem zvoku slavoslovnih fanfar tudi sodobni novinar za vihti na iskrenega vranca in se ob zgodovinskem jubileju kakega kraja zapodi v dir skozi čas. V našem primeru je bilo to, žal, le bolj neboljano kljuse. Že ko je začel svoj galop v davnih prazgodovinskih časih, mu je budno oko ob srednji Krki, na kraju, kjer danes stoji Novo mesto, zagledalo znamenito križpotje tedanjih ljudstev. Res, da pomembne arheološke najdbe na teritoriju Novega mesta in njegove neposredne okolice spridučejo, da je tu le moralo biti neko važnejše prebivališče ali središče kakega rodu starih Ilirov, križpotje pa je le povsem novo dognanje. Saj so do zdaj arheologi in zgodovinarji mnenja, da je bila takrat dolina Krke le del prehodnega ozemlja v smeri vzhod-zahod in obratno pri premikanju takratnih in kasnejših ljudstev in ne gre, da bi govorili o kakem »pomembnem križpotju starih trgovskih poti, ki so povezovala Emono z deželami vzhajajočega sonca, italijanske pokrajine preko Dolenjskega kraja s Podonavjem...«

Nato se v trenutku — neke mu mimogrede zaženketalo orožje rimskih legionarjev — pretolče skozi celo tisočletje in zavzeto oko se mu naenkrat ustavi pred silno trdnjavo, ki ji »despot« Rudolf Habsburški postavil na položju ob Krki in ji dal svoje ime. Ko si na hitro ogleda notranjost trdnjave, ki »je bila mravljišče: trgovci in

obrtniki, mešetarji in popotniki, vojščaki in sejmarji«, z zadovoljstvom ugotovi, da se je Novo mesto v prvih desetletjih svojega obstanka kar uspešno prebivalo skozi tegobe časa, nato pa pride do čudovitega in doslej povsem neznanega dejstva. Takole piše: »Tudi pozneje se je mesto znašlo: s turškimi vpadi je predstavljalo nekaj časa trd oreh za Otomane, potlej pa je pod turško oblastjo pohitelo s svojim razvojem, saj so se v njem zbirale turške vojaške moči, v njem so gradili nova oporišča« (podčrtali mi). Le v kakšne papirje je sirota Vrhovec vtikal svoj nos, da mu je tako pomembno dejstvo ušlo! In general Lenkovič, nikar se pri frančiškanih preveč ne obračaji!

Kot je iz nadaljnega stavka sklepati, so divji Otomani sami zadavili to svoje cvetoče oporišče in mu pred nosom »okoli leta 1579« postavili Karlovac, menda tudi za »zbiralnišče turške vojaške moči«. Prav gotovo je dirjalec skozi stoletja spregledal pomembno dejstvo, da je takrat gotovo bil komandant turške garnizije v Novem mestu znameniti Udri paša Budalović, ki si s Karlovcem — le od kod to čudno ime? — sam zadržne svilen vrvič okoli vratu, ne da bi mu jo sultan poslal. Zakaj po njegovih ugotovitvah je »vrvež v mestecu nenadoma obličal na mrtvi točki«. Kdaj se je turška sila iz Novega mesta umaknila za Kolpo in Korano, žal ne pove ali pa ni tega opazil, ker so mu verjetno novomeški požari in kužni smrad preveč zameglili oči in zamašili nos. Zato je jadrno preskočil na te-

rezijanske reforme in med njimi spoznal le eno: ustanovitev novomeške gimnazije, vse drugo mu je seveda ostalo španska ali turška vas. Zato se mu pa njegovo sicer ponosno kopitljajoče kljuse zaustavi ob Napoleonu in znova odkrije doslej nepoznano velepomembno dejstvo, ko ugotovi: »...z Napoleonom pa je (Novo mesto) dobilo uradni pečat in listino, ki mu je dodeljevala pravico upravnega središča Dolenjske.« Ko potem ugotavlja, da sta Terezija in Napoleon prešla, je Novomeščanom le privoščil vsaj petdeset let razmišljanja o svoji usodi, nakar pa so jih ponovno zdramile bojne trobente, to pot znamenite revolucije (1848), ki je v polni meri zdramila novomeško javno mnenje.

Potem v enako privzdignem tonu in z nekakim nepoznanjem stvari preide obdobje narodnega prebujenja in vsaj nekaj ne pomeša: osnovanje Narodne čitalnice in postavitev prvega Narodnega doma na slovenskih tleh v našem mestu je pomembno dejstvo. Potem se spet spusti v dir skozi zadnja desetletja, se zapodi skozi obdobje med obema vojnama in tudi v dobrem poldrugem letu italijanske okupacije pomeša vse: zasledbo in bombardiranje odpora in oboroženi upor. Pa to so že tako splošno znane stvari, da jim tudi njegovo pisanje ne more dosti škoditi. Iz sodobnega življenja mesta pa zopet odkrije nekaj čudovitega. Samo dve cvetki: Novo mesto je po njem uvrščeno med pomembnejše industrijske baze pri nas in čeprav ima Novo mesto 12.000 prebivalcev, je v industriji v tem bazenu zaposlenih — 12.000 delav-

cev! Le kdo opraviča potem vse druge posle in končno tudi kdo kuha, kdo pere, kdo uči in se uči itd.? Menda ne stanovalci večnih bivališč na mestnem in na šmihelskem grobišču? »Križana gora« bi vzdihnil prijatelj Lojze »le kje je nesreča vse to pobral?«

Tako, Novomeščani, zdaj vsaj veste, v kakem znamenitem kraju živite. Tovarišu Kralju pa na uho: popotovanje skozi čas in tudi še tako bežno skiciranje preteklosti kakega kraja zahteva le nekaj več kot samo opčno navdušenje in privzdignjeni slog. Posrečilo se Vam je, da ste ob Krki res odkrili križpotje, na njem pa se srečujeta samo abota in nepoznavanje snovi, ki jo obravnavate.

J. JARC

Odtis na sliki je veliki pečat Novega mesta iz 17. stoletja. Trakova, ki ga nosita, sta v modri in rdeči barvi. To sta tudi barvi Novega mesta.

NEKOČ IN DANES

Kaj pravita predstavnika Ciganov iz Prekmurja, ko sta obiskala Novo mesto in si ogledala življenje ter zanemarjenost Ciganov, ki žive v naših krajih

»Kakšna razlika, kakšna razlika! Ne najdeva besed, da bi povedala tisto, kar čutiva ob prvem obisku pri Ciganih v vaši (novomeški) občini, ob prvem stiku z njimi. Bila sva silno iznenade- na, ker nisva verjela, da more v Sloveniji še kdo živeti tako primitivno in zanemarno življenje. To življenje je vredno zgražanja, ne pomilovanja.« sta med popoln- danskim pomenkom v na- selju Majde Silc vzdikala predstavnika prekmurskih Ciganov in gosta Novega mesta Vlado Sarkezi in Jože Horvat.

Sarkezi in Horvat sta bila v Novem mestu 1. in 2. aprila. Obiskala sta cigansko ta- borišče v Žabjeku, nekaj družin v barakah in pred- stavniške občine. Zanimala sta se, kakšno je življenje Ciganov na Dolenjskem in kako družba rešuje to vpra- šanje.

»Ne najdem pravega razlo- ga, zakaj taka razlika med nami v Prekmurju in temi- ta. Kakor vem, nismo mi oziroma naši predniki on- stran Mure nikoli hodili na- okrog tako umazani, nepoče- sani in raztrgani kakor tu- kajšnji Cigani. Zdi se mi, da je kriva ciganska trma, ki je vedno bolj nezlomljiva, kolikor starejša je. Cigan se z muko odpove svojim nava- dam, če drugače ne gre, ga je treba prisiliti. Naj spozna, da je tudi zanj sedanost, da je preteklost samo še »ne- koč«, o katerem bodo govo- rila izročila,« je razagal

Vlado Sarkezi, grafik v Po- murskem tisku, odbornik v občinski skupščini in ured- nik prvega ciganskega časnika v Jugoslaviji »Nekoč in danes«.

»Naš časnik poskuša biti kronika tega, kar Cigani do- življamo in občutimo onstran Mure,« je poudarjal Jože Horvat, sekretar KO SZDL v Pušči in tajnik istoimen- skega kluba. »Nekoč in danes« hoče beležiti vso naglost življenja in dokazovati, ka- ko velik je prepad med se- danjostjo in preteklostjo, v katero ni povratka. Vključe- ni smo v tok razgibanega živ- ljenja in se trudimo, da bi bili čim bližje dogodkom.«

Pušča je nekakšno središče prekmurskih Ciganov. Vas šteje nekaj nad 300 ljudi. Vsi za delo sposobni so ve- očinoma zaposleni. Otroci so v otroškem vrtcu. Na to us- tanovo so Puščani zelo po- nosni in se radi pohvalijo tujcu: »To je naše, za nas.«

Kakor pove izročilo, so naši predniki prišli z vzhoda, najbolj verjetno z Mad- žarskega,« se je zamaknil v spomine Horvat. »Preživljali so se z obrtjo in pasmijo. Še danes imamo odlične mu- zikante. Naše pesmi so boga- te, čustvene. Opévajo ljudi, ki so potovali iz kraja v kraj, prodajali obrtniške izdelke, prepevali in plesali. Veliko je ljubezenskih pesmi. Nepre- cenljivo bogastvo so pripo- vedke, ki jih mlajšemu rodu pripovedujejo starejši. Toda to se počasi pozablja. Zato pripovedke in izročila zapi-

sujemo. Zapišujemo vse, kar govori o našem ljudstvu. Ra- di bi vse to našli v knji- gli.«

Zanimiva je preteklost prekmurskih Ciganov, žalost- na je sedanost dolenjskih Ci- ganov.

»Kako pa vi kot edina iz- obraženka med dolenjskimi Cigani?«

Vprašanje je bilo namenje- no Fani Hudorovac, dijaki- ni III. letnika učiteljskega. Dekle se ni zmedlo, vpraša- nje ji je celo laskalo.

»To šele bom, če bo šlo po sreči,« je rekla.

Pogovor je nanesej o raz- merah pri njej doma, kako jo gledajo sosede. Fani bolj malo ve o tistem življenju pod šotori, ker je zdaj nje- na edina naloga: učiti se, končati učiteljske in postati učiteljica.

»Led je prebit,« smo rekli in imeli pri tem v mislih marljivo dijakinjo Fani.

Vsi bi morali iti po tej po- ti, ali po podobnih poteh. Zakaj znanje je, kakor sta zatrjevala tudi Sarkezi in Horvat, najboljše orožje proti zaostalosti. In še: nobe- na mladost naj se šole ne iz- ogiba.

Preteklost prekmurskih Ci- ganov je sedanost dolenj- skih, samo da je ta sedanost zelo zelo kruta. Cigani v no- vomeški občini se še niso zavedli tega, da je njihova bodočnost le v urejenem, normalnem in zdravem živ- ljenju. Posamezniki so se že zavedli, drugi se prebujajo.

IVAN ZORAN

Pogled na novo stavbo bolnišnice, tokrat z druge strani

Pionirji z zračno puško

Na občinskem pionirskem pr- venstvu v streljanju so sodelovali štiri ekipe. Zmagala je prva eki- pa osnovne šole Katje Rupena (Suhy, Perfolja, Zibert, Damjano- vič), ki je nastreljala 887 krogov. Zanimivo je, da so bile pionirke Zagorčeva, Perčeva, Adamčeva in Rajerjeva s te šole s 700 krogi celo druge. Med posamezniki je zmagal Suhy (231) pred Perfo- ljem (224) in Zibertom (217). Naj- boljša pionirka Kaplerjeva je bi- la z 212 krogi peta. Zmagovalci so dobili praktične nagrade.

Iz preteklih stoletij Novega mesta

V tako nastajajočem in s takimi predpravami obdar- jenem Novem mestu je trgo- vina dobivala svoje novo ža- rišče in postajalo proti koncu srednjega veka vedno živah- nejše. Celo rastoča turška ne- varnost je spodbudila Novemu mestu prinašala marsikako korist, ker je postalo oporišče in preskrbovališče obramb- nih čet.

Čim pogostnejši pa so po- stajali turški vpadi, ki so po l. 1469 nekaj časa vrstili kar leto za letom, toliko bolj je presihovala trgovina in propa- dala obrt, toliko večje je bi- lo obubožanje podeželskega prebivalstva. Vse to pa je vplivalo tudi na razvoj naše- ga mesta, četudi ni nikoli vi- delo Turka za svojim obzid- jem. V začetku XVI. stoletja

začno hirati naša dolenjska mestna naselja, katera so uničevale še razne nesreče, kužne bolezni in požari, ki so zelo pogosto ugonabljali mala, po večini iz lesa gra- jena mestna poslopja.

Druga polovica XV. in celo XVI. stoletja pa sta v evrop- ski zgodovini označena še z velikimi duhovnimi in social-nimi krizami, ki so na širo- ko zajele našo zemljo: refor- macijski pokret in kmetski upor so raznemali naše ljud- stvo. Vrh u vsega pa so že po Turkih iz leta v leto večano gorje množile v drugi polovici XVI. stoletja še borbe med Celjani in Habsburžani oz. boj za celjsko dediščino.

Reformacijski pokret ali protestantizem je pri nas za-

jel posebno plemstvo in me- ščanstvo. Po dolenjskih me- stih so se ustanovljale pro- testantske cerkvene občine in ponekod so stalno prebivali protestantski predikanti, ki so obiskovali sosednje grado- ve, trge, mesta in širili svoj nauk. Med temi so posebno znani Belokranjec Gregor Vlahovič, Krčan Weikler, Ju- rij Juršič, ki je med drugi- mi živel v Črnomlju, ter Ju- rij Maček in Janez Kočevar iz Višnje gore. Kljub odporu in izrecni prepovedi deželne- ga kneza so si npr. Novome- ščani in Črnomaljši večkrat izvolili protestanta za mest- nega sodnika, Jurij Dalmatin in Adam Bohorič iz Krškega pa sta s Primožem Trubar- jem položila temelj književ- nemu jeziku in s tem naše-

3

mu kulturnemu razvoju sploh.

Kakor je bila le kratko od- merjena doba vsaj delne go- spodarske prosperitete Nove- ga mesta v prvih desetletjih turških vpadov in obrambe pred njimi, ki jo je zapečati- la ustanovitev onstran Gor- jancev ležečega Karlovca (1579), tako je protireforma- cijsko gibanje zlepa in zgrda zatrla tudi protestantizem na Dolenjskem. Meščani so se vračali v katolicizem, v njho- vih domovih pa se je zaradi propadla trgovine in obrti dostikrat naselil glad.

Še bolj kot meščanstvo pa je bilo v tej dobi prizadeto okoliško kmetsko prebival- stvo, ki ga je z varnimi grajskimi zidovi zavarovano plemstvo skublo, kolikor je bilo mogoče. Zato so ravno dolenjske doline, po Turkih najbolj napadane, postale

središče uporov obupanih kmetov, ki so že 1515 na- padli poleg drugih tudi mo- čno utrjeni Mehovski grad in se 1573 priključili hrvaškimi kmetom pod vodstvom Matije Gubca. Prve usodne poraze so doživeli uporniki ravno pod obzidji Krškega in Bre- žic.

Gospodarske težave so me- ščane prisilile, da so morali v vse večji meri baviti s pol- jedelstvom, še ono malo tr- govskega in obrtniškega za- slučka, kolikor so si ga me- ščani v vedno težjih časih še mogli pridobiti, je bilo resno ogroženo po vedno večji kon- kurenci kmetskega trgovanja in po kmetih razvijajoče se obrti. Mesta so vedno pogo- steje prosila deželne stanove za zaščito, te prošnje pa je s posebnim pismom podpiral ljubljanski škof Tomaž Hren in opozarjal, da posebej do- lenjska mesta in trgi mnogo

trpe, kmetje pa da zanemar- jajo polja in se bavijo le s prekupčevanjem. Mesta so postajala vedno bolj zapuše- na in mestno obzidje se je začelo podirati, ker ga obu- božani meščani niso mogli več popravljati.

Prav nič bolj razveseljava- ni bila podoba naših mest kot jo je narisal proti kon- cu XVII. stoletja Valvasor: kostanjeviški meščani so sta- novali v majhnih in slabih hišah in se bavili s polje- delstvom. Melika je zaradi turških napadov, kuge in po- žarov obubožala popolnoma, Črnomaljecem pa njihovih hiš ni bilo mogoče ne zavidati ne jih dolžiti čezmernega razkošja. V Višnji gori je bilo že mnogo zapuščenih in razpadajočih hiš, le Krško je zaradi trgovskega prometa po Savi še nekako živelo. Tudi Novo mesto ni životarlilo v nič boljših razmerah.

Ali veste kdo je ELA?

Izpod šedov nad Krko nasproti frančiškanskemu samostanu se že zdavnaj več ne sliši zvenčanja tračnih žag. Bivša tovarna igra se je dokončno poslovila od skladovnic bukovega lesa in kupov žaganja. Zda prihaja skozi okna kovinsko plahutanje plošč aluminijaste pločevine in modrikasti odsevi varilnih plamenov...

Tuljava, dolga osem let...

Ustavimo se za trenutek pri Ivanka Jenkole z Gubčeve ulice. Pravkar navija žarilno nitko na tuljavo 18-vatnega spajkala.

»To je spajkalo za 24 voltov napetosti,« pravi, »vsak dan jih navijem nekaj čez sto. Plačani smo po učinku cele skupine — moj povprečni osebni dohodek je okrog 42 tisoč dinarjev...«

Gore loncev za kuhanje perila gredo dobro v promet. »Le privijanje vijakov je zamudno opravilo,« pravi ELINI »zavijača«.

Ivanka je v podjetju že osem let in ves ta čas navija tuljave za spajkala. Delo ji gre hitro od rok, saj je od vsakogar v skupini odvisno, kakšen bo njihov učinek, kakšen bo osebni dohodek.

»Če kdo ne more dohajati ali pa če kdo ne bi imel dela, nam komisija takoj priskoči na pomoč in zapolni vrzel.«

Nič brez delavskega sveta!

»Naš delavski svet ima vse potrebne komisije,« je povedal Franjo Gradecki, predsednik delavskega sveta v podjetju. »Brez delavskega sveta ne naredimo nič: na rednih mesečnih sestankih odločamo o delitvi dohodka, o spre-

Prej ni imela prostora, zdaj pa zasluži povprečno 50.000 dinarjev na mesec — Še letos bo šla v inozemstvo! — Ima tudi svoj lastni servis in vse pogoje za ugoden nadaljnji razvoj

jemanju plana, o sprejemanju delavcev v službo, na izrednih sestankih pa se pogovorimo tudi o stvareh, ki terjajo hitro rešitev. Mimo stalnih komisij postavljamo za konkretne naloge še posebne, občasne komisije.«

Samoupravni organi in uprava podjetja se trudita, da bi kar največ zaposlenih doseglo potrebno izobrazbo. Posiljajo jih na posebne seminarje v Vajensko šolo, na Zavod za izobraževanje in na Zavod za varilno tehniko v Ljubljano. Imajo tudi vajen-

ELA je zadihala

Pred leti, ko se je skromno obrtno podjetje še stiskalo v provizoričnih prostorih, je ELA mogla dati kruha komaj 50 delavcem. Čeprav so adaptirali Zureh hlev, na 118 površinskih metrih niso mogli pričakovati kdove kakšnega razmaha podjetja. Ni bilo prostora za skladišča, za garderobe, za sanitarije... Niti za delavnice ne. Najprej so imeli 2 delavca, potem 3, pa spet dolgo časa 8. Nato 12, 21 in 35. Čez 56 pa res ni šlo. — 15. novembra lani so se s ce-

domačem trgu, kantal žico (za grelni nitke) pa morajo uvažati. Z deviznimi sredstvi, ki jih imajo na razpolago letos, bodo lahko kupili 20 kg kantala — porabijo pa ga 1000 kilogramov na leto!

Tudi proizvodnih prostorov še niso mogli dokončno urediti. Ne vedo še, kako bodo izpeljali dovodno pot do obrata, kje bo depo za premog in kje prostor za upravo in servisno delavnico. Urediti je treba shrambo koles in bife za prodajo malice.

Pohvala pisma servisu

ELA ima tudi svoj servis. Zaenkrat še v skromnem pro-

NA OBISKU PRI DELOVNI ORGANIZACIJI

storu na Partizanski cesti. Servis garantira, da vsako okvaro njihovega izdelka, ki ni nastala po krivdi uporabnika, popravijo v 10 dneh. Dela imajo dovolj, čeprav se pokvari komaj vsak stoti izdelek.

»Največ po krivdi slabih perlic (izolatorjev),« pravi šef servisa Evgen Kerin, »ki nam jih dobavlja KERAMIKA iz Prijedora. Zda smo začeli izdelovati izolatorje sami in na te skoraj ni reklamacij.«

Letos januarja so napravili 5000 spajkal, v popravilo pa so jih dobili 34. Pri večini je tok prebil izolatorje. Stranke so s popravilom zadovoljne, saj so pisale servisu vrsto zahvalnih pisem.

In načrti?

Najprej žele dokončno urediti vse potrebne oddelke in službe na sedanji razpoložljivi površini. Zda imajo 110 delavcev in blizu 1000 površinskih metrov koristne površine. Lani so napravili za 110 milijonov dinarjev izdelkov, letos pa bodo finančni načrt (258 milijonov) najbrž presegli, saj so samo v prvem četrtletju realizirali za 77 mi-

Šef servisa Evgen Kerin vam zagotavlja, da bo vsak njihov izdelek popravljen v desetih dneh.

dva popolnoma nova izdelka, ki se jih na našem trgu sploh ne dobi. Mimo tega pa kanijo razširiti sedanjo proizvodnjo in še povečati število uslug.

V devetih letih je ELA več kot upravičila svoj obstoj. Z vztrajnostjo in dobro voljo je mogoče tudi v skromnih razmerah in tako rekoč iz nič mnogo napraviti. M. M.

JUTRI ZVEČER: plesi in pesmi jugoslovanskih narodov

Na povabilo Zavoda za kulturno dejavnost in Turističnega društva bo jutri zvečer ob 20. uri gostoval v Domu kulture v Novem mestu ansamble ljudskih plesov in pesmi VESELIN MASLES iz Banjaluke. Ansambel, ki šteje nad 56 članov, bo prikazal izbor iz fol-

klora jugoslovanskih narodov, pevci pa bodo zapeli več narodnih pesmi. Ansambel bo nastopil ob spremljavi narodnega in tamburaškega orkestra. Prireditve je posvečena 600-letnici Novega mesta in 20. obletnici osvoboditve.

Razpis II. natečaja za prodajo stanovanj na Mestnih njivah v Novem mestu

Upravni odbor sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Novo mesto razpisuje na osnovi zakona o financiranju gradnje stanovanj (Uradni list FLR 47-59) ter pravil sklada

najkasneje 20. decembra 1965 o. n. do 30. avgusta 1966.

4. Prodajni pogoji:

- a) prosvetno kulturne organizacije in družbeno politične skupnosti; najmanjša udeležba 50 odstotkov, najnižja obrestna mera dva odstotka in najdaljša odplačilna doba 15 let;
- b) fizične osebe in politično teritorialne enote za nakup stanovanj za borce NOV; najmanjša udeležba 50 odstotkov, najnižja obrestna mera en odstotek, najdaljša odplačilna doba 30 let;
- c) vse gospodarske in ostale organizacije; najmanjša udeležba 60 odstotkov, najnižja obrestna mera dva odstotka in najdaljša doba odplačila 12 let.

5. Polovico svoje udeležbe mora vsak ponudnik vplačati ob podpisu pogodbe, ostalo polovico pa do 30. avgusta 1965 za stanovanja, vseljava v letu 1965, o. n. do 1. marca 1966 za stanovanja, vseljava v letu 1966.

6. Prednost pri nakupu imajo ponudniki, ki ponudijo:

- a) večji delež lastne udeležbe;
- b) krajši rok odplačila;
- c) večjo obrestno mero.

Prednost pri nakupu bodo imele tudi tiste organizacije, ki kupujejo stanovanja za borce NOV.

7. Stanovanja so ogrevana s centralno kurjavo. Poleg stanovanj se nahajajo v novozgrajenem bloku tudi prostori za otroško varstvo.

8. Za varščino službi vplačana udeležba v višini 5 odstotkov od zaprosenega posojila, ki zapade v korist sklada, v kolikor ponudnik odstopi od posojila, sklenjenega s posojilno pogodbo s Komunalno banko Novo mesto.

Rok vložitve ponudb je do 20. maja 1965 na naslov: Zavod za izgradnjo in urejanje naselij Novo mesto, II. natečaj za prodajo stanovanj. — Ponudbe se dostavijo v zaprti kuverti. O izidu natečaja bodo ponudniki obveščeni pisмено najkasneje do 10. junija 1965.

UPRAVNI ODBOR

PO OBČNEM ZBORU DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE NOVO MESTO-CENTER

Razočaranje

V novomeški glasbeni šoli se je 13. aprila zbralo sorazmerno malo članov Društva prijateljev mladine in organizacije Novo mesto-Center na občnem zboru, ki so ga nazadnje sklicali pred dobrimi štirimi leti. Najprej je predaval prof. Petiček o avtoritativni staršev, potem pa je dosedanja predsednica Mara Glonar poročala o delu odbora, ki je od leta 1960 s skromnimi sredstvi res veliko napravil pri urejanju ustanov, kot so pionirska knjižnica in vrtni, pri rasti športnega društva na šoli, pri predavanjih in drugih prireditvah ter skrbi za mladino nasploh.

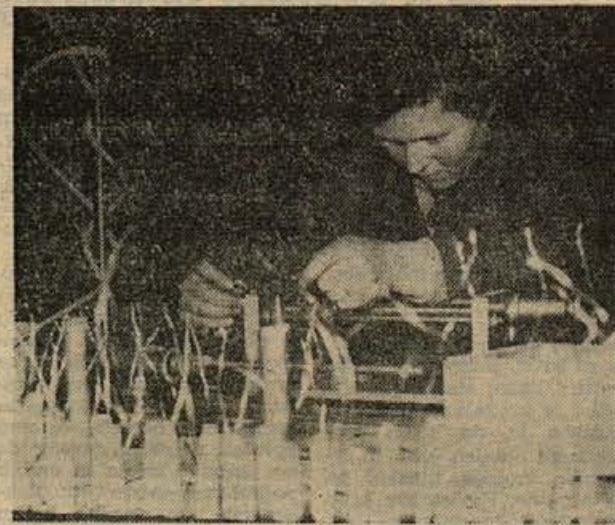
Skromna pohvala je za članke, ki požrtvovalno delajo v društvu že tudi po 13 let, res premalo. Nihče izmed zastopnikov od oblasti in kolektivov, ki so bili povabljeni, ni dal niti skromnega moral-

nega priznanja zasluženim tovarišcem in tovarišem. Povečini se ti povabljeni zbora sploh udeležili niso!

Prisotni so sprejeli vrsto sklepov o poživitvi dejavnosti, izvolili so nov odbor in predlagali, naj se čimprej ustanovi eno samo društvo DPM za vse Novo mesto. Zastopnica šole KATJA RUPENA in športnega društva se je zahvalila odboru za pomoč potem pa je zbor z enominutnim molkom počastil spomin pokojnega predsednika društva prof. Toneta Trdana, ki je umrl v času od zadnjega občnega zbora.

Novi odbor upa v stikih z drugimi društvenimi organizacijami najti še več sodelavcev in materialne pomoči družbe, ki se je doslej premalo zavzemala za razvoj DPM.

M. TRATAR

Ivanka Jenkole je v osmih letih navila že lepo število žarilnih tuljav za spajkala. Če jih navije vsak dan sto, račun ne bo težak...

Letos tudi izvoz

Ceprav ima novomeška ELA na trgu s konvertibilno valuto hudo konkurenco čeških in poljskih proizvajalcev, pričakujejo, da bodo letos lahko prvič tudi izvozili nekaj svojih izdelkov. Obeta se prodaja 20.000 spajkal v Zahodno Nemčijo, vzorci pa so šli tudi v arabske države.

Težave imajo z reprodukcijami materialom. Aluminijasto pločevino in elektrolitiški baker še nekako dobe na

lijonov 870 tisoč dinarjev ali kar za 11,24 odstotka več, kot so računali.

Na leto napravijo 50 tisoč spajkal, 8000 loncev vseh vrst, 1500 grelnih naprav in še vrsto drugih izdelkov.

Imajo tudi že prototipe za

NOVOMEŠKA KOMUNA

„Pa denar na roko...“

Opeke ni. Cementa ni. Zelenila ni.

»Kaj pa zdaj?«
»Počakajte, bova videla,« pravi možakar v šoferski bundi in se zavrti za volan Mercedesovega kamiona.

Cez dve uri je opeka na gradbišču.

Včasih, kaj včasih — lani, ni bilo kamionov ni bilo dovolj. In če je kdo ujel kamion pri podjetju čez tri ali štiri dni, ni ujel cementa, opeke in zelenila...

Spremenjeni zakon o obratništvu je sprostil tudi izdajo dovoljenj za zasebne prevoznike in samo v Novem mestu se je prijavilo več kot 30 lastnikov tovornih in osebnih avtomobilov za pridobitev teh pravic.

Zahumeli so tovarnjaki, zašumeli tisočniki in posel je stekel v zadovoljstvo naročnikov in prevoznikov.

»Koliko sem pa dolžan?«

»Čestnajst, s čakanjem in...«

Hitro, ceneje, kot če bi pečjal podjetje in... opeka je tukaj!

Vse v redu, do tujak. Vendar, nihče ni ničesar podpisal, nihče ni ničesar registriral (po novih predpisih niti ni treba) in nihče ni ničesar odvedel v skupno blagajno. Zato tudi hitro, poceni in solidno.

In zdaj nastopi problemček: skupna družbena blagajna (ki gradi ceste, bolnišnice, šole) je pripravljena za ta denar, podjetja, ki morajo vsako vožnjo dokumentirati (in odvesti davke) pa izgubljajo konkurenčno sposobnost. Zasebniki so sicer obdavčeni na dohodnino, dokaj težje pa je nadzirati njihov promet.

Trenutno se podjetja pritožujejo samo, da prav njihovi najboljši šoferji presedajo za zasebne volane, čez čas pa pričakujejo tudi zmanjšanje prometa. GORJANCI imajo 15 kamionov, s katerimi bi lahko izvrševali tudi te drobnejše usluge, vendar do danes še niso uspeli dokazati, da so to tudi sposobni izvesti. Prvi znaki o konkurenci pa se že pojavljajo pri gozdnih prevoznih.

»Za NOVOLES vozijo 4 zasebniki in trije naši kamioni, zadruga ima zaenkrat še svoje kamione in naše, pri KREMENU pa tudi ne vozimo več, kot smo včasih,« je povedal šef prometa pri GORJANCIH Ivan Bršan.

Novi zakon je prav gotovo omogočil boljše prevozne usluge kot smo jih imeli prej, vendar mu z enostranskim okoriščanjem ne bomo izrekli zaupnice, družbi pa bomo prizadevali občutno škodo.

Obrt popoldan

Na štedilniku se je napečalo mleko.

»Seveda, seveda gospa... joj, mleko!«

Za trenutek so si platnasti kodri oddahnili od urnih prstov, potem pa je delo spet steklo. Mleko se je umirjalo na okenski polici.

Številne frizure novomeških nežnih glav nastajajo v zasebnih stanovanjih. Tudi po zakonu o obratništvu. In ne samo frizure: tudi prikupne obleke, ključ in ključavnice, stoli in nočne omariče... V drvarnicah klepejo avtomobilske karoserije, po vrhovih pa zidajo stanovanjske hiše.

33 ljudi je zaprosilo za dovoljenje za izvrševanje popoldanske obrti, vsaj 33 pa se jih ni prijavilo in delajo kar tako. Redni obrtniki se pritožujejo, saj morajo delati (in plačevati davke) pod kakršnimi koli pogoji. Inšpekcija za varnost dela ne pokaže v zasebno stanovanje, tudi higienska ne — popoldanski pa plačujejo mimo tega samo pavšalne davke.

Spet problemček: stvar je dobra, pa vendar ni čisto dobra! Gre tako daleč, da pravijo obrtniki:

»Dopoldna se bom zaposlil o industriji, popoldne pa delal doma!«

In če si bo mimogrede dopoldan »zaposodila« v podjetju še nekaj reproduksijskega materiala (kot se to dogaja na primer včasih v IMV), res ne bo slabše kot zdaj...

★

»Zakon je ugoden,« pravijo na občini, »saj zagotavlja ljudem usluge, do katerih včasih do sedaj sploh ni bilo mogoče priti. Vendar nihče ni računjal na take posledice, ki bi jih predpis moral upoštevati.«

V vsakem zakonu so luknjice, pa presodite kdo je kriv, če boli, kadar jih je treba administrativno zamašiti...

Televizor na Ajdovcu

V Suhi Krajinji imamo sedaj 32 televizorjev, od teh so trije last krajevnih organizacij SZDL. Največ aparatov je v Žužemberku in na Dvoru, v Ajdovcu pa je le eden. Zato se tamkajšna organizacija SZDL zavzema, da bi tudi Ajdovčani lahko spremljali dogodke doma in po svetu na svojem televizorju. Začeli so zbirati sredstva: na pomoč so jim prišli Gozdno gospodarstvo iz Novega mesta in Kmetijska zadruga Žužemberk. Sredstva, ki jim še manjkajo, bodo zbrali v kratkem in za 1. maj bodo že imeli televizor.

M. S.

Srečali smo jih na velikem travniku ob novi šoli v Senti Jerneju: bila je telovadna ura in dva razreda sta prvič nastopila v skupni vaji za nastop, na katerega se pripravljajo tudi senti jernejski šolarji

Žužemberčani in Dvorjani sprašujejo...

Pred meseci smo od časa do časa videli delavca Komunalnega podjetja iz Novega mesta, ki je pospravljajal smeti in odpadke na trgu. Minulo zimo smo bili pričakovati hoji po stopnicah pri gradu: neki delavec si je celo zlomil nogo, ker sneg s stopnic ni bil pospravljen. Pred dnevi je šolska mladina očistila zelenico in prostor pred stavbo krajevnega urada; prostor okoli vodnjaka in pot h gradu, kamor prihajajo turisti, pa nista počiščena. Krajevna skupnost je še brez sredstev, zato upravičeno pričakujemo, da bo Komunalno podjetje iz Novega mesta, ki ima zato na razpolago sredstva, vzdrževalo tudi trg v Žužemberku, dokler ne bo ta dolžnost s sredstvi vred prenešana na domačo krajevno skupnost.

KDAJ NAJ SVETI DVORSKA RAZSVETLJAVO?

Na Dvoru imamo javno razsvetljavo, ki sveti ponoči in podnevi ali pa sploh ne

Morda že letos: MIRNA PEČ!

Če bo novomeška občina uspešna pri natečaju republiškega sekretariata za šolstvo, bodo v Mirni peči lahko že letos pričeli graditi novo šolo. Ta je tu zelo potrebna, omogočila bo predvsem boljše učne pogoje za učence in učitelje, ki imajo zdaj pouk izven šole. Potem bo šola nedvomno lahko dobila še učitelja za tehnično vzgojo in telovadbo. Načrte za novo mirnopoško šolo že dokončujejo.

sveti. Zakaj? Ker je napečena slaba in pogostni kraški stiki ter slaba stikala onemogočajo zanesljivo luč. Ali niso stroški za nepotrebno luč podnevi dovolj visoki, da bi se javno razsvetljavo le izplačalo popraviti?

KAJ JE Z WEEKEND HISICAMI OB KRKI?

Zanimanje za gradnjo weekend hiše ob Krki je dokaj šibko. Nekaj zapuščenih hišic okoli Žužemberka in Dvora je dobilo novo lice, pri Žu-

gradu pa že postavljajo tudi nove hišice, ker je občina Grosuplje precej sprostila gradnjo te vrste. Več ljudi, ki je želelo postaviti hišice okoli Dvora in Žužemberka, se je tako raje odločilo za Zagradec.

Domačini se na vseh sestankih zavzemajo za gradnjo teh hišic v njihovi okolici. Kot vse kaže bo tudi novomeška občina določila prostor za gradnjo weekend hišic in izenačila pogoje z grosupeljskimi.

M. S.

Gregorčičevi Micki v slovo

14. aprila je po dolgotrajni in težki bolezni umrla Gregorčičeva Micka iz Dobovega pri Otočcu v starosti 60 let. Že v mladosti je spoznala revščino. Zaposlila se je v

Kranju, kjer je postala smpatizerka delavskega gibanja. Leta 1942, se je vrnila domov in se takoj vključila v NOB. Ko je izgubila brata Lojzeta, Franceta in Toneta, ki so padli kot aktivisti, je še povečala svojo dejavnost v prid NOB: bila je dolgoletna odbornica narodnoosvobodilnega odbora, pozneje tudi njegova tajnica in članica gospodarske komisije.

Po osvoboditvi je delala v raznih političnih organizacijah in bila 1946 sprejeta v komunistično partijo. Vse funkcije in naloge je opravljala z izredno prizadevnostjo in poletom pravega revolucionarja. Še posebej aktivna je bila v osnovni organizaciji Zveze borcev na Otočcu, kjer je bila dolgoletna tajnica.

Imela je odprto srce za vsakogar, ki je prosil pomoči in je večkrat pisala razne prošnje ter tudi drugače pomagala ljudem, ki so ji zapuili. Na zadnji poti so jo poleg svojcev pospremili številni domačini, tovariši iz organizacij in politični delavci z Otočca in okolice. Ob odprtem grobu so se od nje poslovili člani političnih organizacij, pevski skupina in mestna godba iz Novega mesta.

Vsi, ki smo Gregorčičevo Micko poznali, jo bomo ohranili v trajnem spominu kot dobro tovarišico in predano revolucionarko.

Dol. Toplice pred sezono

Priprave za letno sezono, ki se pri nas začne 1. maja, so še vedno v polnem teku. Gospodarji, ki sprostijo goste, čistijo sobe, parkirni prostori so povečani in zasajeni s dreverjem, urediti pa bo treba še pročelja nekaterih hiš in postaviti na okna lončke s cveticami. Toplice postajajo že premajhne za številne goste, ki jih je iz leta v leto več. Zato zlasti zdraviliška uprava skrbi za povečanje zmogljivosti in ima v načrtu odkop nekaterih objektov in začetek novogradnje. Povečati bo treba tudi gostišča.

D. G.

Dvoje lepih povesti klasika Josipa Jurčiča imate v knjigi: KLOSTERSKI ZOLNIR — TIHOTAPEČ. — Z ilustracijami akad. slikarja B. Borčiča — Izdala Dolenjska založba. Cena 560 din. Dobite v knjigarnah.

Novomeška kronika

■ JAVNA RAZSVETLJAVNA NA ZAGREBSKI CESTI bo postavljala kot vse kaže do 1. maja, če bo le vreme dopuščalo. Uredili bi jo tudi na Ločenski cesti, pa trenutno ni dobili nobene žice za napeljavo. Razsvetljavo na Zagrebški bo dobivala tok po kablju, na Ločenski pa ne morejo položiti kabla, ker bi motil telefonsko napeljavo, ki teče ob tej cesti.

■ MESTO JE TE DNI OBDARJENO s kulturnimi prireditvami, kot menda še nikoli. V sredo zvečer je KUS Janez Trdin pripravil Bachov večer s organom Bergantom in franciskanski cerkvi. Isti večer je v okviru Delavske univerze na programu predavanje dr. Aleksandra Lenarda »Afrika nekdanj in danes«. Sinodi in danes je dalo domače društvo »Dušan Jerber« premiero Schillerjevega »Kovarskega in ljubeznivega (režija France Kralj), za jutri pa sta turistično društvo in zavod za kulturno dejavnost povabila kulturno društvo Veselin Maslička iz Banja Luke, ki bo nastopilo s pesmimi in plesi Jugoslavije. Mladina iz Novoteksa je v sodelovanju z vojaki pripravila za soboto Lorein ve-

čer poezije. Godbeno društvo bo v nedeljo dopoldne ob 11. uri priredilo promenačni koncert na Glavnem trgu, v ponedeljek ob 15.30 in 20. uri pa bo gostovalo v Domu kulture SNG s križnično dramo »V agoniji« z vrhunsko zasedbo (Stane Sever in drugi).

■ NA VOGALU, kjer je bila včasih Dolenjska mesnica, bomo dobili kar tri nove obrtne lokale: optiko, čevljarstvo in po vsej verjetnosti gravurstvo. Čevljarstva delavnica bo odprta že do 1. maja, namenjena pa je predvsem za usluge, po katerih je zadnje čase v mestu veliko povpraševanje. Lokale ureja zavod za družbene prejemnike.

■ NOVO STEKLARSKO DELAVNICO, ki okvirja tudi slike, je odprl v Hladnikovi ulici Šiško Klobučar. Delavnica je odprta v popoldanskem času od dveh do sedmih zvečer.

■ RAZSTAVA O URBANISTIČNI UREDITVI CENTRA privlači precej ljudi. Svinčniki, prsti in pripombami drsajo po razgrnjenih načrtih: »Videti, mojo hišo bodo podrli, Jožetova pa ostane — pa menda ne bo to že jutri?« Nekateri so svoje pripombe vpisali v knjigo, ki jo je priredil pripravil v razstavi dvorani. Kdor misli, da lahko prispeva kakšno koristno mnenje za ureditev mesta, ima časa do nedelje. Razstava v torek še ni bila kompletna, saj so manjkale še fasadne ureditve zaščitnih mestnih ulic in objektov.

■ JUTRI ZVEČER bo na povabilo občinskega odbora Rdečega križa in Delavske univerze v Novem mestu predavala dr. Hadlova o nalezljivih boleznih in njihovem preprečevanju.

■ V PONEDELJEK JE BIL novomeški trg precej slabo založen. Jajca so bila po 35 din, solata berivka 100 din, krožnik, radič na merico 70 din, špinata na merico 80 din in regrat na merico 50 din. Krompir so prodajali po 50 din kilogram, jabolka po 150 din, mleko po 80 din liter.

OBČINSKA SKUPŠČINA NOVO MESTO

o b v e š č a,

da je študija o ureditvi Brega na vpogled v stavbi občinske skupščine na Ljubljanski cesti, v sobi št. 58 v drugem nadstropju.

Interesenti si jo lahko tam ogledajo vsak dan med uradnimi urami.

300 ton premoga že čaka na kupce!

Da se ne bi bridke izkušnje s pamanjkanjem premoga za široko potrošnjo leto spet ponovili, vabi poslovilni KURIVO v Novem mestu vse potrošnike, naj si takoj zagotovijo premog za zimsko kurjavo. Poslovalnica ima trenutno na zalogi 300 ton velenjskega in kanižarskega premoga, ki ga nudi potrošnikom s 30 odst. popustom. Premog lahko dobite takoj! V jesenskih mesecih bo premoga spet primanjkovalo in KURIVO ne bo moglo zadostiti potrebam, zato boste storiili najbolj prav, če ga nabavite takoj. Trenutno ni po premogu nobenega povpraševanja!

Svetovni prvak Chuang Tse-tung (Kitajska) vzbuja s svojo nenadkriljivo igro na SPENT v Ljubljani pozornost vseh igralcev in gledalcev. Prihodnje dni se bo spet boril za ta najvišji naslov — in ga verjetno tudi spet dobil

Rokometni protest v Brežicah

Prvenstveni tekmi ženske republiške rokometne lige je Koprančan uspelo premagati domačinke z 10:9 (4:6). Tekma je bila živahna in dinamična, v drugi polovici pa je Poca iz Velenja sodil a napakami. Okrog 300 gledalcev je na koncu vrtlo na igrišču, ker je sodnik odsojil konec tekme in ne 7-metrovko za domačinke. Prizadevnim organizatorjem gre za

PIONIRSKI ROKOMET V POSAVJU

V Zasavju se že pripravljajo na letošnje republiško prvenstvo za pionirje in pioničke ter mladince in mladice v rokometu. Predkrmovanje bodo v Trbovljah in Brežicah. V obeh centrih bodo nato izbrali ekipe, ki bodo igrali v finalu. V Brežicah bodo 12. maja igrali mladinci in pionirji, mladinci in pioničke pa se bodo 19. maja pomerili v Trbovljah za najboljšo ekipo Zasavja in Posavja. Iz posameznih reprezentanc bodo spet izbrali najboljšo ekipo, ki bo tekmovalno skupnost Zasavja in Posavja zastopala na republiškem prvenstvu. Lahko ujamemo na najboljšo, saj je prav v teh krajih rokomet najbolj razvit.

Dobra igra pionirjev

Novo mesto — pionirji: Malič, Skobe 3, Sepetavec 3, Uhan, Turk, Lenardić 3, Verbič 2, Illovar. — Kmetijska šola Zupan, Kokalj 6, Murn 2, Vidmar 2, Pieterski, Tomazin, Burger 2, Kočevar 3. Sodnik Vidmar. SKS : pionirji 15:11 (10:5). Zaradi mokrega igrišča in sploške toge so zmagali fizično močnejši rokometarji s kmetijske šole. Pionirji so pokazali precej boljše tehniko in ko so se njihovi soigralci burno navijali, je razlika v korist kmetijskih hitro skopnela z 10:5 na 12:11. Takrat se je poškodoval Sepetavec. To je bil preokret, ki so ga kmetijski spretno izrabili in na koncu zanesljivo zmagali.

Novo mesto : Črnomelj B 16:4

V prvenstveni rokometni tekmi medobčinske lige so rokometarji Novega mesta in druge ekipe Črnomlja odigrali le en polčas. Novo mesto: Perko, Vidmar 2, Gantar 1, Šetina 1, Kobe 3, Jaklič 5, Močina, Fijolt 3, Vovk, Marn. — Črnomelj B: Sever, Bižal 4, Barbič, Simc, Senica, Glazar, Cemas, Stariha, Veselič, Milojević. Lazar. Novomeščani niso imeli posebnih pregledov za mlajšimi in mnogo slabšimi Črnomeljčani. Tekma je bila ob polčasu prekinjena, ker — kot je navedeno v zapisniku — domačini niso plačali sodnika.

Metalka : Sevnica 15:26

V prvenstveni tekmi zasavskih in poljskih ekip je v borbeni igri so se odlikoval Pere s 5 in Jazbec s 7 zadetki pri gostih in C. Logar s 5 ter Bastardi s 4 goli pri domačinih. Vrata Krmeljčanov Kos je branil dobro. Pred 150 gledalci je prav dobro sodil Šetina iz Brežic. D. B.

ELAN : Grosuplje 8:1

V prvenstveni nogometni tekmi je v nedeljo novomeški Elan visoko premagal nogometaše Motvo iz Grosuplje z 8:1 (3:0). Sodil je dobro Mrzljak iz Novega mesta, gole pa so dosegli: Pekas 3, Jerković 2, Krenovšek, Kranjc in Maksimović po 1 za Elan, častni zadetek za goste pa je pri rezultatu 5:0 dosegel Kocman.

Osem in pol milijonov za šport v Brežicah

Pravijo, da brežiška občinska zveza za telesno kulturo zelo dobro dela. Letos je njihov glavni namen ureditev objektov v Brežicah: na stadionu nameravajo zgraditi atletsko stezo, urediti sanitarne, renovirati nogometno igrišče in sploh preurediti ves stadion za rekreacijo in množične nastope. Dejavnost občinske zveze je peštra in široka: vanjo so vključili taborniki, planinci, strelci, 10 šolskih športnih društev, društva Partizan v Brežicah, Artičah in Cerkljah in komisija za delavske športne igre in rekreacijo.

Po razformiranju okrajnih zvez za telesno kulturo so se Brežičani znašli v tekmovalni skupnosti skupaj z občinami Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Laško, Sevnica in Krško. Ob ZTK v Brežicah je prevzela vodstvo skupnosti za rokomet in odbojko, prav tako pa vodijo tudi ljubljansko consko rokometno ligo. Res je, da so bile takoj po reorganizaciji nekatere težave, zdaj pa je delo že steklo. Lani je na primer v razpisu za okrajno odbojkarstvo ligo pisalo, da B ekipe tekmujejo izven konkurence. Nekatere sredi tekmovalne B ekipe Gabrja zamenjala B z A in kot A ekipa zaseda prvo mesto, tako da Brežičani na drugem mestu niso mogli iti naprej. To je bil eden od znakov precej slabega dela okrajne zveze v Celju. Menijo, da se taki primeri v zasavski tekmovalni skupnosti ne bodo ponavljali.

Zanimivo je, da je denarno stanje prav zadovoljivo, saj grede vsi odgovorni forumi športnikom na roke. Sklad iz leta v leto beleži vidno naraščanje denarnih sredstev in obenem kaže, da v brežiški občini dobro skrbijo za telesno kulturo. Leta 1963 na primer je bilo v skladu 3 in pol milijone

dinarjev, leto kasneje že 5,5 milijona, v letošnjem letu pa je šport in telesni kulturi namenjenih in odobrenih 8,5 milijona, kar povsem zadošča, saj trenerji niso plačani. Pri razdeljevanju sredstev ima prioriteto rokomet, ki je najkvalitetnejši in najbolj množičen. Zenska ekipa tekmuje v republiški ligi, moška pa bo tu tekmovala letos. Mladinci tekmujejo pod imenom »Kekec« v zasavski ligi, pionirji so bili lani slovenski prvaki, pionirke pa druge. Posledica teh uspehov so občinske pionirske lige. Za ta šport so navdušeni predvsem na vasi.

Novo mesto — Bežigrad 2:3

Prvenstvena odbojkarška tekma slovenske lige. Novo mesto : Bežigrad 2:3 (9:15, 15:17, 15:10, 15:12, 7:15). Igrišče na Loku. Sodnik Kosem iz Ljubljane, gledalcev 50. Novo mesto: Berger, Penko, Lapajne, Kusič, Potrč, Prime, Koprivnik, Fuis. — Bežigrad: Amon, Antekovič, Plešić, Miklavc, Naglič, Meserko, Podjed.

Začetek odbojkarške sezone smo gledali slabo odbojko. Še preden so se domači zbrali, so gostje že osvojili prvi niz. V drugem setu so Novomeščani vodili s 14:8, a so ga vseeno izgubili. Šele nato so se zbrali in zaporedoma osvojili dva niza. V zadnjem, odločilnem setu je prišlo

Košarkarski turnir

V nedeljo ob 10. in 15. uri bo na Loku košarkarski turnir, na katerem bodo razen domačinov sodelovali še ekipe Kočevja, Spodnje Šiške in Ježice. Turnir bo prav gotovo zanimiv: Novomeščani imajo z vsemi tremi ekipami pozitivno bilanco, vendar pa morajo za Šiške še poravnati stare račune; obračuna z Novomeščani pa si želijo tudi Ježičani. Mirno lahko trdimo, da tudi košarkarji iz Kočevja ne bodo prišli v Novo mesto samo po zadnje mesto. Nedeljska košarka bo prav gotovo privlačna in bo eden redkih letošnjih košarkarskih dogodkov v Novem mestu, še posebej, če Novomeščani zaradi razformiranja okrajne zveze ne bodo igrali v nobeni ligi.

Rokometna ekipa iz Cerklj (foto: Oskar Gerjevič)

Zamrznjen športni barometer v Metliki

Če bi šport meril tako, kot merimo vreme, bi za metliški šport rekli, da mu je zmrznjen barometer. Športa v tem mestu, ki bo letos slavilo 600-letnico obstoja, namreč ni čutili, o športu se ne govori. Le včasih zaslišimo kaj o meliških rokometarjih, nato pa spet vse umre v tišini in nedelavnosti!

V Metliki nimajo samostojnega sveta za telesno kulturo, ampak imajo svet za šolstvo, prosveto in telesno kulturo. Preveč se te pango niso sorodne, toda s prizadevnim delom bi se vseeno dalo kaj narediti. Svet je bil nekaj časa ločen, vendar so ga nato spet združili. O telesni vzgoji so imeli namen razpravljati — dije pa niso prišli. Posvetili so se bolj problematiki šolstva, šolstvu so tudi posvetili veliko sredstev. Tako je za prosveto, predvsem pa za telesno kulturo, zmanjkalo časa in sredstev. Na svetu pravijo, da bi bilo najboljšo, če bi vprašanje šolstva, prosvete in telesne kulture spravili pred občinsko skupščino. Medtem ko v drugih občinah vsaj razpravljajo o tem vprašanju, v Metliki je tega niso naredili. Samostojni svet ob prinesel vsaj tu izboljšanje in sredstva? Za telesno kulturo in šport je letos namenjenih 536.000 din. za prosveto 2.000.000 din (600-letnica), za šolstvo pa 97.200.000 din.

Trije klubi so vključeni v metliško občinsko zvezo: Partizan Metlika, kegljaški klub Novotek in Ribiška družina Metlika. Nobeni organizaciji ne bo nova tekmovalna skupnost Dolenjske s sedežem v Novem mestu delala preglavice. Celo nasprotno: na zvezi so mneneja, da bo ta skupnost pomenila za šport v metliški občini dvig kvalitete in popularizacijo športa in telesne vzgoje. Edine težave jim bodo povzročale prometne zveze s Kočevjem in Ribniko, ki bosta, kot vse kaže, tudi v dolenjski tekmovalni skupnosti.

Partizan z roko v roki z ObZTK

Metliški Partizan dela nekako tako kot občinska zveza. Kadar dela zveza, dela Partizan, kadar zveza spi, spi tudi Partizan. Nazadnje sta torej oba spala. Milni občni zbor v Partizanu pa je le pokazal, da športno stanje ni tako kritično. Posebno rokometar-

ObZTK si predvsem želi množičnosti, vendar bo najprej treba omogočiti osnovne pogoje: igrišča ali nekakšne male športne parke. Po vaseh je zdaj čutili le SSD, ko pa bodo zgrajeni objekti, se bodo prav gotovo tudi drugi vaščani vključili v telesno vzgojno dejavnost. V občinskem perspektivnem načrtu je, da bodo igrišča zgrajena v dveh ali treh letih. Takrat bodo ustanovili lige za rokometarje, odbojkarje in za atletski mnogoboj. Takrat pa se bo šel bolj lahko poznalo dobro delo brežiške občinske zveze.

S. J.

do nemilih scen na igrišču. Zaradi ene točke je bila tekma pri rezultatu 8:3 za Bežigrad prekinjena za več kot 15 minut. V nadaljevanju se je sodnik popolnoma izgubil: igralci so se prepirali med seboj in s sodnikom. Prava sreča je bila, da je bil to zadnji set. Pri gostih je bil najboljši Naglič, ki pa se je tudi najbolj nešportno obnašal. Pri domačih je Potrč nepotrebno debatiral s sodnikom, najboljši pa je bil mladi Kusič.

Novo mesto : Kočevje 3:0

Novo mesto: Potrč, Penko, Koprivnik, Berger, Lapajne, Fuis, Kusič, Prime. — Kočevje: Bižal, Figar, Pogorelec, Kokoril, Imenšek, Kotnik, Brez Murvica, Klavčič in Polja gostje iz Kočevja niso bili doraseli nasprotnik domačim odbojkarjem. V prvem setu so osvojili 5, v drugem 13 in v tretjem 9 točk. To je bilo seveda premalo, da bi osvojili vsaj set. Tekma je bila slaba in nezanimiva.

Trebnje : Jelšane 3:2

Odbojkarji iz Trebnjega so v prvem kolu druge slovenske odbojkarške lige — zahod premagali v Jelšanah domačo ekipo s 3:2 (10:9, 9:12, 10:14). Pred 100 gledalci je sodil Bončina iz Ljubljane. Po lepi igri v prvih setih so domači izenačili na 2:2 in v dramatičnem zadnjem nizu po pomoči temperamentne publike celo vodili s 14:9. Tedaj so Opara, Grmovšek in Pavlin zaigrali odlično in zmagali s 16:14. Domači niso znali športno prenesti poraza in so se zgražali nad sodnikom. V nedeljo igrajo Trebnjanci v Kranju.

V. M.

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

Visok in nizek zračni pritisk ne vpliva vedno dobro

Zračni pritisk je pravzaprav teža zraka, ki pritiska na površino zemlje. V različnih krajih, ob različnih časih in v različnih prilikah koleba, ker je odvisen od več vzrokov.

Hitro padec pritiska v zraku povzroča pri živčno neuravnovešenih ljudeh glavobol, nerazpoloženje, sitnobo, prepirljivost, pri revmatičarjih povečane bolečine, pri ljudeh z visokim krvnim pritiskom močnejši glavobol, lahko tudi kap. Prav zaradi tega pravijo ljudje, ki imajo revmo, da čutijo spremembo vremena že nekaj dni prej, saj nizek zračni pritisk običajno pomeni slabo vreme s padavinami. Prav nasprotno pa povečanje zračnega pritiska neuravnovešene osebe pomiri in jim daje spet voljo do življenja ter privabi nasmehe na ustnice, revmatičarjem ublaži bolečine, da so spet znošne, ljudje z visokim krvnim pritiskom se počutijo bolje.

Bolj nevaren je močno zvišan ali močno znižan zračni pritisk. Močno povečan zračni pritisk lahko doživimo v vodi, pa tudi pod zemljo v rudnikih in jamah. V vodi se na vsakih 10 m globine pritisk podvoji. Človeško telo, če je zdravo, prenese brez večjih težav 2,5-kratno povečanje pritiska, se pravi, do 25 m globine. To je važno za podvodne lovce, potapljače in delavce, ki morajo delati pod vodo. Če so posamezni deli telesa neenakomerno obremenjeni s pritiskom ali pa je kje kaj zamašeno, potem se dihanje poglabi, postane počasnejše, pravtako utrip, nastopijo govorne težave, delo je ovirano, sluh oslabi, bobnič v ušesih počne. Če se pritisk še poveča, postaneta v takih razmerah strupena celo dušik in vodik in seveda tudi ogljikov dvokis. Nevarno je hitro pojemanje pritiska ali dekompresija. V žilah se pojavijo mehurčki plinov, zaradi njih okvara raznih življenjsko važnih organov, kar pomeni smrt. Zaradi mehurčkov so bolečine v sklepih, mišicah in glavi. Ta bolezen se pojavlja pri potapljačih, pilotih in vseh tistih, ki se hitro visoko dvigajo in niso dovolj zaščiteni z napravami za izenačenje pritiskov.

Močno zmanjšan pritisk je nevaren za pilote, planince, jadralce, ker je v višinah tudi še pomanjkanje kisika. Če pri višini 3000 m se začne težave. Najprej se pojavi utrujenost, nato zaspanost in glavobol; če ima oseba votel zob, ta strašno boli, pojavi se slabost, bruhanje, oslabita vid in sluh, mišice ne ubogajo, počasi se izgublja spomin, obnašanje postane nerazumno, sledi nezavest in končno smrt. Človek se do neke mere nizkemu zračnemu pritisku prilagodi, če dalj časa živi v takih višinah in se postopoma prilagaja. Zaradi nevarnosti te bolezni, ki ji pravimo tudi višinska bolezen, uporabljamo v velikih višinah maske s kisikom, kar velja tudi za pilote, če ni letalo prirejeno za normalni pritisk v kabini.

Včasih je dobro, če te reči vemo, saj je vedno več drznih podvodnih lovcev in potapljačev ter jadralnih pilotov, padalcev, planincev in drugih podobnih športnikov, ki naj to upoštevajo.

Dr. B. O.

Šmihel : Črnomelj 14:14

Prvenstvena rokometna tekma medobčinske lige. Sodnik Kljajč iz Črnomlja. Igrišče na Loku, gledalcev 50. Šmihel: Medić, Kokalj, Burger 1, Koprivnik 1, Medić 4, Blazič 5, Spilhal 3. — Črnomelj: Weiss, Muštra, Grabrijan, Zunič 2, Klepec 4, Puljak 4, Šimec 2, Lazar 2, Bižal. Ob dobrem sojenju so domačini začeli zelo dobro in so popolnoma nadigrali Črnomeljčane v prvem polčasu ter vodili z 9:4. V nadaljevanju pa jim je zmanjkalo moči, gostje pa so prevzeli pobudo v svoje roke. V 20 minutah igre so obrnili rezultat od 4:9 na 11:9 v svojo korist. Ko je še Blazič zastreljal kazenski strel in ko so gostje pet minut pred koncem vodili s 14:11 ni bilo najbrž nikogar, ki bi verjel v čudo. Takrat pa so se Šmihelčani

prebudili in zaigrali z vso silo. To jim je ravno zadostovalo, da je na koncu tekme vsako moštvo osvojilo po eno točko. Za Črnomeljčane bi bilo pravilneje reči, da so eno točko izgubili: ta jim bo namreč zelo verjetno odvzela naslov prvaka v medobčinski ligi. Zdalj imajo Novomeščani namreč dve točki naskoka in pričakujemo, da bodo prvi. Zanimivo je, da je Bižal igral najprej za A ekipo Črnomlja, nato pa še za B, kar pa pravila ne dovoljujejo.

Krmelj : Brežice 18:19

Krmelj: V. Logar 1, Zaman 2, D. Papež 3, M. Papež 3, R. Papež 2, Senta 2, Zitnik 5, Metelko. — Brežice: Šetina II., Rovani 3, Šetina I. 5, Bršec, Avsec 4, Bosina 4, Lapuh, Knežević 2, Globovšek 1, Kostanješek. Pred 200 gledalci je odlično sodil Vidmar iz Brežic. Vsako moštvo je nekajkrat imelo zmago v svojih rokah, vendar so bili na koncu uspešnejši gostje. Domači so igrali brez poškodovanega najboljšega igralca J. Logarja. Pri domačih se je odlikoval vratar, pri gostih pa sta bila najboljša Šetina I. in Bosina.

Še tretjič: športna prireditve v Novem mestu

V Dolenjskem listu smo v 14. in 15. številki dvakrat pisali o športno zabavni prireditvi, ki je bila 5. aprila v novomeški dvorani Kina Krka. Da bi bralci dobili jasnejšo sliko, homo tokrat nekateri stvari dopolnili. V zadnji številki smo zapisali med drugim izdatki, da je večerja stala 54.000 dinarjev. Pojasniti pa moramo, da so razen gostov na večerji bili tudi nekateri zaslužni novomeški športni delavci. Na odboru SZDL so nam povedali, da je razgovor po prireditvi tudi bil glavni namen tega večera. Poudariti pa velja, da se po večerji

navzoči niso razžvečali tako, kot je bilo pričakovati. Novomeščani so sicer ponudili roko Poleta in pokazali dovolj razumevanja in gostoljubja, ki pa ga Ljubljanačani niso znali ali pa niso hoteli izkoristiti. Tako je ta, sicer lepo zamišljena večerja s srečanjem najboljših slovenskih športnikov v novomeškimi telesnovzgojnimi in športnimi delavci, padla v vodo.

Vse, kar je bilo o tej prireditvi do zdaj napisanega, seveda še naprej ostane v veljavi. Današnje dopolnilo je hotelo le še razjasniti visok zmesek za večerjo.

J. S.

1. MAJ, mednarodni praznik dela, POZDRAVLJAJO:

SVOJE
IZDELKE
PRIPOROČA
IN
ČESTITA
PODJETJE

Letošnji 1. maj in 20-letnico osvoboditve pozdravljamo z nešteti novimi uspehi. Vztrajajmo na tej poti dalje in si tudi v bodoče prizadevajmo za zgraditev novega, srečnejšega življenja v socialistični domovini!

KOPITARNA SEVNICA

Kmetijskim proizvajalcem na svojem področju iskreno vošči

**KMETIJSKA
ZADRUGA
RIBNICA**

MIRNA
NA DOLENJSKEM

Svoje usluge še nadalje priporoča
KOVINSKO OBRATNO PODJETJE
»KOVINOPLAST«
JESENICE NA DOLENJSKEM

GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE

čestita za
1. maj in 20-letnico
osvoboditve
v imenu vseh svojih
obratov:
**GRADBENISKIM,
OPEKARNO,
BRATOM ZA
CEMENTNINE,
ZAGO
in MIZARTVO!**

Delovni kolektiv, organi upravljanja in uprava
**RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA
SENOVO**

čestitajo za 1. maj in 20-letnico osvoboditve!

TRGOVSKO PODJETJE

JELKA RIBNICA

vabi

kupce v svoje
bogato
založene prodajalne,
kjer jim nudi
solidno postrežbo
in
blago
po zmernih cenah!

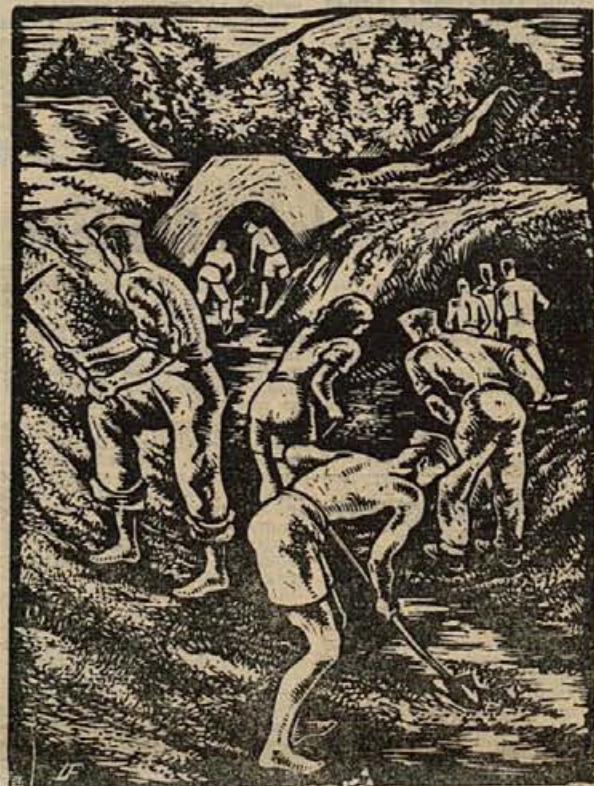
Za letošnji praznik dela
in 20 let uspehov
v povojni graditvi
socializma
iskreno čestita!

METAL

JESENICE
NA
DOLENJSKEM!

KOVINSKO PODJETJE RIBNICA

se še nadalje priporoča cenjenim strankam, katerim
ob tej priložnosti čestita za praznik dela!

FRANJO STIPLOVSEK: MLADINSKA DELOVNA AKCIJA

Vsem potrošnikom goriv čestita in jih pozdravlja
podjetje

PETROL

LJUBLJANA – poslovalnica KOČEVJE

METALNA

TOVARNA ZA
INVESTICIJSKO
OPREMO IN
IZVAJANJE
INŽENIRINGA
MARIBOR – obrat

KRMELJ

prisrčno vošči vsem delovnim organi-
zacijam za dosežene uspehe, prebival-
stvu Krmelja in okolice čestita za
praznik dela, domači sindikalni po-
družnici pa ob razvitju prapora želi
nadaljnjih uspehov!

OBČINSKA SKUPŠČINA RIBNICA

OBCINSKI ODBOR
SZDL, OBCINSKI
KOMITE ZKS,
OBCINSKI ODBOR
ZZB, OBCINSKI
KOMITE ZMS,
OBCINSKI SINDI-
KALNI SVET

LEKARNA KOČEVJE

pozdravlja
v dvajsetem letu
svobode belokranj-
sko ljudstvo in
delovne kolektive
z željo, da bi jih
doseganje izkušnje
vodile k še večjim
uspehom pri
socialistični
graditvi!

ZDRAV- STVENI DOM KOČEVJE

Prisrčne čestitke
in pozdravi veljajo
vsem delovnim ljudem
za letošnji praznik dela
in 20-letnico osvoboditve!

ČESTITKAM
IN MANIFESTA-
CIJAM DELOVNIH
KOLEKTIVOV
SE PRIDRUŽUJE
TUDI

VODNA SKUPNOST ZA PRESKRBO KOČEVJA IN RIBNICE

BELT

ČRNOMELJ

Naj živi praznik dela! Naj živi slavna
20-letnica osvoboditve!

RAČUNOVODSKI BIRO KOČEVJE

KINO — LJUDSKA RESTAVRACIJA — »DUR«
RUDNIK — VULKANIZACIJA — VRTNARIJA
— VZGOJNO VARSTVENI ZAVOD — DOM
TELESNE KULTURE — LJUDSKA KNJIZ-
NICA — CEVLJARSTVO

Vse delovne ljudi
domače občine top-
lo pozdravljamo —
kolektivom v pod-
jetjih in ustanovah
pa želimo nadalj-
njih še večjih uspe-
hov, kot so jih do-
segli v 20-letni po-
vojni graditvi!

PLETILSTVO KOČEVJE

izdeluje v svoji kovaški delavnici vse vrste kmečkega orodja, pleskarski obrat
opravlja vsa pleskarska dela. Delovni kolektiv se pridružuje čestitkam za 1. maj
in 20-letnico osvoboditve!

OBČINSKA SKUPŠČINA SEVNICA

Občinski odbor SZDL • Občinski komite
ZKS • Občinski odbor ZZB • Občinski sin-
dikalni svet • Občinski komite ZMS

čestitajo vsem občanom z željo, da bi sleher-
ni napor na delovnem mestu, v delovni enoti,
v organih upravljanja, v delovnih organiza-
cijah in družbeno-političnih skupnostih pripo-
mogel k povezanosti osebnih in družbenih
interesov, k zboljšanju materialnih osnov
družbe in življenjskih razmer delovnih ljudi.

PRISRONE
PRVOMAJSKE
ČESTITKE
POŠILJA

PLANINSKO DRUŠTVO ČRNOMELJ

PRIPOROČA SE IN ČESTITA

OBRTNO KOVINARSKO PODJETJE DOBOVA

DELOVNI KOLEKTIV

SLOVENIJA VINA

POSLOVNE ENOTE
BREŽICE

VOŠČI ZA MEDNARODNI DELAVSKI PRAZNIK IN ČESTITA K DOSEŽE-
NIM USPEHOM V DVAJSETLETNI POVOJNI GRADITVI SOCIALISTIČNE
DOMOVINE!

V PRVOMAJSKIH PRAZNIKIH OBISČITE

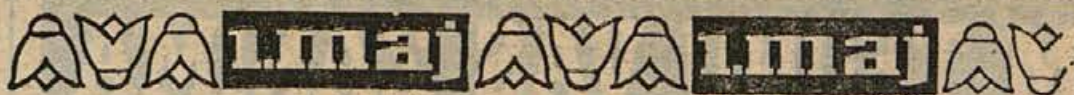
RESTAVRACIJO »POD GORJANCI« V KOSTANJEVICI

KJER BOSTE DOBRO POSTREZENI PO ZMERNIH
CENAH!

Kmetijsko gozdarsko posestvo KOČEVJE

POŠILJA ČESTITKE
IN POZDRAVE VSEM
DELOVNIM ORGANIZACIJAM
V DOMAČI IN SOSEDNJIH
OBČINAH, ŽELEČ JIM
ŠE VEČJIH USPEHOV
NA VSEH PODROČJIH
GOSPODARSTVA!

Potrošnikom
električne energije
se priporoča

ELEKTRO Ljubljana — enota KOČEVJE

OBRTNI SERVIS SEMIČ

TRGOVSKO PODJETJE KRKA BREŽICE

čestita v imenu vseh svojih prodajalnih cenjenim strankam in se jim tudi
v prihodnje priporoča za nakup! Po pravici se ponasamo s svojimi doseda-
njimi pridobitvami, vendar nismo zadovoljni s tem, kar smo dosegli. Nadalj-
nji boj za izpopolnjevanje gospodarskega sistema bo omogočil, da bo naš
delovni človek še bolj ko doslej užival sadove svojega dela!

Delovni kolektiv,
organi upravljanja
in uprava

BELO- KRANJSKEGA GRADBENEGA PODJETJA

ČRNOMELJ

pošiljajo priske
prvomajske pozdrave
vsem svojim strankam
in investitorjem, katerim
se tudi v bodoče
priporočajo!

Vsestransko sodelova-
nje na vseh področjih
družbenega življenja je
eno izmed jamstev na-
daljnega napredka na-
še socialistične skup-
nosti! Naj živi slavna
obletnica osvoboditve!
Naj živi največji delav-
ski praznik — 1. maj!

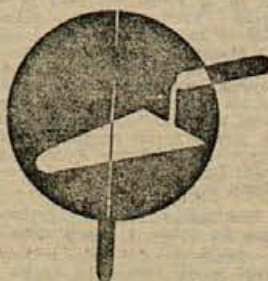
OBČINSKA SKUPŠČINA BREŽICE

OBCINSKI ODBOR SZDL
OBCINSKI KOMITE ZKS
OBCINSKI ODBOR ZZB
OBCINSKI SINDIKALNI SVET
OBCINSKI KOMITE ZMS

SPLOŠNO
GRADBENO
PODJETJE

ZIDAR KOČEVJE

opravlja vsa v stroko spa-
dajoča dela hitro, solidno
in po zmernih cenah! —
Priske čestitke za 1. maj
in 20-letnico osvoboditve!

VSEM SVOJIM
STRANKAM ČESTITA

DELOVNI KOLEKTIV
PODJETJA

TRANSPORT KRŠKO

